

Årsredovisning 2011

Beställningsadress:
Fritzes kundservice
106 47 Stockholm
Telefon: 08-690 95 76
Telefax: 08-690 95 50
E-postadress: skolverket@fritzes.se
www.skolverket.se

ISBN 978-91-87115-31-8

Grafisk form: Ordförrådet AB
Omslagsfoto: Bildarkivet

Skolverkets årsredovisning 2011

Generaldirektörens förord

Utbildning och skola är en stor och viktig del av vårt samhälle. Att skolan fungerar väl i alla sina delar är av fundamental betydelse såväl för den enskilda individen som för samhället i stort. Detta gör Skolverkets uppdrag både angeläget och utmanande.

Skolverket arbetar på nationell nivå för kvalitet och likvärdighet i förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning. Vi värnar om att stödja skolhuvudmännens och skolpersonalens professionella ansvarstagande – det är de som ansvarar för att genomföra skolverksamheten. För vårt arbete har vi en rad olika verktyg. Vi styr verksamheterna övergripande genom att utforma och informera om olika slags nationella styrdokument, till exempel mål och kunskapskrav inom olika ämnen. Vi främjar skolutveckling genom bl.a. utvecklingsinsatser inom olika teman, exempelvis matematik eller värdegrund, och genom att förmedla statsbidrag till skolhuvudmännen. Vi tar fram bred och djup kunskap om och för skolans område. Det rör bl.a. kunskap om utvecklingen av elevernas kunskapsresultat och om hur skolsystemet i sin helhet fungerar. Därtill sprider vi information till olika målgrupper: elever, vårdnadshavare, lärare, rektorer, skolhuvudmän m.fl.

För närvarande pågår en omfattande reformering på skolans område. En stor del av vårt arbete under 2011, liksom under 2010, har utgjorts av olika insatser för att reformerna ska bli verklighet. Våra insatser har fått positiva omdömen från målgrupperna, dvs. skolhuvudmän, skolledare, lärare m.fl.

Införandet av legitimation för lärare och förskollärare är en del i reformeringen. Att ansvara för detta blev en ny uppgift för oss under året. Uppbyggnaden av denna verksamhet har visat sig vara mycket komplex, vilket har inneburit förseningar i förhållande till regeringsuppdraget. Den 10 februari 2012 hemställde Skolverket därför till regeringen om att senarelägga reformens ikraftträdande.

Skolverket tillämpar ett öppet arbetssätt och involverar ett stort antal experter och sakkunniga i våra insatser. Vi har också ett utvecklat samarbete med andra myndigheter och organisationer i Sverige och internationellt.

Under året har vi internt arbetat för att utveckla och effektivisera vår verksamhet. Vi har bl.a. genomfört kompetensutveckling, infört en ny projektmodell, utvecklat kvalitetssäkringen, målgruppsundersökningar och förstärkt den interna styrningen och kontrollen på it-området. I oktober flyttade Skolverket också till nya lokaler.

Jag tillträdde som generaldirektör för Skolverket i maj 2011. Min samlade bedömning är att Skolverket har genomfört sitt instruktionsenliga uppdrag.

Anna Ekström
Generaldirektör

Innehåll

Inledning	6
Resultatredovisning	7
RESULTATREDOVISNING	7
Resultatredovisning	8
Sammanfattning av verksamheten under året	9
Verksamhetens kostnader och intäkter	12
Uppföljning och utvärdering	18
Nationell uppföljning	18
Nationell utvärdering och utredning	26
Internationella studier	31
Styrning	33
Styrdokument	33
Dansarutbildningen	42
Handläggning	43
Det nationella provsystemet	44
Nationell skolutveckling	47
Nationellt prioriterad fortbildning	47
Särskild utbildning för rektorer	55
Forskningsspridning	59
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	60
Hantering av statliga stöd och bidrag	72
Redovisning av antal registrerade beviljanden av sfi-bonus i Skolverkets informationsdatabas under 2011	72
Basfärdigheterna läsa, skriva och räkna	73
Kostnader för administration av statsbidrag	74
Användning av medel på anslaget 1:5	75
Utveckling av skolväsande mm	75
Svensk undervisning i utlandet	76
Sommarskola	77

Utbildningsinformation	79
Skolverket.se	79
Upplysningstjänsten	80
Övriga informationskanaler	81
Utländska studiebesök	84
Informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena	84
Lärarlegitimation m.m.	85
Legitimation för lärare och förskollärare	85
Lärarnas ansvarsnämnd	88
Övrig återrapportering	89
Skolverkets sektorsansvar	89
Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen	90
Internationella engagemang i sammanfattning	91
Samverkan med andra myndigheter och organisationer	92
Internt kvalitetssäkringsarbete	93
Målgruppers syn på Skolverkets verksamhet	95
Internt mångfaldsarbete	96
Intern styrning och kontroll	96
Personal och kompetens	99
FINANSIELL REDOVISNING	105
Resultaträkning (tkr)	106
Balansräkning (tkr)	107
Balansräkning (tkr)	108
Anslagsredovisning 2011	109
Beställningsbemyndiganden	111
Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)	112
Notförteckning	114
LEDNINGENS BESLUT OM ÅRSREDOVISNING 2011	129

Inledning

Skolverket är enligt sin instruktion förvaltningsmyndighet för skolväsendet samt för vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet i den utsträckning något annat inte är föreskrivet. Myndigheten ska främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Skolverket ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever.

För att fullfölja sitt uppdrag ska Skolverket genomföra nationella uppföljningar och utvärderingar och ansvara för svenskt deltagande i internationella kunskapsmätningar. Skolverket ska också styra bl.a. med tydliga måldokument, kunskapskrav, föreskrifter, allmänna råd, nationella prov och stöd till genomförande av beslutade reformer. Därtill ska Skolverket bidra till god kvalitet i svensk utbildning, genom att ansvara för nationella utvecklingsinsatser och fortbildningsinsatser för skolväsendets personal, fördela finansiellt stöd och bidrag till verksamheterna och svara för särskild utbildning för rektorer. Skolverket ska genom sitt utvecklingsstödjande uppdrag också sprida information om relevant forskningsbaserad kunskap till verksamheterna.

Utöver dessa uppgifter ska Skolverket som förvaltningsmyndighet ansvara för en rad specifika frågor, till exempel den officiella statistiken på skolområdet och de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Skolverket ska vidare ansvara för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända och har ett särskilt sektorsansvar för handikappfrågor respektive för miljömålsarbetet. Skolverket har också till uppgift att informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige.

Under 2011 har Skolverket fått ett par tillkommande ansvarsområden. Verket har bl.a. fått i uppgift att besluta om och utfärda legitimationer för lärare och förskollärare. Skolverkets ansvar omfattar även Lärarnas ansvarsnämnd.

Sammanfattningsvis är Skolverkets uppdrag omfattande och mångfasetterat. Uppdraget förutsätter samarbete, samverkan och kontakter med företrädare för huvudmän och verksamheter men även med andra myndigheter och organisationer, såväl i Sverige som internationellt.

I föreliggande årsredovisning ingår en resultatredovisning och en finansiell redovisning för verksamhetsåret 2011.

Resultatredovisning

Resultatredovisning

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen angivit i regleringsbrev eller annat beslut. Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2011 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter. De första fem huvudsakliga uppgifterna härrör från instruktionen (2009:1214). Den sjätte, lärarlegitimation, är en ny uppgift för verket sedan november 2010. Myndigheten har valt att dela in myndighetens huvudsakliga uppgifter i tolv prestationstyper, vilka framgår av tabellen nedan. Redovisningen följer denna struktur.

Tabell 1 Indelning av verksamheten

Huvudsaklig uppgift	Prestationstyp
1. Uppföljning och utvärdering	Nationell uppföljning Nationell utvärdering och utredning Internationella studier
2. Styrning	Styrdokument Nationellt provsystem
3. Nationell utveckling	Nationellt prioriterad fortbildning Rektorsutbildning Forskningsspridning Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	Statsbidrag
5. Utbildningsinformation	Utbildningsinformation
6. Lärarlegitimation	Lärarlegitimation

Enligt regelverket ska utvecklingen av myndighetens prestationer redovisas, med inriktning på volym och kostnader. Kostnadsutvecklingen över tid för prestationstyper redovisas så långt det är möjligt. I de fall en jämförelse med de senaste åren inte kan göras kommer detta att kommenteras. När det gäller redovisning av volymer över tid görs detta där det är möjligt med hänsyn till verksamhetens karaktär. Utöver de generella krav som finns på årsredovisningens innehåll ska myndigheten också särskilt redovisa viss verksamhet i enlighet med regeringens beslut. Av detta följer att sådan verksamhet redovisas mer utförligt än annan.

Skolverket vill också uppmärksamma att myndighetens verksamhet till största delen styrs av specifika, tidsbegränsade regeringsuppdrag, vilket innebär att verksamhetens innehåll varierar väsentligt över tid.

Sammanfattning av verksamheten under året

Skolverket ansvarar för en bred verksamhet

Under flera år har myndighetens verksamhet övergripande utgjorts av normering/styrning, uppföljning/utvärdering och utveckling. Under 2011 har verksamhet av annan karaktär tillkommit. Skolverket har under året även ansvarat för att utfärda lärarlegitimation samt för att fatta beslut om skolhuvudmäns ansökningar om att få erbjuda vissa särskilda inslag i sin utbildning, t.ex. spetsutbildningar, lokalt tillval och särskilda varianter. Verket har också fått ansvar för att utforma styrdokument för en ny dansarutbildning samt att inrymma det särskilda beslutsorganet Rådet för dansarutbildning. Flertalet av dessa tillkommande delar av verksamheten kan karakteriseras som ärendehandläggning och myndighetsutövning. Uppdraget om att genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena är också en typ av verksamhet som är ny för verket.

En mycket stor del av Skolverkets verksamhet är styrd av regeringsuppdrag, vilket har präglat verksamheten även under 2011. Skolverket genomförde sammanlagt 66 regeringsuppdrag. Om man även räknar in uppdrag till annan myndighet där Skolverket ska samverka eller samråda med denna myndighet uppgår antalet uppdrag under 2011 till 79. Därtill har Skolverket 5 ”uppdrag” enligt olika förordningar.

Förändrad inriktning på implementeringsarbetet

Många av de stora skolreformerna trädde i kraft 1 juli 2011. Skolverkets insatser för implementering av skolreformerna har därmed under året delvis ändrat karaktär. Många förberedande insatser, såsom framtagande av styrdokument, stödmaterial och genomförande av konferenser har till stora delar avslutats, med undantag för vuxenutbildningen där reformerna huvudsakligen börjar tillämpas den 1 juli 2012. Skolverket arbetar dock fortfarande med kommentarmaterial, bl.a. kring kunskapskrav och betyg i årskurs 6. Arbeta med att utvärdera olika implementeringsinsatser och att fortlöpande tillhandahålla information om de nya bestämmelserna har successivt tagit vid. Ett arbete med att omarbete ett flertal föreskrifter och allmänna råd med anledning av den nya skollagen har påbörjats under 2011. Ett omfattande arbete kopplat till utvecklingen och implementeringen av nya nationella prov har också inletts. Skolverkets implementeringsinsatser har fått positiva omdömen av målgrupperna.

Uppbyggnad av verksamhet för legitimation för lärare och förskollärare

Uppdraget om lärarlegitimation har inneburit ett intensivt och omfattande uppbyggnadsarbete under 2011. Arbetet har handlat bl.a. om att bygga upp ett nytt it-system för handläggning och registrering av ansökningar samt om att kartlägga och tolka olika typer av lärarexamina som utfärdats vid svenska lärosäten under perioden 1970–2010. Därtill har föreskrifter utarbetats som reglerar vad som krävs för att lärare och förskollärare ska anses lämpliga att undervisa. Vid årets slut hade drygt 79 400 ansökningar om legitimation inkommit till Skolverket och drygt 1 100 legitimationer meddelats.

Uppbyggnadsarbetet avseende verksamheten med lärarlegitimationer har visat sig vara mycket komplext, vad gäller framför allt bedömningar av lärares ansökningar och examensbevis samt it-stöd. I kombination med att en stor del av alla lärare ännu inte har ansökt om legitimation, har detta lett Skolverket till bedöm-

ningen att myndigheten inte kommer att kunna behandla en relativt stor del av ansökningarna före den 1 juli 2012, i enlighet med uppdraget. Den 10 februari 2012 hemställde Skolverket därför till regeringen om att senarelägga reformens ikraftträdande.

Utvecklingsinsatser och fortbildning

Skolverkets nationella utvecklingsinsatser styrs i mycket hög grad av regeringsuppdrag. Stora uppdrag om jämställdhet och värdegrund har avslutats under 2011 och myndigheten har därefter fått nya uppdrag inom samma områden. Arbetet med fortbildning för rektorer, lärare och förskollärare har fortsatt under året. Hanteringen av statsbidrag, som syftar till att på olika sätt förbättra kvaliteten och måluppfyllelsen inom nationellt prioriterade områden inom sektorn, har även under 2011 varit en viktig del av verkets utvecklande verksamhet. Andra exempel på verksamhet för ökad kvalitet i skolan som varit aktuell under året är insatser inom områdena matematik, naturvetenskap och teknik, språk- läs- och skrivutveckling, entreprenörskap, it, elevhälsa, diskriminering och kränkande behandling samt forskningsspridning.

Bred utvärderingsverksamhet med fokus på bl.a. skolmarknadsfrågor

Under året har också arbete genomförts med en rad uppföljnings-, utvärderings- och utredningsstudier som ger kunskap om olika frågor inom skolsektorn. Flera studier har berört olika aspekter av den pågående marknadsiseringen på skolans område. Exempel på sådana studier är analyser av gymnasieelevers skolbyten respektive skolpendling samt en kartläggning av ägarstrukturen när det gäller enskilda huvudmän på skolmarknaden. Andra studier handlar om bl.a. utvecklingen i fråga om likvärdighet, kommuners ansvarstagande för skolverksamheten, kommunal vuxenutbildning och pedagogisk omsorg. Verket har också arbetat med det svenska deltagandet i ett flertal internationella studier om bl.a. utvecklingen av elevernas kunskapsresultat inom olika ämnesområden. Därtill har verket påbörjat arbete med utvärderingar av reformer och andra systemaspekter, både med anledning av uppdrag och egna initiativ. Inom ett egeninitierat projekt som startats under 2011 utvärderas vissa delar av de aktuella skolreformernas implementering och effekter.

Som statistikansvarig myndighet för officiell statistik om skolväsendet förvaltar och vidareutvecklar Skolverket stora informationssystem. Under 2011 har verket bl.a. genomfört en översyn av hela uppföljningssystemet med anledning av den nya skollagen och andra aktuella reformer på skolområdet.

Ökat tryck på information

Trycket på information från Skolverket om reformerna inklusive lärarlegitimation har varit fortsatt mycket stort under 2011. Antalet frågor till Skolverkets upplysningstjänst har ökat markant under 2011 jämfört med tidigare år. De inkommande samtalen till upplysningstjänsten var 39 procent fler än året innan. På Skolverkets webbplats (Skolverket.se) ökade antalet besök med drygt 30 procent under 2011.

Målgruppers syn på Skolverkets verksamhet

Enligt en genomgång av ett urval av målgruppsundersökningar från de senaste åren, som ett konsultföretag har gjort för Skolverkets räkning, har Skolverkets målgrupper en tydligt positiv uppfattning om kvaliteten på Skolverkets genomförande av

verksamheten. Den mesta informationen i dessa målgruppsundersökningar rör övergripande kvalitet i genomförandet av verksamheten samt själva sakinnehållet i insatser och löpande verksamhet. I nästan alla undersökningar i genomgången har målgrupperna en tydligt positiv uppfattning om kvaliteten på Skolverkets genomförande och i hälften av dem ger målgrupperna dessutom starkt positiva omdömen. I de fall målgrupperna tillfrågades om insatsernas användbarhet och relevans har omdömena också varit positiva. En målgruppsundersökning skiljer sig dock från mängden och visar negativa resultat. Det är Riksrevisionens undersökning om målgruppernas uppfattningar om Skolverkets stödmaterial om bedömning och betygssättning. Skolverkets primära målgrupper är skolhuvudmän, skolledare och lärare.

Exempel på skolformsvisa insatser

En stor del av Skolverkets insatser under 2011 har berört flera eller alla skolformer. Vissa av Skolverkets insatser är dock riktade till en specifik skolform. Nedan ges några exempel på sådana insatser.

Förskola och annan pedagogisk verksamhet

Skolverket har under året gett fortsatt stöd till kommuner och enskilda huvudmän för deras implementering av den reviderade läroplanen för förskolan och den nya skollagen. Verkets insatser för fortbildning av förskolepersonal har också fortsatt under 2011. Därtill har verket påbörjat sin verksamhet med legitimation för förskollärare. Utvecklingsinsatser för arbete mot diskriminering och kränkande behandling i bl.a. förskolan har genomförts.

En publikation om forskning om pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan har tagits fram. Verket har också arbetat med en studie som belyser hur kommunerna arbetar med styrning och organisering av pedagogisk omsorg, ett samlingsbegrepp som innefattar bl.a. familjedaghem. Denna publiceras i början av 2012.

Grundskolan och motsvarande skolformer

Skolverket har under året tagit fram kommentarmaterial och annat stödmaterial till skollagen och de förordningar som trädde i kraft den 1 juli 2011. Bland annat finns nu ett allmänt råd om planering och genomförande av undervisningen. Därtill har verket fortsatt att genomföra insatser, bl.a. konferenser, för att implementera de aktuella reformerna på skolområdet. Det har bl.a. gällt fler nationella prov och fortbildningsinsatser med anledning av införandet av betyg i årskurs 6.

Skolverket har under 2011 handlagt och godkänt ett antal huvudmäns ansökningar om spetsutbildningar i grundskolan. Den första omgången spetsutbildningar startar hösten 2012. Under året har verket också hanterat ansökningar om lokala tillval i grundskolan.

När det gäller utvecklingsstöd har Skolverket under året bl.a. fördelat medel för utvecklingsprojekt som syftar till förnyelse av undervisningen i matematik.

En stor del av verkets utvärderingar och utvecklingsinsatser under året har rört både den obligatoriska skolan och gymnasieskolan.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Skolverket har under 2011 genomfört fortsatta insatser för implementering av den reformerade gymnasieskolan – Gy 2011. Verket har också tagit fram nya styrdokument.

kument rörande bl.a. särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar samt hanterat ansökningar om spetsutbildningar, särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom gymnasieskolan.

Skolverket har ansvarat för de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Exempel på frågor som har behandlats i programråden under året är kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet och den gymnasiala lärlingsutbildningen. De nationella råden har också bistått Skolverket i arbetet med bl.a. anpassning, utveckling och förnyelse av utbildningsutbudet och innehållet i yrkesutbildningen samt med uppgifter för gymnasiearbetet och med informationsmaterial till elever.

Studier som har genomförts under året har bl.a. belyst gymnasieelevers skolbyten respektive skolpendling och marknadsmekanismer inom gymnasieskolan.

Skolverket har också drivit ett nationellt referenscentrum för yrkesutbildning och i detta sammanhang bidragit med dokumentation och information om svensk och europeisk yrkesutbildning.

Vuxenutbildning

Under året har Skolverket tagit fram nya styrdokument för olika delar av vuxenutbildningen. Verket har också genomfört insatser för reformimplementering, såsom konferenser om skollagen och reformerna inom framför allt gymnasial vuxenutbildning. Skolverkets insatser avseende yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux) har bl.a. innefattat hantering av statsbidrag, uppföljning och utvärdering samt informationsspridning.

En studie om grundläggande vuxenutbildning har påbörjats under 2011, avsedd att belysa bl.a. utbud, måluppfyllelse och genomströmning på grundläggande nivå. I en annan studie har Skolverket via register undersökt vissa orsaker till studieavbrott inom vuxenutbildningen.

Skolverket har samverkat med bl.a. Myndigheten för yrkeshögskolan i frågor som rör validering och europeiskt samarbete om livslångt lärande.

Verksamhetens kostnader och intäkter

Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift

I tabell 2 redovisas myndighetens verksamhetskostnader¹ inklusive overhead uppdelat på de sex huvudsakliga uppgifterna. Skolverket har i flera år använt en OH-modell som bygger på tidredovisningen. De redovisade timmarna omräknas till lönekostnader per prestationstyp som sedan används som nyckel för att fördela gemensamma kostnader på respektive prestationstyp.

Skolverkets verksamhetskostnader har ökat från 792 mnkr 2010 till 912 mnkr 2011. Ökningen beror bl.a. på utökad verksamhet avseende nationella prov och stöd för bedömning och betygssättning, den nya verksamheten avseende lärarlegitimation, den nya fortbildningsinsatsen rektorslyftet och det nya uppdraget om insatser för att främja jämställdhet.

Mellan 2010 och 2011 har de redovisade verksamhetskostnaderna för prestationstypen "Statsbidrag" ökat och de för prestationstypen "Nationellt prioriterade

Skolverket ska redovisa sina kostnader fördelade inom områdena uppföljning och utvärdering, styrning samt utveckling (Regleringsbrev 2011)

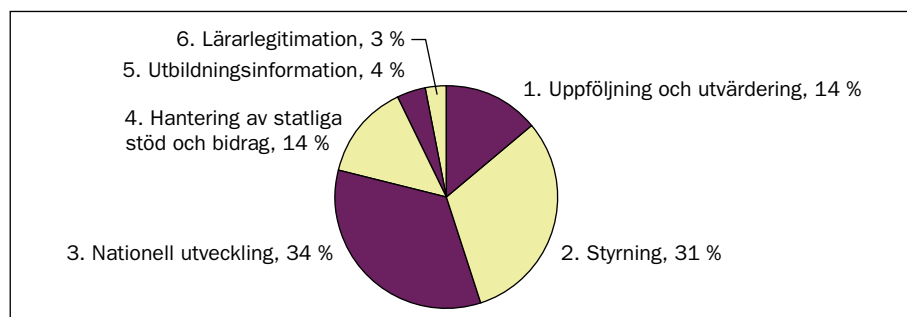
¹ Med verksamhetskostnader menas alla kostnader som inte är transfereringar (statsbidrag), dvs. personalkostnader, lokalkostnader, avskrivningar och övriga kostnader. När det gäller anslag 1.5 så redovisas dessa kostnader både som transfereringar och verksamhetskostnader beroende på vilken typ av kostnad det gäller. Statsbidraget för lärlingsutbildning och vissa kostnader för matematiksatningen redovisas exempelvis som transferering, medan kostnader för rektorsutbildningen redovisas som verksamhetskostnad.

utvecklingsinsatser” minskat, se tabell 2 och 3. Dessa förändringar förklaras i huvudsak av förändrade redovisningsprinciper när det gäller Lärarfortbildningen och Förskolelyftet. För 2010 redovisades samtliga verksamhetskostnader för Lärarfortbildningen under prestationstypen ”Nationellt prioriterad fortbildning”. För 2011, däremot, har Skolverket valt att redovisa hälften av verksamhetskostnaderna för Lärarfortbildningen under prestationstypen ”Nationellt prioriterad fortbildning” och hälften under prestationstypen ”Statsbidrag”. Verksamhetskostnaderna för Förskolelyftet redovisades 2010 till hälften under prestationstypen ”Nationellt prioriterad fortbildning” och till hälften under prestationstypen ”Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser”. För 2011 har detta ändrats så att hälften av verksamhetskostnaderna för Förskolelyftet har redovisats under prestationstypen ”Nationellt prioriterad fortbildning” och hälften under prestationstypen ”Statsbidrag”. Motiv till dessa förändringar är dels att de båda satsningarna bör redovisas på samma sätt, dels att myndigheten bedömer att det är prestationstyperna ”Nationellt prioriterad fortbildning” och ”Statsbidrag” som är berörda. Detta eftersom satsningarna avser fortbildning som bedrivs med hjälp av statsbidrag.

Utveckling och styrning utgör stora delar av verksamheten

Av tabell 2 och diagram 1 framgår att Skolverket lägger 34 procent av sina verksamhetskostnader på nationell utveckling och 31 procent på styrning. Hanteringen av statsbidrag, liksom uppföljning och utvärdering, utgör 14 procent vardera. Skolverket vill komplettera bilden av hur Skolverket fördelar sina resurser genom

Diagram 1 Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift

Tabell 2 Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift

Huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl OH)	2011		2010		2009	2008
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	mnkr
1. Uppföljning och utvärdering	129,0	14	117,9	15	96,0	75,7
2. Styrning	280,7	31	261,1	33	225,9	114,1
3. Nationell utveckling	306,3	34	357,9	45	187,4	43,7
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	128,3	14	32,9	4	31,8	23,9
5. Utbildningsinformation	38,6	4	22,4	3	24,2	8,6
6. Lärarlegitimation	29,3	3	-	-	-	-
Summa verksamhetskostnader	912,2	100	792,2	100	565,3	266,0
Överförd verksamhet	-	-	-	-	-	181,4
Totala verksamhetskostnader	912,2	100	792,2	100	565,3	447,4

Tabell 3 Verksamhetskostnader per prestationstyp

	2011		2010		2009	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Nationell uppföljning	57,1	6	53,0	7	43,9	8
Nationell utvärdering och utredning	38,0	4	31,5	4	27,7	5
Internationella studier	33,9	4	33,4	4	24,4	4
Styrdokument	157,7	17	166,4	21	126,5	22
Nationellt provsystem	123,0	13	94,7	12	99,4	18
Nationellt prioriterad fortbildning	119,8	13	161,7	20	12,5	2
Rektorsutbildning	81,9	9	50,9	6	50,9	9
Forskningsspridning	7,9	1	11,5	1	6,3	1
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	96,7	11	133,8	17	117,6	21
Statsbidrag	128,3	14	32,9	4	31,8	6
Utbildningsinformation	38,6	4	22,4	3	24,2	4
Lärarlegitimation	29,3	3	-	-	-	-
Totala verksamhetskostnader	912,2	100	792,2	100	565,3	100

att redovisa med vilka uppgifter den tillsvidareanställda personalen arbetar. Av all tillsvidareanställd personal arbetar 28 procent inom utbildningsavdelningen, 22 procent inom utvecklingsavdelningen och 21 procent inom utvärderingsavdelningen. (Resterande 29 procent arbetar inom administrativa avdelningen, rättssekretariatet med upplysningstjänsten, informationsenheten, verksstaben och verksledningen). Dessa uppgifter avser den 31 december 2011.

Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

Skolverket ska lämna en redovisning av sin verksamhet och resursåtgång uppdelad på samtliga verksamhets- och utbildningsformer i den utsträckning som Skolverket bedömer lämplig (Regleringsbrev 2011).

Av tabell 4 framgår att Skolverkets verksamhet till stor del avser grundskola och gymnasieskola. Verksamhetskostnadernas fördelning på olika huvudsakliga uppgifter och skolformer beror till största delen på vilka uppdrag regeringen har gett till myndigheten.

Tabell 4 Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform 2011

Skolform	Uppföljning och utvärdering		Styrning		Nationell utveckling		Statsbidrag		Utbildningsinformation		Lärarlegitimation		Totalt	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Förskola	5,0	4	13,6	5	48,6	16	38,4	30	2,3	6	0,2	1	108,1	12
Fritidshem	4,4	3	0,7	0	10,0	3	0,3	0	0,0	0	0,0	0	15,4	2
Förskoleklass	2,4	2	0,7	0	15,1	5	4,1	3	0,3	1	2,8	10	25,4	3
Grundskola	68,2	53	112,3	40	129,3	42	42,8	33	10,5	27	3,6	12	366,7	40
Gymnasieskola	28,8	22	110,4	39	63,0	21	31,0	24	18,4	48	3,6	12	255,2	28
Särskola	2,5	2	6,0	2	0,7	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	9,2	1
Kommunal vuxenutbildning	14,4	11	14,6	5	15,3	5	4,0	3	4,2	11	2,9	10	55,4	6
Särskild utb för vuxna	0,5	0	1,3	0	1,6	1	0,2	0	0,4	1	2,7	9	6,7	1
Utb i svenska för invandrare	1,4	1	7,3	3	13,8	5	4,3	3	1,0	3	2,7	9	30,5	3
Grundskola	0,3	0	1,6	1	6,2	2	3,2	2	0,3	1	2,7	9	14,3	2
Specialskola	0,2	0	7,9	3	1,8	1	0,0	0	0,3	1	2,7	9	12,9	1
Sameskola	0,0	0	2,7	1	0,4	0	0,0	0	0,3	1	2,7	9	6,1	1
Gymnasiesärskola	0,2	0	1,5	1	0,5	0	0,0	0	0,6	2	2,7	9	5,5	1
Särvux	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Kompletterande utbildning	0,7	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,8	0
Totalt	129,0	100	280,7	100	306,3	100	128,3	100	38,6	100	29,3	100	912,2	100

Verksamhetskostnader per uppdrags- och verksamhetstyp på förvaltningsanslaget

Skolverket ska redovisa hur stor del av utgifterna på anslaget 1:1 Statens skolverk som använts för uppdrag som getts i regleringsbrev respektive i särskild ordning och för egeninitierad verksamhet samt hur utgifterna på anslaget fördelas på uppföljning och utvärdering, styrning och utveckling och andra relevanta områden. (Regleringsbrev 2011).

Tabell 5 Verksamhetskostnader per uppdrags-/verksamhetstyp på 1:1

	2011		2010		2009	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Regeringsuppdrag regleringsbrev	191,1	54	183,1	53	129,0	44
Regeringsuppdrag särskild ordning	107,6	30	105,4	31	102,8	35
Egeninitierad verksamhet	56,8	16	56,9	16	58,1	20
Totalt	355,5	100	345,4	100	289,9	100

Av utgifterna på förvaltningsanslaget har 84 (84) procent använts till regeringsuppdrag. Andelen medel som använts för egeninitierad verksamhet ligger 2011 på 16 procent. Om man ser till de totala verksamhetskostnaderna så utgör andelen egeninitierad verksamhet 7 (8) procent 2011. Skolverkets utrymme för att starta egeninitierade projekt är således mycket begränsat. Proportionerna är i stort sett desamma som 2010.

Den verksamhet som redovisas som egeninitierad utgörs till stora delar av Skolverkets upplysningstjänst, databasen SIRIS (Skolverkets internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem) och olika utvärderingsstudier. Upplysningstjänsten och SIRIS ingår i verkets huvudsakliga uppgift Utbildningsinformation och är viktiga delar i Skolverkets instruktionsenliga informationsuppdrag. Utvärderingsstudierna ingår i den huvudsakliga uppgiften Uppföljning och utvärdering. Inom de huvudsakliga uppgifterna Styrning och Nationell utveckling är utrymmet för egeninitierad verksamhet mycket begränsat.

Tabell 6 visar att den huvudsakliga uppgiften styrning, liksom 2010, är den största på förvaltningsanslaget. Uppgiften lärarlegitimation är ny för 2011 och utgör 4 procent av förvaltningsanslaget. Proportionerna för övriga uppgifter är i stort sett desamma som 2010.

Tabell 6 Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift på 1:1

Fördelning per prestation	2011		2010		2009	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Uppföljning/Utvärdering	106,0	30	102,6	30	79,3	27
Styrning	149,3	42	161,4	47	137,0	47
Nationell utveckling	57,4	16	59,1	17	42,7	15
Statsbidrag	5,3	1	4,9	1	7,7	3
Utbildningsinformation	21,9	6	17,4	5	23,2	8
Lärarlegitimation	15,6	4	-	-	-	-
Totalt	355,5	100	345,4	100	289,9	100

Tabellerna 5 och 6 ovan visar endast en del av Skolverkets kostnader eftersom vissa kostnader finansieras av andra anslag, t.ex. när det gäller statsbidrag och vissa utvecklingsinsatser.

Intäkter

Totalt uppgår andra intäkter än sådana av anslag till 41,2 mnkr (2010: 35,7 mnkr, 2009: 33,3 mnkr, 2008: 17,8 mnkr). Den största delen av intäkterna, cirka 28,5 mnkr rör försäljningen av nationella prov. Dessa intäkter har ökat jämfört med tidigare år, vilket förklarar ökningen i myndighetens totala intäkter. Myndigheten har också haft övriga intäkter på 12,7 mnkr där den största posten är försäljning av publikationer (7,3 mnkr).

Transfereringar

Skolverkets transfereringar ingår inte i tabellerna ovan eftersom det inte skulle ge en rättvisande bild av fördelningen mellan de huvudsakliga uppgifterna. Under 2011 uppgick kostnaderna för transfereringar till 6 794 (7 182 mnkr) för myndigheten. Huvuddelen av dessa, cirka 70 (67) procent, fördelades inom ramen för myndighetens hantering av statliga stöd och bidrag, exempelvis maxtaxa och svensk undervisning i utlandet. Utöver det fördelades cirka 8 (9) procent inom ramen för myndighetens uppgift att svara för fortbildning av lärare och annan personal. Därutöver fördelades cirka 22 (24) procent inom myndighetens nationellt prioriterade utvecklingsinsatser. Myndighetens totala kostnader för 2011, dvs. både verksamhetskostnader och transfereringar, har uppgått till 7 706 mnkr (7 975 mnkr).

Uppföljning och utvärdering

Skolverket har enligt skollagen och sin instruktion ansvar för att följa upp och utvärdera skolväsendet samt vissa övriga utbildningar och annan pedagogisk verksamhet. Vidare ansvarar myndigheten för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Myndigheten har valt att dela in redovisningen av prestationer och återrapporteringskrav i följande avsnitt: nationell uppföljning, nationell utvärdering och utredning respektive internationella studier.

I kapitlet redovisas studier där huvuddelen av arbetet har genomförts under 2011. Vissa av dessa publiceras under 2012.

Tabell 7 Verksamhetskostnader för uppföljning och utvärdering

	2011	2010	2009	2008
Kostnader inklusive OH (mnkr)	129,0	117,9	96,0	75,7
<i>varav:</i>				
<i>Nationell uppföljning</i>	57,1	53,0	43,9	35,1
<i>Nationell utvärdering och utredning</i>	38,0	31,5	27,7	19,9
<i>Internationella studier</i>	33,9	33,4	24,4	20,7

Nationell uppföljning

Skolverkets nationella uppföljning kännetecknas av långsiktighet. Arbetet är inriktat på förvaltning och vidareutveckling av stora informationssystem som ska ge faktabaserat underlag för diskussion och beslut om förskola, fritidshem, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning. Den nationella uppföljningen ska ge information om resurser, organisation och resultat och utvecklingen ska kunna följas över tid. Mot den bakgrunden är det väsentligt att uppföljningen är stabil och inriktningen tydlig, också i ett längre perspektiv.

Som statistikansvarig myndighet redovisar Skolverket årligen även sina kostnader för arbetet med den officiella statistiken till Statistiska Centralbyrån. Denna kostnad är inte jämförbar med kostnaderna i tabellen ovan eftersom den har beräknats enligt en annan beräkningsmodell.

Utveckling av uppföljningssystemet

För närvarande pågår en omfattande reformering av det svenska utbildningsväsendet. Hösten 2011 förändrades både den obligatoriska skolan och gymnasieskolan medan reformerna inom vuxenutbildningsområdet börjar tillämpas ett år senare. Parallellt införs lärarlegitimation, nya nationella prov och en ny betygsskala för de skolformer där betyg sätts. Reformeringen av skolan innebär också att uppföljningen måste förändras för att kunna spegla det nya. Skolverkets uppföljnings-

system är omfattande och statistik användarna har många olika behov. Detta medför att det ställs stora krav på såväl statistikens innehåll som användarvänligheten. Att förändra uppföljningssystemet parallellt med den årliga uppföljningen kommer att utgöra en stor utmaning de närmaste åren.

Förändringar i uppföljningssystemet

Under 2011 har Skolverket sett över hela uppföljningssystemet med anledning av den nya skollagen och andra aktuella reformer på skolområdet. Krav på statistikrapportering enligt EU-reglering 452/2008 och 88/2011 samt synpunkter från användare har också ingått i översynen. En intern promemoria som beskriver de nödvändiga förändringarna och föreslår områden att arbeta vidare med har upprättats. Översynen har också resulterat i två nya föreskrifter om uppgiftsinsamling, en för det reformerade skolväsendet och en för de utbildningar som fortfarande följer den gamla skollagen. Såväl interna som externa referensgrupper har givits möjlighet att påverka arbetet.

I syfte att följa upp det obligatoriska skolväsendet i enlighet med reformerna samlas nya uppgifter in vad gäller elevstatistiken från och med läsåret 2011/12. De förändringar som föreligger berör särskilt stöd avseende beslut om åtgärdsprogram, särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång och elever som fortfarande är inskrivna trots att skolplikten har upphört. Beslut om åtgärdsprogram kommer även att samlas in för förskoleklass. Smärre justeringar avseende insamling och redovisning av grundsärskolan behövs med anledning av namnbyte på skolformen och att den tionde årskursen försvinner. Funktionshinder som begrepp i statistiken avseende specialskolan samlas inte längre in.

Grundskolornas timplan samlas in från och med läsåret 2011/12 för att öka kunskapen om hur skolor lägger upp undervisningstiden och för att kunna tillgodose kravet på EU-rapportering. Av samma anledning samlas även undervisningsgrupper in från grund- och gymnasieskolan så att den genomsnittliga gruppstorleken kan beräknas. Måttet fanns i Skolverkets statistik till och med läsåret 1994/95.

Under 2011 slutfördes den översyn av kvalitetsmått i förskola och fritidshem, som påbörjades 2010. Syftet med översynen var att undersöka behovet och möjligheten att förändra befintliga mått eller ta fram nya mått som bättre speglar kvaliteten i verksamheterna. Översynen genomfördes bland annat med hjälp av fokusgrupper med personal, arbetsledare och tjänstemän från verksamheter och kommuner. Resultaten beskrivs i en intern promemoria som färdigställdes under våren 2011. Översynen ledde till nya mått samt till förändringar av begrepp, definitioner och instruktioner. Insamlingen 2011 har utökats med en fråga kring resurspersonal i förskolan samt omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds.

Publiceringen av officiell statistik har i stort sett varit oförändrad jämfört med föregående år. Kommuntabellerna som avser statistik från och med 2011 har förändrats till formatet. De nya kommundabellerna följer den standard för regional indelning som en arbetsgrupp inom Rådet för den officiella statistiken har tagit fram, där kommunerna redovisas med kommunkod och sorteras inom län. Därutöver tillämpas den nya kommungruppsindelning som Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram. Under 2011 har grund- och gymnasieskolans resultat presenterats i de nya kommundabellerna.

I januari 2011 publicerades statistik över relationen mellan ämnesprov i årskurs 9 och slutbetyg för läsåret 2009/10. Detta läsår ingick för första gången statistik

Skolverket ska redovisa vilka förändringar av uppföljningssystemet som har genomförts. (Regleringsbrev 2011)

över NO-ämnena biologi, fysik och kemi. Varje skola tilldelas prov i ett av NO-ämnena biologi, fysik och kemi. Motsvarande statistikredovisning för läsåret 2010/11 publicerades i december.

Resultaten från den första totalinsamlingen av det nationella provet i årskurs 3 läsåret 2009/10 publicerades under våren 2011. Anledningen till den försenade publiceringen var att det fanns oklarheter kring registreringen av svenska respektive svenska som andraspråk, vilket medförde att en kompletterande insamling genomfördes. I slutet av året publicerades som planerat provresultaten från läsåret 2010/11.

I samband med skolstarten publicerade Skolverket liksom tidigare år preliminär riksstatistik över andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan. Till skillnad från tidigare år finns från och med läsåret 2011/12 fyra olika behörighetskriterier för de nya nationella programmen. I samband med att den officiella statistiken publicerades senare under året så redovisade dessa mått även på läns-, kommun- och skolnivå.

Höstterminen 2011 började de första eleverna i den reformerade gymnasieskolan med bland annat nya program och nya behörighetskrav. För att få en tidig nationell bild över de nya programmen publicerades i november 2011 preliminär riksstatistik över antal elever per program. Den officiella statistiken över samtliga elever i gymnasieskolan kommer att publiceras våren 2012.

Regeringsuppdraget om totalinsamling av kursprov i gymnasieskolan har förberetts och resultaten från höstens prov samlas in i början av 2012. Kursprovinsamlingen omfattar nu både prov som baseras på äldre kurser och prov för de nya kurserna enligt Gy 2011. I samband med övergången till totalinsamling samlas inte längre kursprovsresultat in från komvux.

Under året publicerade Skolverket för första gången statistik från en totalinsamling av de nationella slutproven i sfi. Statistiken avsåg resultat från slutprov i kurserna B, C och D som genomfördes under 2010.

Skolverket har under året förberett för insamling av slutbetyg från gymnasial komvux. Slutbetygen samlas in från och med andra kalenderhalvåret 2011. Skolverket har även förberett för insamling av uppgifter från de folkhögskolor som är huvudman för utbildning motsvarande sfi.

För att beskriva elevers pendling mellan hem- och skolkommun har nya grafer över in- och utflödet av elever tagits fram i databasen SIRIS.

På Skolverkets webbplats har länken till databasen SALSA kompletterats med en beskrivning av modellen och hur den ska användas. Syftet är att underlätta för en bredare användargrupp än den som modellen ursprungligen togs fram för. Eftersom vissa användare gör egna analyser med hjälp av samma modell så har även ett dokument med värdet på det senaste årets koefficienter publicerats. Här framgår även modellens förklaringsgrad. Vissa justeringar har också gjorts i databasen för att underlätta användningen. Det går numera att nå länkarna till användarstöd, förklaringar och definitioner samt beskrivning av datakällor från alla sidor i databasen. Dessutom visas inledningsvis den översiktliga tabellen där även bakgrundsfaktorernas värden framgår förutom det faktiska och det modellberäknade värdet. Tidigare länkades användaren direkt till grafen över det faktiska och det modellberäknade värdet.

Enkätverktyget Skolmiljö 2000, som nås via Skolverkets webbplats, är avsett att hjälpa skolor att arbeta systematiskt med skolmiljön. Under läsåret 2010/11 har totalt 73 lokala administratörer använt verktyget.

Under 2011 har databasen Jämförelsetal, som innehåller kommunala nyckeltal, moderniserats. Databasen har fått ett nytt utseende och några nya funktioner, men innehållet är i stort sett detsamma som tidigare. Syftet har varit att tydliggöra innehållet och att göra det enklare för användare att hitta informationen. Användare kan nu direkt från startsidan skapa en tabell i databasen, läsa nyheter och hitta länkar till Skolverkets andra databaser samt till statistikens publiceringsplan. Tabellerna i databasen har ett nytt utseende med funktioner som underlättar användandet. Tabellerna har också anpassats till en mer utskriftsvänlig version. Databasen har också utökats med en sökfunktion så att det är möjligt att söka bland variabler, årtal, kommuner eller indelning. Jämförelsetal innehåller knappt 800 variabler och under 2011 har även en genomgång gjorts av alla variabler i syfte att få en enhetlig och tydligare benämning. Under 2011 har databasen för jämförelsetal också uppdaterats med några nya nyckeltal: elever i årskurs 3 som gjort nationella prov, kursdeltagare i sfi som gjort nationella prov och uppgifter om elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolan enligt nya behörighetskrav.

Sedan 1992 har Skolverket årligen publicerat rapporten *Beskrivande data*. Rapporten utgör den första delen av Lägesbedömningens två delrapporter. Detta var fallet även med 2010 års rapport. De båda delrapporterna i Lägesbedömningen kompletterar varandra och ger en samlad bild av situationen och utvecklingen inom förskola, skola och vuxenutbildning. Beskrivande data kan beskrivas som Skolverkets statistiska årsbok. Den beskriver organisationen, kostnader och resultat i varje verksamhetsform för sig. Skillnader mellan olika huvudmän och utbildningsanordnare samt viktiga förändringar jämfört med tidigare år redovisas också. I rapporten ingår även ett fördjupningskapitel som 2011 fokuserar på barn och elever med utländsk bakgrund.

Statistikansvariga myndigheter ska följa de riktlinjer som ges ut av Rådet för den officiella statistiken. Ett viktigt område är tillräcklig kvalitet för den officiella statistiken. Som stöd för myndigheterna finns en uppsättning kvalitetskriterier som ska uppfyllas. Skolverket har under året fortsatt sin genomgång av produktionsprocessen utifrån kriterierna för tillräcklig kvalitet. Ett underlag till en handbok för processerna kring den officiella statistiken har tagits fram. En årlig avstämning kommer fortsättningsvis att göras för att säkerställa att handboken är aktuell och att den efterlevs. EU:s kvalitetskriterier Code of Practice ska också implementeras och dessa kommer troligen att ersätta den svenska utfästelsen för tillräcklig kvalitet.

Skolverket presenterar den officiella statistiken i tre rapporter varje år. Följande rapporter publicerades under 2011:

- *Utbildningsresultat – Riksnivå 2011*
Rapporten har laddats ned som PDF-fil 330 gånger under 2011.
- *Barn, elever och personal – Riksnivå 2011*
Rapporten har laddats ned som PDF-fil 500 gånger under 2011.
- *Kostnader – Riksnivå Del 3, 2011*
Rapporten har laddats ned som PDF-fil 485 gånger under 2011.

De kommunala jämförelsetalen presenteras numera endast i en rapport varje år. Fram till år 2010, då ansvaret för statistiken över de kommunala kostnaderna fördes över till Statistiska centralbyrån, fanns även en jämförelsetalsrapport om kostnader. Följande rapport publicerades under 2011:

- *Barn, elever, personal och utbildningsresultat – Kommunnivå Del 1, 2011*

Rapporten har laddats ned som PDF-fil 756 gånger under 2011.

Därutöver publiceras statistik baserat på uppföljningssystemet på Skolverkets webbplats och i databaserna Jämförelsetal, SIRIS och SALSA.

Utveckling av lärarregistret

Skolverket ska utveckla registret över pedagogisk personal (lärarregistret) med syfte att erhålla ett mer detaljerat underlag för prognoser av tillgång och behov av lärare fördelat på olika verksamhets- och skolformer, årskurser (i obligatoriska skolformer) samt undervisningsämnen. Målsättningen ska vara att kunna följa hur stor del av undervisningen som bedrivs av lärare som är behöriga för skolformen, årskursen och ämnet, och att lärarregistret i högre utsträckning ska kunna utgöra ett underlag för dimensioneringen av lärarutbildningens olika inriktningar. Lärarregistret ska också ha till syfte att öka registrets användbarhet för forskning om skolan och elevers resultat. Den regionala aspekten ska även beaktas i utvecklingsarbetet. Av årsredovisningen ska framgå det arbete som genomförts och de resultat som uppnåtts under 2011. (Regleringsbrev 2011).

Skolverket har inför insamlingen läsåret 2011/12 kompletterat föreskriften om uppgiftsinsamling med lärarnas undervisningsämnen. Den insamlingsblankett som utvecklades föregående läsår förenklades inför hösten 2011 till att endast innehålla ämnen, inte tjänstgöringsomfattning per ämne.

Insamlingen är ännu inte avslutad och rättelsearbete kvarstår, men enligt preliminära uppgifter från SCB så har 97 procent av grundskolorna och 89 procent av gymnasieskolorna rapporterat uppgifter om lärarnas undervisningsämnen. Undervisningsämne har rapporterats för 103 220 lärare, dvs. cirka 8 av 10 lärare i grund- och gymnasieskolan. Att fler skolor har rapporterat lärarnas undervisningsämne jämfört med föregående års insamling kan förklaras av att uppgifterna numera omfattas av uppgiftsskyldighet och att det var enklare att rapportera enbart ämnen och inte omfattning. Huvudmännens ökade fokus på lärarnas utbildning i och med införandet av lärarlegitimation kan också ha varit en bidragande orsak.

Skolverket har också beställt en registerbearbetning av SCB, som innebär att man till registret över pedagogisk personal lägger på uppgifter om ämnesspecifik utbildning baserat på registren över examina, avklarade poäng, befolkningens utbildning respektive kursdeltagare i lärarfortbildning. Bearbetningen bygger på kodning av nivå och inriktning på lärarexamen samt huvudämnen, kodning av ämnesgrupperingar och ackumulering av poäng på respektive ämnesgrupp, kodning av utländska utbildningar utomlands som validerats hos Högskoleverket samt kodning av ackumulering av poäng på respektive ämnesgrupp. För att få en korrekt bild av varje lärares ämneskompetens krävs en manuell hantering av utbildningsdokumentationen motsvarande den som görs vid handläggningen av legitimationsärendena. En registerbearbetning förutsätter att det är möjligt att göra generella antaganden när data ska kodas och grupperas. Det kommer också att finnas begränsningar när det gäller äldre utbildningar, som inte ingår i ovan nämnda register. Det register som nu framställs kommer därför att innehålla lärares undervisningsämnen tillsammans med en stark, svag eller osäker koppling

till den ämnesspecifika utbildningen. Registret ska levereras till Skolverket under våren 2012.

Utvecklingsarbetet runt lärarstatistiken fortsätter under 2012 med i första hand analyser av de insamlade uppgifterna om lärarnas undervisningsämnen och av det register som framställs med koppling till lärarnas ämnesutbildning. Den statistik som kan tas fram baserat på det bearbetade registret ger en indikation på överensstämmelsen mellan lärarnas undervisningsämne och ämneskompetens. I takt med att fler lärare legitimeras kan motsvarande koppling mellan lärarnas undervisningsämne och legitimation tas fram. Om det insamlade materialet är av tillräckligt bra kvalitet och om den kodade ämnesutbildningen i det bearbetade registret går att använda så kan ny lärarstatistik publiceras under 2012. Inom den officiella statistiken kan statistik om lärares undervisningsämne och legitimation publiceras tidigast våren 2013 baserat på uppgifter om de lärare som har legitimerats till och med 2012.

Samverkan med andra myndigheter samt huvudmän och organisationer runt statistik

Samrådsgruppen för Skolverkets officiella statistik utökades 2011 med en representant från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering. Under 2011 har gruppen sammanträtt vid tre tillfällen. Huvudfokus detta år har varit de aktuella förändringarna av Skolverkets statistik, bland annat konsekvenser av ändrade styrdokument för skolväsendet. Därutöver presenterades förslaget till nya kom-muntabeller innan förändringen beslutades. Liksom tidigare år har resultatstatistik för grund- och gymnasieskolan samt aktuella regeringsuppdrag med statistik-anknytning presenterats och diskuterats.

Skolverket har även under 2011 samverkat med Skolinspektionen om statistik-frågor. Särskilda bearbetningar baserat på uppföljningssystemet har genomförts till Skolinspektionens risksignalsystem. Skolverket har samverkat med Specialpedago-giska skolmyndigheten i samband med EU-arbete om statistik över barn i behov av särskilt stöd. Skolverket har under året också tagit fram statistikunderlag baserat på myndighetens attitydundersökning för Statistiska centralbyråns sammanställning av barnindikatorer samt statistik över grundskolor till Folkhälsoinstitutet för dess analys av undersökningen om barns och ungdomars psykiska hälsa. Skolverket har också samverkat med Statistiska centralbyrån i dess uppdrag att ta fram underlag för statistik gällande barn och unga med funktionsnedsättning.

Det myndighetsövergripande arbete som samordnas av Lantmäteriet med anled-ning av EU-direktivet Inspire har fortsatt under 2011. Skolverket har medverkat i en arbetsgrupp och svarat på remisser om genomförandet. En utredning har påbörjats om hur Skolverket ska möta de krav som ställs på att leverera geografiska data om skolenheter.

Myndighetssamarbetet i det av Europiska Socialfonden godkända projektet Theme group Youth har fortsatt under året. Skolverkets fokus under 2011 har varit en enkätstudie om försöksverksamheten med gymnasiala lärlingar som riktades till samtliga lärlingar i år 2 och 3. Undersökningen delfinansierades av projektet och resultaten kommer att redovisas i en rapport i början av 2012.

Statistikansvariga myndigheter har liksom Skolverket användarråd, som träffas några gånger per år, i ansvar att diskutera den officiella statistiken. Skolverket deltar

i Statistiska Centralbyråns användarråd för befolkning, demografi och utbildning samt i Centrala studiestödsnämndens användarråd.

Skolverket har tillsammans med andra myndigheter också medverkat i Rådet för den officiella statistiken, som behandlar principiella frågor om den officiella statistikens tillgänglighet, kvalitet och användbarhet samt frågor om att underlätta uppgiftslämnandet. Skolverket har dessutom medverkat i ett par arbetsgrupper som tillsatts av rådet.

Samverkan med andra länder runt statistik

Skolverket har under 2011 medverkat i OECD-nätverket NESLI, som arbetar med utbildningsrelaterade indikatorer på systemnivå. Skolverket har under året lämnat underlag till indikatorerna och deltagit i två nätverksmöten.

Målgruppers användning av uppföljningsinformationen

Skolverket publicerar officiell statistik och jämförelsetal på webbplatsens statistiksidor i Excel-tabeller, databaser, beskrivande webbtexter och promemorior. Statistiken publiceras löpande så snart den är klar, vilket medför att statistik publiceras vid ett flertal tillfällen under året. Besökarna på statistiksidorna har även under 2011 visat störst intresse för grundskolan och av skolformernas uppgifter har intresset liksom tidigare år varit störst för betyg och provresultat. I genomsnitt har besökarna stannat i 2–5 minuter på sidorna med statistiktabeller, vilket indikerar att besökarna har hämtat uppgifter ur tabellerna. Detta kan jämföras med tiden på startsidorna, där besökarna stannar i några sekunder innan de klickar vidare.

Besökarna på Skolverkets webbplats har även under 2011 visat intresse för de beskrivande texter som publiceras i samband med statistiken. Sammanlagt 17 promemorior om utbildningsstatistik har publicerats och drygt 11 500 PM har laddats ned, vilket är en ökning med 10 procent jämfört med föregående år. Även här har störst intresse visats för PM om betyg- och studieresultat i grund- och gymnasieskolan, men under 2011 har nedladdningen av PM om barn och personal i förskolan respektive fritidshem ökat.

Skolverkets databaser med statistik är välbesökta av användarna. Besöksstatistiken för databaserna Jämförelsetal och SALSA visar på ungefär samma användning som tidigare år medan antalet besök på statistiksidorna i databasen SIRIS har ökat. I genomsnitt visas drygt 1 000 statistiksidor per dag i SIRIS, 700 i SALSA och 400 i Jämförelsetal. Jämfört med föregående år så är det 19 procent fler unika besökare till Jämförelsetal och 23 procent fler till SALSA, vilket indikerar att målgruppen kan ha breddats. Det har inte varit möjligt att mäta antalet nedladdade Excel-tabeller på webbplatsens statistiksidor, vilka tillsammans med databaserna utgör användarnas primära statistikkälla.

Uppföljningsstudier

I detta avsnitt redovisas de uppföljningsstudier som har publicerats under 2011 samt en studie som till största delen genomförts under 2011 men som publiceras i början av 2012.

Utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska

I januari 2011 redovisades regeringsuppdraget angående utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska. Rapporten innehåller en kartläggning av

Skolverket ska redovisa vilka uppföljningsstudier som har genomförts (Regleringsbrev 2011)

spåkvalet över tid, en analys av kombinationen svenska/engelska samt åtgärdsförslag för att få fler elever att välja och fullfölja sina studier i moderna språk som språkval.

Rapporten *Uppdrag angående utveckling av språkvalen moderna språk och svenska/engelska* har laddats ned som PDF-fil 1 330 gånger under 2011.

Avvikelser mellan provresultat och betyg

Regeringsuppdraget om avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolans årskurs 9 redovisades i mars 2011. Rapporten innehåller en analys av den statistik som Skolverket har tagit fram årligen sedan 2009 över jämförelsen mellan provresultat och betyg samt en analys av resultaten från Skolinspektionens omrättning jämfört med nettoavvikelse mellan prov- och slutbetyg.

Rapporten *Avvikelser mellan provresultat och betyg* har laddats ned som PDF-fil 889 gånger under 2011.

Utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor 2010

Under 2005 tog Skolverket i samråd med Ungdomsstyrelsen fram indikatorer för att följa upp utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor. Indikatorerna bygger på data från Skolverkets uppföljningssystem samt från de internationella studier där Sverige har deltagit. I mars 2011 redovisades den årliga uppföljningen av indikatorerna tillsammans med kommentarer om utvecklingen av ungas levnadsvillkor inom området, om situationen internationellt samt en redogörelse av särskilda åtgärder som Skolverket har gjort i syfte att förbättra ungdomars levnadsvillkor.

Rapporten *Utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor 2010* har laddats ned som PDF-fil 451 gånger under 2011.

Uppföljning av det kommunala informationsansvaret

I april 2011 redovisades regeringsuppdraget om uppföljning av det kommunala informationsansvaret (uppföljningsansvaret). Resultat och slutsatser presenterades i en rapport och på fyra regionala konferenser under våren. I juni publicerades ett dokument som sammanfattar erfarenheterna från konferenserna med fokus på det som kommunerna lyfte fram om informationsansvaret.

Rapporten *Vad gör kommunerna för ungdomar som inte går i gymnasieskolan?* har laddats ned som PDF-fil 1 269 gånger under 2011.

Preliminära förstahandsval till gymnasieskolan hösten 2011

I maj publicerades en egeninitierad studie om sökande till gymnasieskolan hösten 2011. Syftet med studien var att få en indikation på elevernas förstahandsval till den reformerade gymnasieskolan. Uppgifter om de preliminära ansökningarna samlades in från antagningskanslierna i sju län.

Rapporten *Preliminära förstahandsval till gymnasieskolan hösten 2011* har laddats ned som PDF-fil 1 421 gånger under 2011.

Totala kostnader för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning 2010

Regeringsuppdraget att göra en bedömning av sektorns totala kostnader för budgetåret 2010 samt en jämförelse med budgetåret 2009 redovisades i juli 2011. Rapporten bygger på uppgifter redovisade av 290 kommuner. Kostnadsuppgifterna för tidigare år räknas om till fasta priser med hjälp av konsumentprisindex.

Rapporten *Totala kostnader för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, skola och vuxenutbildning 2010* har laddats ned som PDF-fil 326 gånger under 2011.

Förutsättningar för att inkludera vuxenutbildningen i Skolverkets attitydundersökning

I september 2011 redovisades uppdraget att utreda förutsättningar för att inkludera vuxenutbildningen i Skolverkets attitydundersökning. De målgrupper som omfattades var elever och lärare i komvux och sfi. I rapporten redovisas möjliga tillvägagångssätt, kostnad och tidsåtgång för datainsamling samt tid för utveckling och testning av enkäter. Kostnadsberäkningar togs fram med hjälp av Statistiska centralbyrån.

Rapporten *Uppdrag om förutsättningar för att inkludera vuxenutbildningen i Skolverkets attitydundersökning* har laddats ned som PDF-fil 168 gånger under 2011.

Avbrott i vuxenutbildningen

Under 2011 fick Skolverket i uppdrag att göra en registerstudie över elever och kursdeltagare som har gjort avbrott inom vuxenutbildningen. De statistiska bearbetningarna har genomförts under 2011 i det datalager om vuxenstuderande som Skolverket tidigare har låtit bygga i Statistiska centralbyråns MONA-system (Microdata Online Access). Uppdraget kommer att redovisas i februari 2012.

Nationell utvärdering och utredning

Inledningsvis redovisas de utvärderingsstudier som har slutförts och publicerats under 2011. Därefter redovisas sådana utvärderingsstudier som till största delen genomförts under 2011 men som publiceras under början av 2012.

Under året har arbetet med tema skolan som marknad präglat en rad projekt, både sådana som startade under 2010 och som slutförts under 2011 och sådana som startat under året.

Utvärderingsstudier som slutförts under 2011, inom tema skolan som marknad

Elevers skolbyten

Skolverket har under året färdigställt och publicerat en rapport om gymnasieelevers skolbyten. Utgångspunkten för denna studie var en Skolverksstudie från 2010 som visade att gymnasieelever byter utbildning och/eller skola i ökad omfattning enligt kommunernas erfarenheter. Den rapport som publicerats 2011 bygger på analys av uppföljningsstatistiken och en mindre intervjustudie. En studie av elevers perspektiv på byten som leder till omstart och därmed förlängd gymnasieutbildning är påbörjad. Denna beräknas bli färdig innan sommaren 2012.

Rapporten *Gymnasieelevers byten av program och skolor* har laddats ned som PDF-fil 1 621 gånger under 2011.

Ungdomars utbildningsvillkor

Syftet med studien var att genom en sammanställning av tidigare forskning och undersökningar fördjupa Skolverkets kunskap om hur ungdomar uppfattar gymnasievalet och vilka faktorer som påverkar deras val. Som en följd av de förändringar som gymnasieskolan genomgått de senaste decennierna är litteratursammanställningen avgränsad till att behandla studier från tidsperioden 2000 – 2010 för att presentera en så aktuell bild som möjligt. Det grundläggande kriteriet i urvalet av studier är att de fokuserar på ungdomars val och på deras uppfattningar om valet. I sammanställningen används genomgående den terminologi som används i

Skolverket ska redovisa vilka utvärderingar som har genomförts. (Regleringsbrev 2011)

respektive studie. Litteratursammanställningen resulterade i en intern promemoria som blev färdig under våren och som ligger till grund för ställningstagande om fortsatta studier inom området.

Skolpendling och marknadsmekanismer i gymnasieskolan

Skolverket har studerat skolpendlingens omfattning och pendlingsutbytet mellan Sveriges kommuner. Kommunerna har delats in i lokalt/regionalt och funktionellt avgränsade skolmarknader. De har därefter grupperats efter de lokala marknadernas storlek och kan därför användas för regionala analyser av olika skolmarknadsfrågor. Studien har genomförts i dialog med SCB. En artikel som utgår från rapportens resultat är publicerad i SCBs tidskrift *Välfärd*. 2011:4, s. 6–7: *Var tredje elev pendlar till skolan*.

Rapporten *Skolmarknadens geografi. Om gymnasieelevers pendling på lokala och regionala skolmarknader* har laddats ned som PDF-fil 644 gånger under 2011.

Övriga utvärderingsstudier som slutförts under 2011

Kommunal resursfördelning

Skolverket har, på regeringens uppdrag, studerat hur resursfördelningen till grundskolan ser ut på kommunal nivå i Sveriges 50 mest segregerade kommuner. Studien visar också hur ett urval rektorer i dessa kommuner beskriver vad resurser används till samt hur uppföljning av resursfördelning går till på kommunal nivå och på skolnivå. Studien har genomförts i samråd med Skolinspektionen, SKL, Handisam och IFAU. Uppdraget redovisades den 15 december 2011. Rapporten skickas till samtliga kommunala huvudmän (kommunstyrelse respektive nämnd) samt till alla grundskolor med mer än 100 elever i de 50 urvalskommunerna.

Rapporten *Resursfördelning till grundskolan – rektors perspektiv* har laddats ned som PDF-fil 579 gånger under 2011.

Utvärdering av distansundervisning i Emmaboda

Enligt förordning (2003:255) om försöksverksamhet med distansundervisning i gymnasieskolan i Emmaboda kommun ska Skolverket genomföra en utvärdering av försöksverksamheten. Skolverket redovisade utvärderingen den 1 december 2011. Utvärderingens syfte har varit att ge en bild av i vilken utsträckning de ursprungliga intentionerna med försöksverksamheten har nåtts. Ytterligare ett syfte har varit att belysa hur erfarenheterna från denna försöksverksamhet förhåller sig till Skolverkets tidigare förslag rörande distansundervisning och att lyfta några frågor som utvärderingen aktualiserar.

Rapporten *Utvärdering av försöksverksamhet med distansundervisning i Emmaboda kommun* har laddats ned som PDF-fil 110 gånger under 2011.

Skolverkets lägesbedömning 2011

Skolverket har regeringens uppdrag att redovisa en samlad bedömning av utvecklingen inom respektive skolform inom det offentliga skolväsendet och motsvarande fristående skolor och skolbarnsomsorg. Skolverket har 2011 liksom 2010 tagit fram en lägesbedömning bestående av två delar: Beskrivande data respektive Bedömningar och slutsatser. Skolverkets lägesbedömning 2011 lämnades till regeringen i november.

Rapporten *Skolverkets lägesbedömning Del 1 Beskrivande data* har laddats ned som PDF-fil 2 033 gånger under 2011.

Rapporten *Skolverkets lägesbedömning Del 2 Bedömningar och slutsatser* har laddats ned som PDF-fil 1 309 gånger under 2011.

Utvärderingsstudier som slutförs under början av 2012, inom temat skolan som marknad

Konsekvenser av konkurrensen för kommunernas ekonomi

Studiens syfte är att öka kunskapen om hur huvudmännens utbud av gymnasieutbildning förändrats samt att beskriva hur huvudmännens kostnader per elev förändrats under en period av marknadsanpassning inom gymnasieskolan och ett ökat elevunderlag inom sektorn. Studier har gjorts över kostnader och kostnadsutveckling hos kommunala och enskilda huvudmän framför allt under perioden 2005 till 2009. Vid kostnadsjämförelsen har hänsyn tagits till skolornas programutbud. Skillnaden i kostnadsutveckling mellan huvudmännen och ett antal faktorer som påverkar kostnadsnivån och kostnadsutvecklingen diskuteras. I studien jämförs även kostnadsutvecklingen i kommuner med minskat antal elever i egen gymnasieskola jämfört med kommuner med ökat antal elever i egen gymnasieskola. För hemkommunen är ersättning till fristående skolor en kostnad. Betydelsen av samverkan mellan kommuner samt vad förändringar i bestämmelserna kring ersättning till fristående skolor inneburit för kommunerna diskuteras också. Studien offentliggörs i början av 2012.

De enskilda huvudmännen på skolmarknaden

Skolverket har gjort en nationell kartläggning av ägarstrukturen på skolmarknaden och hur denna struktur har förändrats över tid. Studien omfattar huvudmän inom grundskola och gymnasieskola. Studien syftar också till att ge ett underlag för Skolverkets anpassning av uppföljningsstatistiken till de nya förhållanden som råder på skolmarknaden. Dialog under arbetets gång har förts med Skolinspektionen. Studien publiceras i början av 2012.

Övriga utvärderingsstudier som slutförs under början av 2012

Analys av utvecklingen av likvärdigheten i svensk grundskola

2006 genomfördes en omfattande analys av likvärdighetens utveckling över tid i svensk skola. Under 2011 har en uppföljning och vidareutveckling av 2006 års likvärdighetsanalys genomförts. Rapporten kommer att publiceras under våren 2012. Syftet med analysen är att belysa hur likvärdigheten i svensk skola har utvecklats under de senaste 10–15 åren. Det görs genom en kvantitativ analys där ett antal olika indikatorer på likvärdighet analyseras. De indikatorer som analyseras är framförallt den *totala variationen i elevresultat*, *variationen mellan skolor och klasser/undervisningsgrupper*, dels utifrån skolors *genomsnittliga resultat*, dels utifrån skolors *socioekonomiska sammansättning*. Den *socioekonomiska bakgrundens betydelse för elevers resultat* är en annan central indikator, både på elev-, klass- och skolnivå. Dessutom analyseras *betydelsen av utländsk bakgrund* över tid, även detta på både elev-, klass- och skolnivå.

Rapporten från 2006 byggde dels på internationell data från PISA 2000 och 2003, IEA Reading Literacy 1991 och PIRLS 2001, TIMSS 1995 och 2003, dels på betygsstatistik från grundskolan för åren 1998–2004. Likvärdighetsanalysen 2011 uppdaterar dessa tidsserier med i stort sett samma mått och indikatorer på likvärdighet. Från de internationella undersökningarna finns data från PISA 2006

och 2009 att koppla ihop med tidigare undersökningar. Det finns ytterligare en PIRLS-rapport (PIRLS 2006) samt TIMSS 2007.

Utvärdering av grundskolereformernas lokala förankring

Det svenska skolsystemet reformeras i flera väsentliga avseenden. Implementering av reformerna har skett under 2010 och 2011. Dessa reformer eller reformpaket rör såväl förskola som grundskola och gymnasieskola.

Under 2010 genomfördes en detaljerad planering för utvärdering av reformernas implementering och effekter. I arbetet ingick en inventering av internationell forskning och utvärderingar som studerat olika skolreformers implementering och effekter.

Baserat på denna planeringsfas har under 2011 genomförts en formativ utvärdering av implementeringen med fokus på reformernas lokala förankring. Syftet med implementeringsutvärderingen är dels att få kunskaper om hur reformerna tas om hand på lokal nivå, och därmed underlag för ytterligare implementerings- och utvecklingsåtgärder, dels skapa förutsättningar för effektutvärderingar i en senare fas. Utvärderingen belyser reformernas förankring hos lärare och rektorer. Under hösten 2011 har en intervjubaserad empiriinsamling genomförts och en första delrapport planeras under 2012.

Vad är komvux? Utbud, måluppfyllelse och genomströmning på grundläggande nivå

Studiens syfte är att generera allmän och fördjupad kunskap om kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Två huvudområden är i fokus: 1) Utbudsfrågan: Hur organiseras utbildningen? Vilka aktörer är inblandade och vilket utbud erbjuds? Hur ser förhållandet ut mellan utbud och efterfrågan? 2) Måluppfyllelse, genomströmning och effekter: Vilka är eleverna (kön, migrationsbakgrund, ålder, utbildningsbakgrund)? Vilka är förutsättningarna för att möta elevernas behov i kommunerna? Hur ser genomströmningen ut? Varför är det så många som avbryter sina studier? Hur ser måluppfyllelsen ut? Studien består av två delar: en statistisk analys på nationell nivå och fallstudier i sex kommuner. Den statistiska analysen ska ge en allmän bild av hur det ser ut i landet avseende grundläggande vuxenutbildning. Fallstudierna fokuserar på hur situationen ser ut mer i detalj i de kommuner som ingår i urvalet. Det löpande arbetet har förankrats i en extern referensgrupp med representanter från Arbetsförmedlingen, CSN, Kronofogdemyndigheten och Skolinspektionen, samt med representanter från SKL och den statliga offentliga utredning som ska genomföras om grundläggande vuxenutbildning. Avrapportering planeras till våren 2012.

Huvudmannens ansvarstagande – situation och behov av stöd

Skolverket gör på eget initiativ en utvärdering av hur kommuner mottar och hanterar uppdraget att som huvudman ansvara för att den kommunala skolverksamheten följer de nationella riktlinjerna och når de nationella målen. Studien syftar till att fånga huvudmännens perspektiv och visa på specifika grundproblem i skärningspunkten mellan nationell styrning och kommunal självstyrelse. Det löpande arbetet har diskuterats med professor Stig Montin, Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet. Rapporten publicerades i januari 2012.

Kommuners utnyttjande av statliga satsningar

I en egeninitierad studie har Skolverket kartlagt och analyserat orsakerna till att utnyttjandet av statliga satsningar som t.ex. lärarfortbildningen varierar. Ur

likvärdighets- och kvalitetssynpunkt kan detta förhållande vara problematiskt. Syftet med denna egeninitierade studie är att klargöra varför vissa kommuner och fristående skolor väljer att inte delta i statliga utvecklingsinsatser. Under 2011 har berörda representanter för huvudmän och förvaltningar vid i tolv kommuner och tolv fristående skolor intervjuats. Denna empiri har, tillsammans med forskning inom området, legat till grund för analys, rapportskrivning och kvalitetssäkring. Rapporten kommer att publiceras i början av 2012.

Uppföljning av insatser för opinionsbildande verksamhet

Inför valet 2010 fick Skolverket i uppdrag att utforma ett stöd till huvudmän och rektorer i deras bedömning om tillåtligheten av opinionsbildande verksamhet i skolan. Ett stödmaterial "Politisk information i skolan" togs fram och sändes till landets rektorer och skolhuvudmän i april 2010. Skolverket har fått i uppdrag att följa upp resultatet av denna information. Arbetet med uppdraget har påbörjats under 2011 och ska redovisas senast 30 mars 2012.

Pedagogisk omsorg – kommunal praktik

Studien är egeninitierad och syftar dels till att belysa hur kommunerna arbetar med styrning och organisering av pedagogisk omsorg, dels till att öka kunskaperna om vilka former, förutom familjedaghem, som ingår i samlingsbegreppet pedagogisk omsorg. Studien påbörjades under 2011 och dialog under arbetets gång har förts med Skolinspektionen. Resultatet kommer bland annat att ligga till grund för Skolverkets arbete med att ta fram allmänna råd för pedagogisk omsorg. Avrapportering planeras under februari 2012.

Högpresterande elevers resultatutveckling

Under 2011 har Skolverket påbörjat en studie som handlar om högpresterande elever/elever med särskild förmåga. Syftet är att utveckla resultatbilden, och att öka kunskapen om förutsättningarna för lärande gällande denna elevgrupp.

Studien består i huvudsak av två delar. Den ena bygger på data i de internationella studierna, PIRLS, PISA och TIMSS, och utgörs av en utvecklad beskrivning av resultatutvecklingen för gruppen högst presterande, och en analys av vad som karakteriserar denna elevgrupp och eventuella förändringar över tid i det avseendet. Den andra delen består av en sammanställning av forskning och utvärdering inom området. Studien beräknas vara klar våren 2012.

OECD – Evaluation and Assessment Framework for Improving School Outcomes

Skolverket ska bistå Utbildningsdepartementet när det gäller Sveriges deltagande i OECD-projektet Evaluation and Assessment Framework for Improving School Outcomes". (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har bistått Utbildningsdepartementet i att samarbeta med OECD under arbetet med att ta fram en OECD-rapport som utvärderar Sveriges utbildningssystem under 2011. Under hösten har Skolverket varit delaktigt i att planera innehåll, struktur och kontakta paneldeltagare och ansvarig från OECD inför en konferens i Stockholm, som handlade om OECD:s Sverige-rapport, anordnad av Utbildningsdepartementet den 7 december 2011. OECD:s Sverigerapport publicerades i februari 2011 och OECD:s slutrapport kommer under 2012.

Internationella studier

Under 2011 har Skolverket deltagit i ett flertal olika internationella studier. Studierna är i olika faser – planering, datainsamling och åiterrapportering. En redovisning av arbetet med de olika internationella studierna ges nedan.

Skolverket ska redovisa pågående arbete med internationella studier (Regleringsbrev 2011)

ICCS

ICCS (International Civic and Citizenship Education Study) är en internationell studie som studerar 14-åringars kunskaper, värderingar och attityder inom områdena demokrati och samhällskunskap. International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) ansvarar för den internationella samordningen. Under 2011 har fördjupade analyser genomförts på 2009 års datamaterial. I en studie som publiceras tidigt 2012 belyses vilka specifika problem de svenska eleverna har när det gäller kunskapsfrågorna i studien. Under 2011 har Skolverket vidare publicerat en kunskapsöversikt av forskning och utvärdering med relevans för skolans uppgift att rusta eleverna för deras framtid som vuxna medborgare i demokratin. Översikten beskriver vad forskning och utvärdering har gett för bild av skolans möjligheter att utveckla medborgarkompetenser och demokratiska värderingar hos eleverna. Det gäller bland annat arbetet med värdegrundsfrågor, såsom tolerans, respekt för olikheter och jämställdhet, men också skolans undervisning i politik och samhällsfrågor, liksom betydelsen av klassrumsklimat och relationer mellan lärare och elever.

Kunskapsöversikten *Skolan och medborgarskapandet* har laddats ned som PDF-fil 568 gånger under 2011.

TIMSS 2011

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) är en internationell studie som studerar matematik- och naturvetenskapskunskaper hos elever i årskurs 4 och 8. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Studien belyser förändring över tid. Under våren 2011 har huvuddatainsamlingar gjorts i både årskurs 4 och årskurs 8. I årskurs 4 samordnas TIMSS med PIRLS (se nedan). I årskurs 4 deltar 153 skolor, 253 klasser, 529 lärare och 5149 elever. I årskurs 8 deltar 155 skolor, 274 klasser 1109 lärare och 6205 elever. Skolverket har vidare deltagit i det internationella planeringsarbetet och förberedelser för analysarbete. En rapport kommer att publiceras under 2012.

PIRLS 2011

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) är en internationell studie som studerar läskunnigheten hos elever i årskurs 4. Studien belyser förändring över tid. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Under våren 2011 har huvuddatainsamlingar genomförts. Arbetet i PIRLS är samordnat med datainsamlingarna för TIMSS årskurs 4 och deltagande skolor, klasser, lärare och elever är desamma som i TIMSS (se ovan). Skolverket har vidare deltagit i det internationella planeringsarbetet och förberedelser för analysarbetet. En rapport kommer att publiceras under 2012.

ESLC – Internationella språkstudien

Skolverket ska representera Sverige i det arbete som bedrivs av EU-kommissionen med att utarbeta och inrätta en språkindikator för främmande språk. Verket ska också ansvara för genomförandet av språkstudien. (Regleringsbrev 2011).

ECLS (European Survey of Language Competences) är en internationell studie av moderna språk. Studien ingår i ett EU-initierat resultatutvärderingsprojekt om kunskaperna i moderna språk hos elever i slutet av grundskolan. Sverige deltar inom språkområdena spanska och engelska. Survey-Lang ansvarar för den internationella samordningen. En rådgivande grupp med representanter från de deltagande länderna är kopplad till studien. Under våren 2011 har huvuddatainsamlingar genomförts. I studien deltar ca 150 skolor, 150 rektorer, 500 lärare och 3600 elever. Arbetet under 2011 har vidare inneburit planering inför analysarbete 2012 och deltagande i internationella möten. En första nationell rapport planeras till juni 2012.

TIMSS Advanced 2008

TIMSS Advanced är en resultatutvärdering av kunskaper i matematik och fysik. Elever från årskurs 2 och 3 i de naturvetenskapliga och tekniska programmen deltog i studien. Huvuddatainsamlingen genomfördes 2008 och resultaten har rapporterats 2009. Under 2011 har en fördjupad analys av läromedlens betydelse tagits fram som beräknas publiceras under 2012.

PISA

Sverige deltar i OECD:s PISA-program. PISA (Programme for International Student Assessment) studerar 15-åringars kompetens inom områdena läskunnighet, matematik och naturvetenskap. I PISA 2009 deltog Sverige som ett av 67 länder. Huvudämnet var läskunnighet och studien omfattar också electronic reading assessment – ERA. I studien ingår cirka 5 100 15-åringar fördelade på 190 skolor. Under 2011 har en fördjupad analys inom området digital läskunnighet publicerats. Under 2011 har också ett omfattande arbete genomförts inför huvuddatainsamlingarna våren 2012. Arbetet består av skolsamordnarmöten under hösten 2011 och deltagande i de internationella planeringsmötena.

Rapporten *Eleverna och nätet* har laddats ned 954 gånger under 2011.

TALIS 2013

Skolverket ska svara för genomförandet av OECD-studien TALIS 2013. Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) ska kontinuerligt hållas underrättat om processen. Beslut som rör studiens innehåll och inriktning ska tas i samråd med Utbildningsdepartementet. (Regleringsbrev 2011)

OECD:s internationella studie Teaching and Learning International Survey (TALIS) har till syfte att beskriva effektiva undervisnings- och lärandemiljöer. TALIS är en enkätstudie som vänder sig till lärare och skolledare för årskurs 9. Undersökningen fokuserar på fyra huvudområden: skolledarskap, kompetensutveckling, lärares normer och praktik gällande undervisning, samt skol- och klassrumsklimat. Sverige deltog inte i den första omgången av TALIS som genomfördes år 2008. Däremot ska Sverige delta i en andra omgång av TALIS med huvuddatainsamling år 2013. Under 2011 har en pilotstudie genomförts och planering och förberedelser för den fältstudie som genomförs våren 2012.

Promemoria om studiernas fokus på olika åldrar och årskurser

Under 2011 har Skolverket genomfört en särskild belysning av betydelsen av studiernas fokus på olika åldersurval och val av årskurs, i promemorian *Effects of age and school year An overall picture and basic review of methods*. Den har laddats ned som PDF-fil 524 gånger under 2011.

Styrning

Skolverket har enligt sin instruktion ett ansvar för att se över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Myndigheten har valt att dela in redovisningen av prestationer och återrappporteringskrav i avsnitten Styrdokument respektive Nationellt provsystem.

Skolverkets verksamhet med dansarutbildning redovisas i ett separat avsnitt, liksom den handläggande verksamhet som Skolverket har bedrivit avseende spetsutbildningar och lokalt tillval i grundskolan samt särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan. (Kostnaderna för dessa verksamheter redovisas dels under prestationstypen "Styrdokument" i tabellen nedan, dels under prestationstypen "Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser" i tabellen i kapitlet Nationell skolutveckling).

De insatser som Skolverket har gjort för att implementera de olika reformerna redovisas i anslutning till respektive avsnitt och inte samlat.

Information via Skolverkets webb och Upplysningstjänst har varit viktiga delar i myndighetens insatser för att implementera reformerna. Kostnaderna för dessa delar redovisas dock under kapitlet Utbildningsinformation.

Tabell 8 Verksamhetskostnader för styrning

	2011	2010	2009	2008
Kostnader inklusive OH (mnkr)	280,7	261,1	225,9	114,1
Varav:				
Styrdokument	157,7	166,4	126,5	45,4
Nationellt provsystem	123,0	94,7	99,4	68,7

Styrdokument

Skolverket ska särskilt redovisa vilka förändringar av styrdokumenterna samt det nationella provsystemet som genomförts, och vilka insatser som vidtagits för att implementera styrdokumenterna och det nationella provsystemet och omfattningen av insatserna. (Regleringsbrev 2011)

Regeringsbeslut den 21 januari 2010 (U2010/259/S) med uppdrag att implementera beslutade och planerade reformer m.m. inom hela det offentliga skolväsendet och motsvarande fristående skolor liksom förskolor. Uppdraget ska redovisas årligen. Enligt regeringsbeslut den 5 augusti 2010 (U2010/4443/S) ändras uppdraget på så sätt att Skolverket ska implementera förtydliganden och kompletteringar av förskolans läroplan. I arbetet med implementeringen ska stöd- och kommentarmaterial framställas för personal i förskolan. (Regleringsbrev 2011)

Under 2011 har det bedrivits ett fortsatt arbete med att utforma nya styrdokument samt att informera och på annat sätt aktivt stödja de stora reformer som genom-

förts inom skolväsendet 2011 och kommer att genomföras under 2012. Ett stort antal konferenser har genomförts för att informera om och förankra beslutade och planerade förändringar. Konferenserna har jämfört med 2010 riktat sig till delvis andra målgrupper, framför allt lärare. Konferenser har dock även detta år riktats till rektorer, förskolechefer, ansvariga på central nivå i kommunerna samt till olika myndigheter och organisationer som på olika sätt berörs av reformerna.

Konferenserna har kompletterats med en rad informationsinsatser i form av skriftligt material som broschyrer och information på Skolverkets webbplats. På Skolverkets webbplats har även olika filminslag presenterats för att ge kunskaper om de förestående reformerna men också för att ge ett aktivt stöd i det implementeringsarbete som ska bedrivas lokalt av huvudmän samt rektorer och förskolechefer. Filmer och annat stödmaterial har kompletterats med instuderings- och discussionsfrågor för att kunna användas vid t.ex. utbildnings- och studiedagar lokalt.

Skolverket har genomfört konferensutvärderingar i anslutning till samtliga konferensserier för att få en omedelbar återkoppling på de genomförda insatserna. Dessa visar att det finns ett stort behov av information från Skolverket och att de genomförda insatserna ger en bra grund för det arbete som ska genomföras lokalt. Även om omdömena om hittills genomförda insatser i huvudsak har varit positiva finns det ett stort behov av ytterligare informations- och stödinsatser. Skolverket har fått många förfrågningar om att medverka i konferenser och studiedagar regionalt och lokalt. Skolverket har deltagit i vissa sådana sammanhang och då prioriterat informationsbehov som inte kunnat tillgodoses genom ordinarie informationsinsatser och där verket kunnat nå ett stort antal mottagare.

Under 2011 har Skolverket låtit externa utvärderare granska de insatser som gjorts för att implementera skollagen respektive förändringarna i övrigt inom de olika skolformerna. De delrapporteringar som hittills lämnats har bekräftat den positiva bild av insatserna som givits i konferensutvärderingarna och har använts som underlag för planeringen av de fortsatta implementeringsinsatserna. Under 2012 kommer flertalet av dessa utvärderingar vara färdiga.

Förskolan

I augusti 2010 fastställde regeringen den reviderade läroplanen för förskolan och gav samtidigt Skolverket ett uppdrag om implementering av den reviderade läroplanen.

Skolverket har under hösten 2011 genomfört uppföljande konferenser för företrädare på förvaltningsnivå med ett övergripande ansvar för förskolan. Syftet med konferenserna har varit att skapa en dialog mellan Skolverket och kommunerna när det gäller problemområden och erfarenheter kring det lokala implementeringsarbetet i de enskilda kommunerna samt att ge information om Skolverkets nuvarande och kommande stödmaterial. I utvärderingen av dessa konferenser framkom att i stort sett alla deltagande kommuner anser att stödmaterial på Skolverkets webbplats är känt och användbart på förskolenivå i respektive kommun.

Skolverket har också, efter uppkommet behov, arrangerat extra konferenser med fokus på förskolans förtydligade läroplan och den nya skollagen. Vidare har Skolverket deltagit vid konferenser riktade till de fristående förskolorna.

Skolverket har under året finansierat kompetensutvecklingsinsatser för en ökad förståelse för reformerna om genomförts genom vissa regionala utvecklingscentra (RUC). I programmet för förskollärare deltog ca 2 000 personer och i programmet för rektorer och förskolechefer deltog ca 900 personer.

Grundskolan och motsvarande skolformer

Nya styrdokument

Skolverket har under året tagit fram en rad föreskrifter som kompletterar skollagen och de förordningar som trätt i kraft den 1 juli 2011. Det har dels handlat om de kursplaner som Skolverket har beslutat om för grundsärskolan, sameskolan och specialskolan, dels kunskapskrav för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan. Vidare har nya föreskrifter avseende betygs katalog och utformning av slutbetyg tagits fram. Sammanlagt handlar det om 13 olika föreskrifter.

Skolverket har också tagit fram ett allmänt råd om planering och genomförande av undervisningen i samtliga skolformer för skolpliktiga. Råden med kommentarer behandlar hur de olika regleringar som trädde i kraft den 1 juli 2011 bör hanteras i den pedagogiska praktiken.

Implementering

I syfte att ge spridning åt de nya läroplanerna, kursplanerna och kunskapskraven har samlade läroplaner för grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan distribuerats till samtliga lärare inom respektive skolform. Kommentarmaterial i varje ämne och diskussionsunderlag har också distribuerats och lagts ut på Skolverkets webbplats. Filmer med kommentarer till varje ämne av experter och lärare har kompletterat styrdokumentet. Grundsärskolans lärare har fått ett kombinerat kommentar- och diskussionsunderlag.

Med målsättningen att samtliga deltagare skulle kunna fungera som resurser i den lokala implementeringsorganisationen anordnades under året ett antal s.k. kursplanekonferenser riktade till nyckelpersoner utsedda av huvudmännen (grundskolan, sameskolan, specialskolan). Totalt deltog ca 14 300 personer i konferenserna. Alla kommuner var representerade, dock inte alla enskilda huvudmän.

Enkät svar i samband med kursplanekonferenserna visar att deltagarna övervägande var positiva till konferenserna och då särskilt till innehållet om kursplaner och kunskapskrav. Svaren på enkäten visar dock att det på flera håll fortfarande finns en osäkerhet om hur det lokala implementeringsarbetet ska bedrivas.

Kursplanekonferenser genomfördes också för grundsärskolan, där alla lärare i grundsärskolan var inbjudna. Totalt kom ca 5 100 personer till kursplanekonferenserna. Nästan alla kommuner var representerade, dock inte alla enskilda huvudmän.

Enkät svar visade att deltagarna på det stora hela var nöjda med konferenserna och ansåg att de gett stöd för att kunna planera för kommande förändringar.

Skolverket har under året finansierat kompetensutvecklingsinsatser för en ökad förståelse för reformerna som genomförts genom vissa regionala utvecklingscentra (RUC). I programmet för lärare deltog ca 1 500 personer och i programmet för rektorer och förskolechefer deltog ca 900 personer.

I en delrapportering från den externa utvärderingen av Skolverkets implementeringsarbete avseende grundskolan och motsvarande skolformer kan man notera en grundläggande positiv attityd i målgruppen till reformerna. Huvudmännen anger att man anpassat budget till behovet av implementeringsinsatser och gjort en plan för dessa. Nästan alla anser att ansvarsfördelningen mellan olika aktörer är klargjord och att det stöd nyckelpersonerna fått via konferenser och material är bra. Det största hindret för implementeringsarbetet som huvudmännen anger är tidsbrist. Implementeringsarbetet har startat hos de flesta huvudmän men takten i det lokala arbetet varierar.

Skolverket ska utarbeta kunskapskrav för de godkända betygstegen A, C och E för samtliga ämnen utom moderna språk för årskurs 6 i grundskolan, sameskolan och grundsärskolan samt för årskurs 7 i specialskolan. Kunskapskraven ska anges både i löpande text och i kolumner. I kolumnerna ska värdeorden vara markerade med fetstil. Beskrivningarna av de mellanliggande betygstegen B och D ska återges i föreskrifterna såsom de anges i propositionen En ny betygsskala (prop. 2008/09:66, bet. 2008/09UbU5, rskr. 2008/09:169). Kunskapskraven ska börja tillämpas för första gången på utbildning från och med höstterminen 2012. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har fastställt kunskapskrav för betygstegen A, C och E i samtliga ämnen utom moderna språk för årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt för årskurs 7 i specialskolan. Kunskapskraven utarbetades i anslutning till att kunskapskrav för godtagbara kunskaper för årskurs 3 samt kunskapskraven för betygstegen i årskurs 9 konstruerades. Kunskapskraven för betygstegen i årskurs 6 har samma konstruktion som övriga kunskapskrav i de aktuella skolformerna men hela betygsskalan ska börja tillämpas först hösten 2012. Under läsåret 2011/2012 ska kunskapskraven för betyget E i slutet av årskurs 6 gälla som godtagbara kunskaper.

Skolverket ska genomföra fortbildningsinsatser med anledning av införandet av betyg i årskurs 6. Verket ska vid behov samverka med övriga berörda skolmyndigheter. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Ändrat 2011-02-10) (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har i enlighet med uppdraget genomfört en rad informations- och kompetensutvecklingsinsatser. Insatserna har utgått från en kartläggning av de behov som lärare i de berörda årskurserna har. Underlag för insatser har också inhämtats genom samråd med bl.a. skolhuvudmän och de fackliga organisationerna.

Insatserna har bestått i konferenser riktade till rektorn och en person som rektorn utser. Syftet var att stödja rektorn i det lokala arbetet med att förbereda sig för den nya arbetsuppgiften. I sammanhanget har Skolverket informerat om bestämmelserna om betygssättning, råd och rön om bedömning, hur de nationella ämnesproven ska genomföras och användas samt hur rektorn kan gripa sig an det lokala kompetensutvecklingsarbetet, m.m. Totalt har ca 7 900 personer deltagit vid konferenserna.

Vidare har Skolverket använt sig av en rad stödmaterial t.ex. en skrift om kunskapsbedömning, en skrift om bestämmelserna om betygssättning, en rapport som beskriver lärarnas kompetensutvecklingsbehov, en film om hur rektorer kan arbeta med kompetensutveckling, en film om bedömning för lärande och likvärdighet, en rad nyhetsbrev, m.m.

Dessutom har Skolverket tagit fram ett ramprogram för en kurs i bedömning och betygssättning, som genomförts av ett knappt tjugotal lärosäten. Skolverket har bidragit till finansieringen av genomförandet av dessa kurser. Projektet och insatserna utvärderas av en extern utvärderare.

Regeringsbeslut den 7 april 2011 (2011/2420/S) med uppdrag att utarbeta kursplan och kunskapskrav i ämnet judiska studier. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 augusti 2011. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har redovisat ett förslag till kursplan i ämnet judiska studier till regeringen som sedan fastställde kursplanen den 7 juli 2011. Skolverket har därefter beslutat om kunskapskrav som komplement till kursplanen. Höstterminen 2011 startade en skola (Vasa real i Stockholm) den särskilda utbildningen med judiska studier i grundskolan efter godkännande från Skolverket. Skolverket har även beslutat om föreskrifter för ansökan om att anordna den särskilda utbildningen

gällande för utbildningar som startas höstterminen 2012. Inga ansökningar inkom inom den fastställda ansökningstiden.

Gymnasieskolan

Nya styrdokument

Utifrån Skolverkets beslut om särskilda varianter och riksrekryterande utbildningar har Skolverket tagit fram examensmål för tre nya utbildningar (flygteknik, sjöfart och marinteknik) som beslutades i april 2011. Dessutom har Skolverket tagit fram nya ämnen till dessa utbildningar, som beslutades i juni och september 2011. Utöver detta har Skolverket, utifrån beslut om särskilda varianter, tagit fram nya ämnen samt nya kurser i befintliga ämnen.

Totalt har Skolverket beslutat om 3 nya examensmål, 38 nya ämnen och om 8 nya kurser i befintliga ämnen. Vissa beslut om särskilda varianter har också krävt smärre förändringar i befintliga ämnesplaner. Totalt har Skolverket beslutat om 5 sådana smärre ändringar. Samtliga nya och reviderade styrdokument är publicerade i Skolverkets författningssamling (SKOLFS).

Utifrån de beslut om särskilda varianter som Skolverket fattade hösten 2011 har ett arbete påbörjats med att ta fram ytterligare examensmål och ämnesplaner. Dessa kommer att bli klara under våren 2012.

Skolverket har under året även tagit fram ett antal föreskrifter som kompletterar skollagen och de förordningar som trätt i kraft den 1 juli 2011. Det har främst handlat om nya föreskrifter avseende betygskatalog samt utformning av examensbevis, gymnasieintyg och studiebevis, sammanlagt sex olika föreskrifter.

Skolverket har för regeringen redovisat uppdrag om en teknisk översyn av 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Uppdraget redovisades den 27 april 2011 och har resulterat i en ny läroplan för gymnasieskolan.

Implementering

Skolverket har slutfört konferensserien om Gy 2011 för samtliga lärare i gymnasieskolan. Skolverket har dessutom genomfört konferenser om introduktionsprogrammen, gymnasial lärlingsutbildning, gymnasiegemensamma ämnen, modersmål, humanistiska programmet och om de nya ämnena pedagogik, sociologi och människans språk. Skolverket har i konferenserna under 2010 och 2011 nått ut till ca 38 000 lärare.

Skolverket har under året givit ut ett kommenterande material där gymnasieformen övergripande kommenterats bl.a. avseende de nya ämnesplanernas struktur samt hur kunskapskrav hänger ihop med mål och centralt innehåll. Vidare har examensmål och programstruktur för varje yrkesprogram respektive högskoleförberedande program kommenterats liksom de olika progressionsorden i kunskapskraven.

Dessa kommentarer har publicerats i en bok Gymnasieskola 2011 som distribuerats till samtliga gymnasielärare via deras skolor. Boken har också skickats ut till samliga studie- och yrkesvägledare i grund- och gymnasieskolan.

Skolverket har utarbetat ett material som kommenterar ämnesplanerna för de gymnasiegemensamma ämnena. Detta material är webbaserat och har publicerats på Skolverkets webbplats. Skolverket har även påbörjat ett arbete med att ta fram kommentarer till ett urval karaktärsämnen för varje program. Kommentarer beräknas bli klara under våren 2012 och kommer att publiceras på Skolverkets webbplats.

I syfte att stödja implementeringen av gymnasial yrkesutbildning har Skolverket under 2011 tagit fram och spridit stödmaterial om bl.a. bedömning i yrkesämnen samt om gymnasial lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande.

I januari 2011 fick alla landets elever i årskurs 9 och studie- och yrkesvägledare ett magasin med information om alla program och inriktningar i gymnasieskolan. Vidare har ett arbete inletts för att kommunicera information om gymnasieskolans innehåll och lokalisering, via mobilapplikationer (appar) med ungdomar som målgrupp. Detta kan ge ungdomar bättre underlag för att uttrycka sina åsikter om eller utnyttja sin talerätt beträffande gymnasievalet. Skolverket har dessutom tagit fram tryckt material och sju webbaserade temanyhetsbrev.

Skolverket har under hösten 2011 etablerat kontakt med omkring 100 programreferensskolor samt startat ett arbete för att stödja befintliga och initiera nya nätverk inom gymnasieskolan.

Skolverket ska redovisa verksamheten vid Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning. Redovisningen ska avse hur och i vilken omfattning Skolverket arbetat med information om yrkesutbildning och yrkeskvalifikationer i Sverige och Europa. Vidare ska framgå verkets deltagande internationellt samarbete om yrkesutbildningens utveckling med avseende på mobilitet och kvalitet samt europeiskt samarbete om dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning. Samverkan med berörda aktörer i Sverige ska beskrivas. Utöver en årlig redovisning ska Skolverket informera Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) löpande när så bedöms lämpligt. (Regleringsbrev 2011)

Myndigheten ska informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. I denna uppgift ingår att fungera som ett nationellt referenscentrum för information om yrkesutbildning i Sverige och i övriga EU-länder samt länder inom EES-området. (Skolverkets instruktion)

Arbetet inom Nationellt referenscentrum (NRP) leds av Skolverkets gymnasieenhet. Till NRP finns knuten en extern referensgrupp där Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolinspektionen och Internationella programkontoret ingår. Gruppen har under året haft tre möten där nationella och internationella yrkesutbildningsfrågor, NRP:s verksamhet samt lanseringen av de ”fyra europeiska verktygen” Europass, EQAVET (European Quality Assurance in VET), ECVET (European credit transfer for VET) och EQF/NQF (European/National Qualifications Framework) funnits på dagordningen.

I informationsarbetet inom NRP har arbetet med en ny webbplats varit i fokus. Arbetet har resulterat i att den del som är knuten till CEDEFOP:s informationsnätverk, ReferNet, blivit färdig och publicerats i enlighet med direktiv från CEDEFOP. Den egna webbplatsen, som i en bredare bemärkelse informerar om svensk och europeisk yrkesutbildning, är fortfarande under konstruktion. Strukturen är färdig och sidan ska kunna färdigställas under början på 2012.

Under hösten 2011 levererade Skolverket den svenska delen av VET in Europe Country reportstatus (SE VET). Rapporten, som i ett brett perspektiv beskriver yrkesutbildningen i Sverige, sammanställs årligen av Skolverket och tillsänds CEDEFOP.

Skolverket har haft uppdrag från regeringen att i samverkan med Myndigheten för yrkeshögskolan och Internationella programkontoret genomföra en första rapportering om möjligheterna för tillämpning av ECVET i yrkesutbildningen. Uppdraget redovisades den 31 mars 2011.

Skolverket ska samverka med Myndigheten för yrkeshögskolan och andra berörda myndigheter i frågor som rör (validering och) den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, European Qualifications Framework (EQF). (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har deltagit i samtliga fyra referensgruppsmöten som Myndigheten för yrkeshögskolan (YH) kallat till beträffande EQF/NQF, som under året gällt inplacering av svenska utbildningar i det nationella ramverket (NQF). Verket har också följt arbetet med NQF genom att ta del av löpande information och i kortare arbetsmöten diskutera frågeställningar. Skolverket lämnade i februari 2011 ett förslag till YH på inplacering av svensk grundskola, gymnasieskola, särskola och vuxenutbildning.

Skolverket ska utarbeta ett stödmaterial för att underlätta huvudmännens arbete för att de elever som saknar de kunskaper i engelska som krävs enligt grundskolans kursplan och som tagits emot i gymnasieskolan med stöd av 16 kap.32 § skollagen (2010:800) ska kunna nå målen i gymnasieskolan. Stöd materialet ska ge råd om hur elevernas kunskapsnivå kan bedömas och om hur den fortsatta undervisningen kan planeras. (Regleringsbrev 2011)

I enlighet med uppdraget har ett stödmaterial utarbetats för att underlätta huvudmännens arbete med att planera utbildningen för de elever som tagits emot i gymnasieskolan utan godkänt betyg i engelska. Stöd materialet vänder sig till såväl huvudmän som rektorer, lärare och studie- och yrkesvägledare som arbetar med utbildning för dessa elever. Materialet tar upp planering och genomförande av utbildningen och innehåller korta artiklar bl.a. om flerspråkighet och bedömning av elevens kunskaper i engelska. Stöd materialet har utvecklats av en projektgrupp på Skolverket i samverkan med referenspersoner och externa experter. Stöd materialet gick i tryck i december 2011 och publiceras på Skolverkets webbplats i januari 2012. Inom ramen för arbetet med stöd materialet har även en juridisk PM om denna möjlighet till dispens för engelska tagits fram för att klargöra regleringarna på området.

Skolverket ska samråda med Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser med anledning av uppdrag enligt regeringsbeslut den 25 mars 2010 om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet (N2010/2405/RT). (Regleringsbrev 2011)

Arbetet med uppdraget "Myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet" leds, på regeringens uppdrag, av Myndigheten för yrkeshögskolan (YH). Arbetet har inneburit regelbundna arbetsmöten, där samtliga ingående myndigheter varit närvarande. Skolverket har även deltagit vid avstämningar med de tre uppdragsgivande departementen och vid överlämnandet av delrapporten som skedde i oktober 2011.

Arbetet med uppdraget har också inneburit kontakter med regionala företrädare inom kompetensförsörjning och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). En heldagskonferens genomfördes på SKL där hela arbetsgruppen och representanter för de regionala kompetensplattformarna deltog.

Myndigheten ska ansvara för de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. (Regleringsbrev 2011)

Under året har Skolverket samverkat med de nationella råden för yrkesprogrammen. Förutom uppdraget i regleringsbrevet har de 12 nationella råden bistått Skolverket i det fortsatta arbetet med gymnasiereformen och de uppgifter som angavs i det ursprungliga regeringsuppdraget. Det har bl.a. gällt frågor om anpassning, utveckling och förnyelse av utbildningsutbudet och innehållet i yrkesutbildningen, om exempel på uppgifter för gymnasiearbetet samt om informationsmaterial till elever. Två konferenser har genomförts och de nationella råden har därutöver haft

tre till fyra möten per program. De ärenden som har behandlats i programråden har framför allt varit bedömning av ansökningar av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nya kurser, kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet och den gymnasiala lärlingsutbildningen samt utformningen av gymnasiearbetet för yrkesprogrammen. Uppdraget har rapporterats till regeringen den 1 oktober 2011.

Vuxenutbildning

Nya styrdokument

Under 2011 har Skolverket genomfört och redovisat regeringsuppdrag om översyn av kursplaner för viss vuxenutbildning (U2010/5853/SV). Skolverket har gjort en översyn av kursplaner och utarbetat förslag till betygskriterier för betygsstegen A, C och E för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och för särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå. Kursplanerna följer till struktur och kunskapsnivå grundskolans och grundsärskolans kursplaner. I skollagen behålls begreppet betygskriterier för grundläggande vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå, till skillnad mot grundskolan där begreppet kunskapskrav används. I översynen har de två begreppen setts som synonyma. Skolverket har föreslagit en skollagsändring till begreppet kunskapskrav.

Skolverket har vidare föreslagit nya och ändrade ämnesområden inom grundläggande vuxenutbildning för utvecklingsstörda. *Hem- och konsumentkunskap* och *teknik* föreslås som nya ämnesområden. Ämnesområdet *kommunikation* föreslås få en breddning i sitt innehåll och ändras till kursen *språk och kommunikation*. Ämnesområdet *verklighetsuppfattning och omvärldskunskap* föreslås bli uppdelat i två ämnesområden *natur och miljö* och *individ och samhälle*.

Utifrån regeringsuppdraget har Skolverket arbetat fram nya betygskriterier för betygsstegen A, C och E inom sfi.

Skolverket har utarbetat verksamhetspoäng för samtliga kurser inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Uppdraget redovisades till regeringskansliet den 30 september 2011.

Implementering

Under hösten 2011 har Skolverket genomfört tolv konferenser som riktat sig till lärare inom gymnasial vuxenutbildning samt studie- och yrkesvägledare. Vid konferenserna har även företrädare för enskilda vuxenutbildningsanordnare med betygsrätt deltagit. Totalt har ca 3 400 personer deltagit. Konferenserna har behandlat ämnesplaner på gymnasial nivå samt vägledning, validering och individuella studieplaner. Konferenserna har även behandlat skollagen samt aktuella frågor inom grundläggande vuxenutbildning, särvux och sfi.

Varje konferens har utvärderats genom en enkät. Enkätsvaren visar på ett i huvudsak positivt gensvar men också på önskemål om fortsatta insatser som kommer att vägas in i det fortsatta implementeringsarbetet under 2012.

Konferenserna har kompletterats med filmat material på Skolverkets webbplats.

Skolverket har under 2011 även föreläst om reformerna inom vuxenutbildningen för personal vid Kriminalvårdens klientutbildning, personal vid Specialpedagogiska skolmyndigheten samt vid konferensen Mötesplats Skola.

Skolverket ska samverka med Myndigheten för yrkeshögskolan och andra berörda myndigheter i frågor som rör validering och den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, European Qualifications Framework (EQF). (Regleringsbrev 2011)

Skolverket är representerat i Nationellt forum för validering som Myndigheten för yrkeshögskolan (YH) bildat inom ramen för arbetet med att utveckla en nationell struktur för validering. YH har initierat en arbetsgrupp med representanter för olika myndigheter som tillsammans planerar en stor nationell konferens 2013. Skolverket är representerat både som nationell myndighet och genom uppdraget inom NVL (Nordiskt nätverk för vuxnas lärande). Skolverket har också medverkat i YH:s arbete med National Qualifications Framework (NQF).

Koordinator för NVL ansvarar för Nordiskt expertnätverk för validering och Nordiskt nätverk för formell vuxenutbildning samt en nationell arbetsgrupp kring kompetensutveckling. Expertnätverket för validering har under året fokuserat på några av de rekommendationer för fortsatt nordiskt arbete med validering som publicerades 2010. Resultaten redovisas i skriftlig rapport samt under en internationell konferens 2012. Nätverket för formell vuxenutbildning har genomfört en nordisk konferens i Helsingfors på temat Innovation.

Svenska medlemmar ur fem nordiska NVL nätverk har medverkat vid en seminariedag med syftet att sprida resultat och erfarenheter från nätverkens arbete. Information har också spridits i olika konferenser t.ex. i nationell vuxenutbildningskonferens anordnad av ViS (Vuxenutbildning i samverkan) i Linköping, Validering i norr i Överkalix och Valideringskonferens i Östersund.

Skolverket har via sitt uppdrag inom NVL också samarbetat med Internationella Programkontoret (IPK) genom att sprida information om och synliggöra erfarenheter av Nordplus vuxen. Under Almedalsveckan medverkade NVL som koordinator i IPK:s seminarieprogram.

Skolverket ska vara Sveriges representant i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). I arbetet ingår att delta i två arbetsgrupper, en om karriärkompetens och en om validering. Skolverket ska utföra arbetet tillsammans med Arbetsförmedlingen. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har under 2011 representerat Sverige i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). Utöver plenarmöten har Skolverket deltagit i två av fyra arbetsgrupper: Karriärhanteringsförmåga, samt Kvalitetssäkring och evidens. Arbetet har skett i samverkan med Arbetsförmedlingen. Programmet för 2011 och 2012 är inriktat på de fyra arbetsgruppernas innehåll för att, i linje med EU-strategin 2020, stärka livslång vägledning i de 29 medverkande länderna. Skolverket har även deltagit i en av Nordiska Ministerrådet initierad konferens med syfte att stärka samverkan mellan ELGPN och Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL). Skolverket har under året tagit initiativ till att etablera ett forum för nationell myndighetssamverkan kring studie- och yrkesvägledning och karriärvägledning, med ELGPN som en utgångspunkt.

Regeringsbeslut den 22 oktober 2009 (U2009/6159/SV) med uppdrag att förbereda insatser med anledning av en planerad utökning av platser inom yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har under året fortsatt att besöka kommuner och regioner som erhållit statsbidrag för att bedriva yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux). Under verksamhetsåret har även statsbidrag tilldelats för lärlingsutbildning för vuxna på gymnasial nivå och inom särsvux. Skolverket har i december 2011 hållit en rikskonferens med över 400 deltagare från hela landet. Konferensens syfte var att göra en tillbakablick på det som skett under åren 2009–2011 inom yrkesvuxsatsningen och samtidigt blicka framåt kring arbetet med vuxna lärlingar.

Ansökningshanteringen för statsbidrag inom yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning har under året utökats med lärlingsutbildning för vuxna. I varje kommun har på Skolverkets begäran utsetts en kontaktperson med vilken Skolverket kommunicerar frekvent vad det gäller information om ansökningar, förordningsändringar, preliminära beslut m.m. Besöken har under året utökats till att även gälla arbetsplatser vid vilka lärlingsutbildning för vuxna bedrivs i syfte att ta del av handledares och lärlingselevers erfarenheter.

Skolverket har under året slutfört regeringsuppdraget (U 2009/6158/SV) avseende "Volvo-projektet" som genomförts inom ramen för Europeiska Globaliseringsfonden. Uppdraget har skett i samverkan med Svenska ESF-rådet och Arbetsförmedlingen.

Skolverket har under året fortsatt sitt arbete med informationsinsatser och handläggning av ansökningar inom satsningen på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (inklusive förarutbildningar) samt lärlingsutbildning för vuxna. Skolverket har redovisat till regeringen vid två tillfällen, den 1 april och den 1 oktober, uppdraget inom satsningen yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux). Underlag för redovisningen har tagits fram genom insamling av kommunernas redovisning kring organisations- och studerandeuppföljning två gånger per år. De tilldelade statsbidragen för lärlingsutbildning för vuxna har inte utnyttjats av kommunerna som planerat. Den främsta anledningen har varit svårigheter att anordna kursutformad utbildning med kvalitetssäkrad handledning.

Skolformsövergripande

Skolverket ska utarbeta olika former av stödmaterial för att underlätta lärarnas arbete med bedömning och betygsättning av kunskapskraven B och D. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har hittills informerat om den nya betygsskalan på Skolverkets webbplats och då särskilt om hur betygssstegen B och D ska kunna hanteras. Information har också lämnats i det allmänna rådet Planering och genomförande av undervisningen som riktar sig till de olika skolformerna för skolpliktiga samt i den s.k. Gymnasieboken som innehåller övergripande kommentarer om den reformerade gymnasieskolan. Det har även varit ett inslag vid konferenser för bl.a. rektorer och lärare.

Skolverket har vidare inlett ett arbete med att ta fram material som stöd för betygsättning där stöd för hur man använder betygssstegen B och D är ett viktigt inslag. Arbetet planeras bli färdigt under första halvåret 2012.

Dansarutbildningen

Regeringsbeslut den 7 oktober 2010 (U2010/5866/G) med uppdrag att förbereda förändringar med anledning av en planerad ny förberedande dansarutbildning och yrkesdansarutbildning. Skolverket ska fortlöpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om arbetet. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 mars 2011 samt på samma sätt slutredovisas senast den 30 september 2011. Del av uppdraget handlar om att Skolverket ska tillgängliggöra stödmaterial för bedömning och betygsättning för dansämnena i enlighet med nya betygsskalan. Denna del av uppdraget ändras på så sätt att tiden för tillgängliggörandet ska vara senast den 30 september 2011.

I februari 2011 lades information om dansarutbildningen upp under en egen rubrik på Skolverkets webbplats.

Skolverket har tagit fram kursplaner och bedömningsstöd för ämnet dans i den förberedande dansutbildningen på grundskolan. Skolverket har också fastställt innehåll och examensmål för yrkesdansutbildningen samt utformat nya kurs- och ämnesplaner och fastställt kunskapskrav och bedömningsstöd. Dessutom har Skolverket fastställt bedömningsgrunder för de färdighetsprov som ska utgöra grund för antagning.

Ett stödmaterial för bedömning och betygssättning för dansämnena i den förberedande dansutbildningen och för yrkesdansutbildningen publicerades i september. Stödmaterialiet innehåller konkreta beskrivningar av dansprestationer på olika betygsnivåer i såväl klassisk balett som i modern nutida dans. Materialet är framtaget i samarbete med danspedagoger från skolorna i Stockholm och Göteborg.

Implementeringsinsatser har genomförts i form av två konferenser, en i augusti och en i december. Inbjudna var lärare, skolledningar, elevhälsopersonal samt Rådet för dansutbildning. Konferenserna har varit inriktade på att initiera en ökad kontakt mellan skolorna och på att skapa fördjupad förståelse för de nya styrdokumenterna, styrdokumentens påverkan på skolornas undervisning och hur arbetet bör gå vidare i respektive skola för att utveckla en samsyn på genomförandet av en dansutbildning med hög kvalitet.

Skolverket slutredovisade uppdraget om kurs- och ämnesplaner för dans inom dansutbildningen och förberedelse inför inrättande av Rådet för dansutbildning m.m. i september och lämnade en delredovisning i mars.

Rådet för dansutbildning

Rådet för dansutbildning har efter sitt bildande i mars 2011 under året haft 11 möten. Rådet för dansutbildning har under våren planerat och genomfört ansökningsprocessen, färdighetsproven och antagningsförfarandet samt utsett juryer för uppdansningen i samband med färdighetsproven. Juryerna har medverkat vid sammanlagt 18 provdagar under våren. Under hösten har Rådet för dansutbildning påbörjat planeringen inför ansökningsprocessen, färdighetsproven och antagningarna våren 2012. Rådet har också diskuterat formerna för sitt uppdrag att bidra till uppföljning och utveckling av kvaliteten i utbildningen.

Handläggning

Grundskolan

Inför den första omgången *spetsutbildningar i grundskolan*, som startar hösten 2012, inkom 32 ansökningar till Skolverket, varav 22 gällde matematik eller naturorienterande ämnen och 7 gällde språkval eller engelska. En ansökan avsåg spetsutbildning inriktad mot ett samhällsorienterande ämne, historia. Ungefär hälften av ansökningarna gällde kommunala skolor och ungefär hälften fristående skolor. Ansökningar har kommit från olika delar av Sverige och både större och mindre kommuner är representerade.

Skolverket har bedömt om spetsutbildningarna uppfyller kraven i förordningen (2011:355) om försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser. För att avgöra om spetsutbildningen är av god kvalitet har Skolverket gjort en helhetsbedömning med utgångspunkt i spetsutbildningens syfte, arbetssätt och organisation. I den första ansökningsomgången har 8 spetsutbildningar beviljats. Skolverket har enligt förordningen möjlighet att varje ansökningsomgång bevilja högst 10 spetsutbildningar.

Skolverket har fastställt föreskrifter (SKOLFS 2011:151) om ansökan om lokalt tillval i grundskolan.

Under 2011 har Skolverket fått 43 ansökningar om lokala tillval. Ansökningarna har gällt varierande teman, t.ex. livskunskap, språk i årskurs 1–3 och eurytmi i waldorfskolor. Av de ansökningar som färdigbehandlats har 10 avslagits på grund av att planerna för undervisning i de lokala tillvalen inte till innehåll och inriktning avvikit från grundskolans kursplaner. En ansökan har delvis beviljats.

Gymnasieskolan

Skolverket ska redovisa en analys av resultatet av verkets handläggning av ansökningar om godkännande av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan. Grunden för Skolverkets beslut ska redovisas liksom beslutade ersättningsbelopp för interkommunal ersättning. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) årligen senast den 15 december. (Regleringsbrev 2011)

Under 2011 har Skolverket handlagt den andra ansökningsomgången om godkännande av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan. Skolverket har redovisat en analys av resultatet av verkets handläggning (Dnr U2010/7682/SAM/S, U2010/7789/S m.fl.). Rapporten innehåller även en beskrivning av grunden för Skolverkets beslut och beslutade ersättningsbelopp för interkommunal ersättning och grundbelopp. Även statistik över antal ansökningar och godkända utbildningar redovisas. Rapporten omfattar ansökningsomgångarna 2010 och 2011.

Handläggningen av ansökningarna påbörjades i februari och beslut togs i september 2011. I november 2010 gjordes en förordningsändring vilken innebar att särskilda varianter av högskoleförberedande program inom det estetiska området kunde beviljas. De huvudmän som ville bedriva sådan utbildning från hösten 2011 gavs möjlighet att ansöka i januari 2011. Skolverket och Skolinspektionen tog därefter beslut i mars respektive april 2011. Under handläggningen har Skolverket haft ett samarbete med Skolinspektionen angående ansökningar från enskilda huvudmän.

Försöksverksamhet med spetsutbildning

Skolverket har i september 2011, enligt uppdrag givet i förordning om försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning, till regeringen lämnat en andra regeringsredovisning och utvärdering av försöksverksamheten (Dnr 2008:3014). Utöver detta har Skolverket under året fattat beslut om spetsutbildningarnas utformning i syfte att anpassa utbildningarna till förutsättningarna i Gy 2011.

Det nationella provsystemet

Skolverket ska särskilt redovisa vilka förändringar av (styrdokumentet samt) det nationella provsystemet som genomförts, och vilka insatser som vidtagits för att implementera (styrdokumentet och) det nationella provsystemet och omfattningen av insatserna. (Regleringsbrev 2011)

I informationsmaterial, konferenser och övriga fortbildningsinsatser kring tidigare betygssättning riktade till rektorer och lärare har Skolverket informerat om aktuella nationella prov för grundskolan och i detta sammanhang lanserat en webbaserad bedömarträning inför nya ämnesprov i årskurs 6.

Skolverket ser också kontinuerligt över allt material för att säkerställa en hög kvalitet i det nationella provsystemet. Det innebär att prov och provformat ses över, att nya format prövas, att provens reliabilitet och validitet säkerställs samt att internationella utblickar görs. Ett projekt för att stärka de nationella provens stabilitet har under 2011 lett till riktlinjer för att skriva nya ramverk för konstruktion av ämnesprov i årskurs 9. Dessa ramverk ska sedan styra utvecklingen av ämnesprov i årskurs 9 samt vara vägledande för övriga nationella prov.

Skolverket ska kontinuerligt bedöma behov av och utveckla prov och bedömningsmaterial inom provbankerna, diagnostiska material och nationella ämnes-, kurs- och slutprov samt anpassa dessa till olika elevgruppers behov. Detta uppdrag ersätter tidigare givna uppdrag avseende det nationella provsystemet (U2004/5293/S) och om nationella prov och diagnostiska stödmaterial (U2005/8381/G). Skolverket ska dessutom utarbeta diagnostiskt material avseende naturorienterande ämnen för grundskolans årskurser 1–5. Materialet ska successivt göras tillgängligt för skolor. (Regleringsbrev 2011)

Under året har ett arbete för anpassning av proven i årskurs 9 för elever med funktionsnedsättning genomförts. Det nationella provsystemet har utökats med diagnosmaterialet DiNO för grundskolans årskurs 1–6 i naturorienterande ämnen. Skolverket erbjuder också ett nytt diagnosmaterial i engelska för årskurs 1–6. Kartläggningsmaterialen i svenska och svenska som andraspråk Nya Språket lyfter! och Språket på väg har reviderats i enlighet med de nya kursplanerna.

Skolverket ska utarbeta samt förbereda införandet av nationella ämnesprov i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan i biologi, fysik och kemi (NO) samt i geografi, historia, religion och samhällskunskap (SO). Skolverket ska vidare utarbeta och förbereda införandet av nationella ämnesprov i årskurs 9 i grundskolan och i årskurs 10 i specialskolan i geografi, historia, religion och samhällskunskap. En obligatorisk utprövningsomgång ska genomföras för samtliga prov under 2013. Proven ska börja användas från och med vårterminen 2014. En elev ska endast göra ett prov i SO respektive ett prov i NO per årskurs och år. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har inlett ett samarbete med ett flertal lärosäten för utvecklingen av nya nationella ämnesprov. Det gäller prov i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan i biologi, fysik och kemi (NO) samt i geografi, historia, religion och samhällskunskap (SO), ämnesprov i årskurs 9 i grundskolan och i årskurs 10 i specialskolan i geografi, historia, religion och samhällskunskap. Under 2011 har provuppgifter börjat konstrueras och prövas ut. Stor vikt läggs dels vid en nära koppling till styrdokumentet, dels vid uppgifternas anpassning till åldersgruppen.

Skolverket ska utarbeta samt förbereda införandet av nationella ämnesprov i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan i svenska, matematik och engelska. Proven ska kunna börja användas från och med vårterminen 2012. (Regleringsbrev 2011)

Under 2010 och 2011 har ämnesprov i ämnena engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk konstruerats, utprovats och utvecklats. I syfte att stärka lärares bedömarkompetens inför det nya provet i årskurs 6 och för att få större samstämmighet i bedömningen, har ett träningsmaterial för lärare publicerats på Skolverkets webbplats. Information om det nationella provet i årskurs 6 har givits vid implementeringen av nya kursplaner och vid fortbildningssatsningar inför betyg i årskurs 6.

Regeringsbeslut den 1 juli 2010 (U2010/4021/G) med uppdrag att ansvara för nationella kursprov för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen i ämnena svenska och svenska som andraspråk, matematik samt engelska. För prov som ges under perioden höstterminen 2011–vårterminen 2013 ska prov utvecklas såväl för kurser i dagens gymnasieskola som för kurser i den reformerade gymnasieskolan. Skolverket ska i årsredovisningen årligen redovisa hur arbetet fortlöper. (Regleringsbrev 2011)

För gymnasieskolan har nationella prov i engelska för kurserna A och B, i matematik för kurserna A till D och i svenska och svenska som andraspråk för kurs B utvecklats i samma omfattning som föregående år. Därutöver har nationella prov inom den nya gymnasieskolan, Gy2011 i engelska för kurs 5, i matematik för kurs 1 c och i svenska och svenska som andraspråk för kurs 1 utvecklats. Kursproven inom Gy2011 i matematik kommer i motsats till tidigare kursprov att innehålla en muntlig provdel. Under 2011 har de universitetsinstitutioner som på uppdrag av Skolverket utvecklar nationella prov fortsatt sitt arbete med att utveckla resterande obligatoriska kursprov inom Gy2011. Proven fasas in under de närmaste två åren.

Under 2011 har totalt 17 årliga nationella kursprov konstruerats, tryckts, distribuerats och genomförts vid 13 provtillfällen under höst- respektive vårtermin. Myndigheten publicerade i början av 2011 en redovisning av gymnasieskolans kursprov vårterminen 2010. Av redovisningen framgår att proven liksom tidigare har hög legitimitet hos lärarna och att man finner att de är ett gott stöd för betygssättning.

För att kunna spegla så stor bredd som möjligt av kursplanens mål består de nationella proven av flera delprov eller provdelar som i flera fall genomförs vid olika tidpunkter.

Skolverket ska samråda med Skolinspektionen i syfte att underlätta Skolinspektionens genomförande av dess uppdrag enligt regeringsbeslut den 19 augusti 2009 om viss central rättning av nationella prov (U2009/4877/G och U2010/3860/G). (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har under 2011 samrått med Skolinspektionen för att underlätta genomförandet av viss central rättning av nationella prov, i enlighet med en skriftlig överenskommelse mellan myndigheterna. Syftet med samarbetet är att underlätta för Skolinspektionen att genomföra en omrättning med god kvalitet samt att ge Skolverket information från omrättningen som kan bidra till utvecklingen av prov och bedömningsunderlag.

Nationell skolutveckling

Skolverket ska enligt instruktionen stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måloppfyllelse genom att

- stödja och svara för nationellt prioriterad fortbildning och annan kompetensutveckling för personal,
- sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning, och
- svara för andra nationella utvecklingsinsatser inom prioriterade områden.

Därtill ansvarar Skolverket för den statliga befattningsutbildningen (Rektorsprogrammet) och det s.k. Rektorslyftet. Myndigheten har valt att dela in redovisningen i följande avsnitt: Nationellt prioriterad fortbildning, Rektorsutbildning, Forskningsspridning och Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser.

Tabell 9 Verksamhetskostnader för nationell skolutveckling

	2011	2010	2009	2008 (3 mån)
Kostnader inklusive OH (mnkr)	306,3	357,9	187,4	43,7
varav:				
Nationell prioriterad fortbildning	119,8	161,7	12,5	8,0
Rektorsutbildning	81,9	50,9	50,9	4,4
Forskningsspridning	7,9	11,5	6,3	0,3
Nationell prioriterade utvecklingsinsatser	96,7	133,8	117,6	31,0

Nationellt prioriterad fortbildning

Redovisningen under detta avsnitt innefattar regeringens satsningar på fortbildning av lärare och på fortbildning av förskolepersonal.

Lärarytfortbildning

Skolverket ska redovisa sitt arbete med fortbildning av lärare enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt myndighetens särskilda regeringsuppdrag om fortbildning av lärare och fortbildning i specialpedagogik inklusive fortbildning av lärare inom svenskundervisning för invandrare (U2007/3168/S, U2007/6066/G, U2007/6310/G och U2007/7558/SV). Redovisningen ska omfatta en sammanställning av upphandlade kurser, antal deltagare per skolhuvudman i köpta respektive reguljära kurser, utbildningsresultat i form av fullföljda kurser och en ekonomisk sammanställning. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har regeringens uppdrag att svara för fortbildning av lärare. Uppdraget innebär att administrera och betala ut statsbidrag till skolhuvudmän samt att ge

lärosäten i uppdrag att anordna fortbildning. För att genomföra uppdraget har Skolverket under 2011 haft upprepade kontakter med Sveriges kommuner och landsting, Friskolornas riksförbund, universitet och högskolor, centrala företrädare för lärarfack och skolledare, Regionala utvecklingscentra, Högskoleverket, Verket för Högskoleservice samt SCB. Skolverket har också genomfört konferenser för lärosäten och träffat företrädare för skolhuvudmän i syfte att sprida information, fånga huvudmännens behov av kompetensutveckling och utveckla verksamheten. Kurser som startat under hösten har anpassats för att svara mot kommande krav på behörighet för lärare som undervisar i ämnen där de saknar behörighet.

En extern utvärderare har på uppdrag av Skolverket genomfört en kvalitativ utvärdering av Lärarfortbildningen. Den samlade bilden är mycket positiv och intervjuade lärare pekar på att de uppnått ämnesfördjupning, fått nya pedagogiska verktyg och är stärkta i den professionella rollen.

Lärare kan inom ramen för lärarfortbildningen antingen läsa en reguljär kurs vid ett lärosäte eller Skolverkets köpta kurser där endast lärare inom fortbildnings-satsningen deltar. De mest förekommande ämnena under perioden hösten 2007 till och med våren 2010, för både typerna av utbildning, är specialpedagogik (22 procent) och matematik (17 procent), följt av svenska som andraspråk (10 procent).

Köpta kurser²

De köpta kurserna innehåller ämnesteoritisk fördjupning med didaktiska inslag samt en rad generella kompetenser såsom skolans styrdokument, betyg och bedömning, arbetssätt i undervisningen och att möta elever i behov av stöd.

Inför våren 2011 köpte Skolverket 1 773 (215) fortbildningskurser, vilket motsvarar 183 (226) kurstillfällen. Kurser köptes från 29 (32) lärosäten. Skolverkets kostnader för de kurser som startade våren 2011 uppgick till 46 miljoner kronor (44 miljoner kronor).

Sökande och antagna till köpta kurser

Sammanlagt sökte 2 170 (2 310) unika individer till något kurstillfälle inför våren 2011. Av dessa var 1 432 behöriga och av dem antogs 1 262 (1 365) personer till 114 (114) kurser. Detta motsvarar 120 (120) kurstillfällen. Av de antagna var 89 procent (87 procent) kvinnor. Medelåldern för kvinnor var 43 (44) år och för män 44 (45) år.

Våren 2011 påbörjade 1 327 (1 465) personer en kurs. Eftersom man kan bli antagen till mer än en kurs så motsvarar det inte antalet unika individer.

Inför hösten 2011 köpte Skolverket 1 884 (199) kurser, motsvarande 190 (209) kurstillfällen, från 29 (28) lärosäten. Av dessa var 148 kurser (150 kurstillfällen) anpassade för att svara mot kommande krav på behörighet. Myndighetens kostnader för köp av kurser som startade hösten 2011 uppgår till 76,7 miljoner kronor (77 miljoner kronor).

Totalt sökte 2 855 (3 892) personer något kurstillfälle inför hösten 2011. Av dessa var 1 839 behöriga och 1 785 (2 400) av de sökande antogs till sammanlagt 132 (156) olika kurser. Detta motsvarar 135 (165) kurstillfällen. Av de antagna var 83 procent (86 procent) kvinnor. Medelåldern var för män 43 (44) år och för kvinnor 42 (44) år.

2 Lärosäten ska på uppdrag av Skolverket genomföra fortbildning. För denna typ av fortbildning används begreppet "Köpta kurser", även om det i Regleringsbrevet står "Upphandlade kurser".

Omkring 1 670 deltagare har påbörjat en kurs hösten 2011, vilket är lägre än föregående hösttermin (ca 2 400).

Köpta kurser i specialpedagogik och för sfi-lärare

I enlighet med det särskilda regeringsuppdraget om fortbildning i specialpedagogik har Skolverket under 2011 köpt 36 kurser inom specialpedagogik. Dessa har, liksom tidigare år, haft ett högt antal deltagare och är bland de mest efterfrågade. Tillsammans med kurser inom matematik har specialpedagogik haft det högsta antalet deltagare. (Se tabell 12).

Många lärare inom svenskundervisning för invandrare (Sfi) uppfyller inte de behörighetskrav som gäller för deltagande i lärarfortbildningen, vilket påverkat antalet köpta kurser inom ämnesområdet. Även lärare i yrkesämnena har relativt sett låg grad av behörighet och intresset att söka kurs inom detta område är lågt.

Deltagande i Lärarfortbildningen

Under hela perioden hösten 2007 till och med hösten 2011 har totalt cirka 18 800 lärare deltagit. Detta utgör 14 procent av samtliga behöriga lärare.

Under 2011 har 6 700 lärare deltagit i Lärarfortbildningen vilket är något lägre än året innan (8 800). Det faktiska antalet individer är cirka 5 700 eftersom vissa har studerat både höst och vår.

Antalet deltagare var lägre under 2011 än de två föregående åren. (Se tabell 10). En bidragande orsak till detta kan vara att huvudmännen väntade in kommande krav på behörighet innan de beslutade om vilka lärare som skulle delta. Skolverket har fått signaler om att så var fallet via möten och samtal med företrädare för många huvudmän. En annan faktor som också troligtvis påverkade deltagandet negativt är att många huvudmän inväntade beskedet om villkoren för deltagande i Lärarlyftet, vilka kom sent under året.

En lärare kan delta i mer än en kurs. I lärarfortbildningen motsvarar 18 800 lärare 30 800 kursdeltagare. Varje lärare läser följaktligen i genomsnitt 1,64 kurser.

Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen som har deltagit i satsningen varierar mellan 6 och 22 procent inom respektive skolform.

Av det totala antalet deltagande lärare undervisar 65 procent i grundskolan, 16 procent i gymnasieskolan, 4 procent i särskolan, 1 procent i svenskundervisning för invandrare och 2 procent i komvux. Resterande 12 procent undervisar i övriga skolformer.

Lika stor andel kursdeltagare har läst reguljära respektive köpta kurser våren 2011, 42 procent. För resterande saknas uppgift.

Antal deltagare per huvudman

Lärare på kommunala skolor har deltagit i Lärarfortbildningen högre grad än lärare på fristående skolor. Under perioden hösten 2007 till och med hösten 2011 har 14,6 procent av de kommunalt anställda lärarna med pedagogisk högskoleexamen deltagit i lärarfortbildningen. Motsvarande andel för lärare anställda av enskilda huvudmän var 6,6 procent.

I likhet med 2010 är andelen studerande på köpta kurser våren 2011 högre för deltagare som är anställda hos kommunala huvudmän än deltagare anställda hos enskilda huvudmän.

Tabell 10 Antal deltagande lärare i lärarfortbildning 2008–2011, per typ av huvudman

Typ av huvudman	2011 (vår)	2011 (höst)	2010 (vår)	2010 (höst)	2009 (vår)	2009 (höst)	2008 (vår)	2008 (höst)
Kommunal	3 444	2 775	4 011	4 160	4 215	4 499	1 994	4 219
Enskild	202	271	176	221	180	221	84	137
Totalt	3 646	3 046	4 187	4 381	4 395	4 720	2 078	4 356

Tabell 11 Andel deltagande lärare 2010–2011 i köpta och reguljära kurser, per typ av huvudman

Typ av huvudman	2011				2010			
	Köpta	Reguljära	Framgår ej		Köpta	Reguljära	Framgår ej	
Kommunal	42%	42%	16%	100%	47%	47%	6%	100%
Enskild	33%	48%	19%	100%	37%	54%	9%	100%

Deltagande i köpta kurser

Könsfördelningen bland som har deltagit i det köpta kursutbudet från våren 2008 till och med hösten 2011 är 86,5 procent kvinnor och 13,5 procent män. Allra högst är andelen kvinnor på kurser inom ämnesområdet läs-, skriv- och språkutveckling. Där var 95 procent av de registrerade kvinnor.

Totalt har under perioden 1 171 kurstillfällen startat. På grund av för få sökande har 731 kurstillfällen ställts in.

Tabell 12 Registrerade deltagare i köpta kurser fördelat efter ämnesområde och termin

Ämnesområde/termin	VT11	HT11	VT10	HT10	VT09	HT09	VT08	HT08	Totalt
Specialpedagogik	356	137	357	563	497	503	111	686	3 210
Matematik	273	456	375	544	359	501	365	473	3 346
Läs-, skriv- och språkutveckling	140	47	125	246	174	218	213	347	1 510
Svenska och SaS	117	203	123	318	125	264	114	250	1 514
Språk inkl. engelska	176	356	194	231	110	210	44	168	1 489
Estetiska ämnen	37	96	63	112	65	102		85	560
Teknik inkl IKT	44	51	110	119	29	123	17	63	556
Idrott och hälsa	10	36	17	36	20	24	16	53	212
NO-ämnen	57	103	82	150	62	172	49	83	758
NO och Teknik		58							58
SO-ämnen	18	50	18	71	33	82	38	56	366
Yrkesämnen	9	8	6	22	16	14	6	20	101
SFI	7	3	6	18	55	12		18	119
Sär	6	15	34	23		50			128
Vuxenpedagogik							15	10	25
Juridik	6	14							20
Entreprenörskap	24	46							70
Ämnesövergripande/Övrigt	5		3	22		12			42
Totalt	1 285	1 679	1 513	2 475	1 545	2 287	988	2 312	14 084

Deltagare i reguljära kurser

Fördelningen mellan kvinnor och män som har deltagit i det reguljära kursutbudet under perioden är 92 procent kvinnor och 8 procent män.

Av de deltagare som har läst kurser inom det reguljära kursutbudet tillhör 61 procent grundskolan, 21 procent tillhör gymnasieskolan och 4 procent tillhör särskolan. Övriga tillhör andra skolformer,

Fördelningen av lästa ämnen inom det reguljära kursutbudet skiljer sig inte mycket åt mellan kursdeltagare som är anställda av enskilda respektive kommunala huvudmän.

Sammanställningen över deltagandet i de reguljära kurserna nedan visar att det vanligaste ämnet under hela perioden (hösten 2007–våren 2011) har varit specialpedagogik. Matematik och svenska som andraspråk har också varit vanligt förekommande. Av kursdeltagarna som har läst specialpedagogik inom det reguljära kursutbudet utgörs 92 procent av kvinnor och 8 procent av män. Av kursdeltagarna som har läst matematik utgörs 21 procent av kvinnor och 79 procent av män.

Av de deltagare som har läst specialpedagogik inom det reguljära kursutbudet, t.o.m. våren 2011, är 10 procent anställda inom särskolan. Ämnet specialpedagogik är också det mest vanligt förekommande ämnet bland deltagare anställda inom särskolan. Av dessa deltagare läser 57 procent specialpedagogik.

Av de deltagare som har läst specialpedagogik är 68 procent från grundskolan och 9 procent från gymnasieskolan.

Kurser inom området specialpedagogik är vanligare att studera bland kursdeltagarna från grundskolan än bland kursdeltagarna från gymnasieskolan.

Även matematik är ett vanligare ämne att studera bland lärare från grundskolan än bland lärare från gymnasieskolan. 5 procent av deltagarna från grundskolan och 2 procent från gymnasieskolan har studerat matematik.

Tabell 13 Deltagande i reguljära kurser fördelade efter ämnesområde och år

Ämnesområde/termin	VT11	2010	2009	HT07-2008	Totalt
Pedagogik (inkl spec o vuxenped)	456	1 262	1 602	1 181	4 501
Matematik	250	528	591	535	1 904
Läs-, skriv- och språkutv.	39	116	126	155	436
Svenska och SaS	205	551	695	551	2 002
Språk inkl. engelska	99	285	377	348	1 109
Estetiska ämnen	17	95	87	45	244
Teknik inkl IKT	10	28	40	23	101
Idrott och hälsa	6	39	27	36	108
NO-ämnen	72	202	126	128	528
NO och Teknik	35	100	77	39	251
SO-ämnen	70	170	148	133	521
Yrkesämnen	13	19	26	36	94
SFI		6	1		7
Särskola	3	27	24	9	63
Ämnesövergripande/Övrigt	405	976	962	1 018	3 361
Totalt	1 680	4 404	4 909	4 237	15 230

Utbildningsresultat

Utbildningsresultatet redovisas nedan på två olika sätt, dels i form av genomförda högskolepoäng (denna uppgift utgör underlag för statsbidragsrekvisitionerna), dels i form av andelen registrerade lärare som fullföljer hela kursen med godkänt resultat.

Under våren 2011 läste en deltagare i genomsnitt 13,4 högskolepoäng. Uppskattningsvis läser varje lärare 22 högskolepoäng inom satsningen.

Skolverket har under 2011 tagit initiativ till ytterligare en insats för att komplettera de utvärderingar som tidigare har genomförts av Statskontoret och Skolverket. För att få en bild av utbildningsresultaten i de köpta kurserna genomförde myndigheten under året en heltäckande insamling av uppgifter över antalet registrerade och de studieresultat som uppnåts. Skolverket har i och med denna datainsamling fått en tydlig bild över genomströmningen, det vill säga hur stor del av antalet registrerade deltagare som genomfört hel kurs med godkänt resultat. Skolverket har från lärosätena begärt in uppgifter för samtliga de köpta kurser som, från starten och framåt, avslutats till och med vårterminen 2010.

Genomströmningsgraden är totalt sett 86,6 procent. Kurser inom läs-, skriv- och språkutveckling har totalt sett högst grad av genomströmning, följt av kurser inom specialpedagogik och matematik. Noterbart i övrigt är att kurser som riktar sig till tidigare lärare har högre grad av genomströmning än de som riktar sig till senarelärare.

I slutet av 2011 påbörjade Skolverket en ny insamling av uppgifter för att komplettera undersökningen med höstterminen 2010 och vårterminen 2011.

Ekonomisk sammanställning

Tabell 14 Ekonomisk sammanställning

Utgiftsslag (tkr)	2011	2010	2009	2008
Statsbidrag till skolhuvudmän	412 263	485 520	535 686	388 136
Betalningar till lärosäten	122 585	135 656	169 944	74 941
Administration	5 998	5 550	5 646	5 188
Totalt	540 846	626 726	711 276	468 265

Ramarna för skolhuvudmännen utgörs av ett antal tilldelade högskolepoäng. Principerna för tilldelning har ändrats så att alla skolhuvudmän tilldelats minimum 30 högskolepoäng under 2009–2010. Ramarna är det antal högskolepoäng som varje huvudman är garanterad att kunna nyttja. Statsbidrag utgår till alla som överskrider den tilldelade ramen i mån av tillgång på medel vid årets slut. Samtliga huvudmän som överskridit sin ram har fått statsbidrag även för den överskridande delen. Mellan 2010 och 2011 minskades ramarna med 17,1 procent från 898 mnkr för 2010 till 744 mnkr 2011. För våren 2011 beslutade Skolverket om 205 (235) mnkr i statsbidrag för fortbildning av lärare och motsvarande belopp för hösten 2011 var 209 (250) mnkr. Det rekvirerade bidraget minskade med 14,8 procent.

Som framgår av tabell 15 har antalet övriga huvudmän, framför allt huvudmän för fristående skolor, som deltar i fortbildningssatsningen ökat kraftigt under perioden 2008–2011. En bidragande orsak till detta är att Skolverket har intensifierat sina informationsinsatser till huvudmän för fristående skolor om fortbildningssatsningen

Tabell 15 Antal skolhuvudmän som tog emot statsbidrag våren 2008 – hösten 2011

Typ av skolhuvudman	Våren 2011	Hösten 2011 prel.	Våren 2010	Hösten 2010	Våren 2009	Hösten 2009	Våren 2008	Hösten 2008
Kommuner	242	241	246	249	252	251	205	256
Övriga	130	172	91	121	87	122	46	99
Totalt	372	413	337	370	339	373	251	355

¹ Inklusive kommunalförbund och landsting.

Lärarlyftet II

"Uppdrag till Statens skolverk att svara för Lärarlyftet II. Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att under 2012–2015, med start våren 2012, svara för genomförandet av det s.k. Lärarlyftet II.

Återrapportering av uppdraget: Skolverket ska årligen rapportera antal kurser och typ av kurser per lärosäte, antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän samt lärare som tjänstgör på entreprenad som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II, geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning, ämnen och årskurser inom vilka lärarna har fått utökad behörighet, antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II, och kostnaderna i samband med satsningen". (Regeringsbeslut 2011-10-06)

Skolverket fick i oktober 2011 i uppdraget att svara för satsningen Lärarlyftet II. Inom ramen för uppdraget har Skolverket under 2011 påbörjat en konstruktion för statsbidraget och skickat en offertförfrågan till lärosäten med lärarutbildning för att erbjuda kurser med start i mars–april 2012. Vidare har Skolverket påbörjat arbetet med en modell för tillgodoräkning av tidigare studier och med förberedelser för att kunna ställa förkunskapskrav. En enkät har också skickats till alla skolhuvudmän för att fånga deras främsta behov av kurser inom Lärarlyftet II.

Fortbildning av förskolepersonal

Skolverket ska redovisa sitt arbete med fortbildning av personal i förskolan enligt förordningen (2009:280) om statsbidrag för fortbildning av personal inom förskolan och myndighetens särskilda uppdrag att svara för fortbildning av personal i förskolan (U2009/2216/S). Redovisningen ska omfatta en sammanställning av upphandlade kurser, utbildningsresultat i form av fullföljda kurser samt en ekonomisk sammanställning. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har regeringens uppdrag att svara för fortbildning av personal i förskolan. Denna satsning kallas för Förskolelyftet. Uppdraget omfattar att köpa fortbildningskurser, betala ut statsbidrag till huvudmän vars personal deltar i fortbildning samt att informera om satsningen. Förskolelyftet vänder sig till förskollärare, pedagogiska ledare samt till barnskötare (eller personer med motsvarande arbetsuppgifter). Förskolelyftet omfattar 200 miljoner kronor årligen under åren 2009–2011. Kurserna handlar om barns språkliga och matematiska utveckling samt om hur man följer upp och utvärderar sin verksamhet. Satsningen finansieras gemensamt av staten, huvudmännen och den deltagande personalen.

Skolverket har valt att arbeta med Förskolelyftet läsårsvis vilket medför att vi här redovisar uppgifter som gäller ht10 och vt11 när det gäller deltagare, kurser och studieresultat. Den ekonomiska sammanställningen följer däremot budgetår och avser därmed 2011.

Kurser

För höstterminen 2010 och vårterminen 2011 köpte Skolverket 127 kurser från 24 lärosäten. Av dessa vände sig 70 till förskollärare, 6 till pedagogiska ledare och 51 till barnskötare. Utöver dessa fanns ett antal kurser som var möjliga att söka men som blev inställda på grund av för få sökande.

Deltagare

Under ht10 och vt11 deltog enligt huvudmännens rekvisitioner 3 517 personer från 412 huvudmän i kurser inom Förskolelyftet. Av huvudmännen var 222 kommuner och 190 enskilda huvudmän.

Utbildningsresultat

Utbildningsresultaten följs upp genom att deltagande utbildningsanordnare lämnar uppgifter till Skolverket om hur många i respektive personalkategori som påbörjat en kurs, erhållit poäng, erhållit kursintyg samt hur många som avbrutit studier. Uppgifter för läsåret 10/11 finns i tabellen nedan

Tabell 16 Personalkategorier och studieresultat ht10 och vt11

	Påbörjat kurs	Erhållet poäng	Erhållet kursintyg	Avbrutit studier
Förskollärare	1 848	1 744	924	42
Pedagogiska ledare	82	26	2	5
Barnskötare	1 105	938	589	26
Totalt	3 035	2 708	1 515	73

Not: Kolumnerna för erhållit poäng, erhållit kursintyg och avbrutit studier summerar inte automatiskt till antalet som påbörjat kurser. Orsakerna är framförallt att alla kurser ej är avslutade vid frågetillfället.

Information

Under ht10 och vt11 genomfördes informationsaktiviteter framförallt genom Skolverkets webbplats, men också via trycksaker (exempelvis kurskatalog och informationsbroschyr till huvudmän) och deltagande vid Skolforum.

Uppföljning

I syfte att följa upp kurserna inom Förskolelyftet genomfördes en deltagarenkät med de studerande som deltagit i kurserna i december 2010 och i maj 2011.

Vidare har Skolverket under perioden besökt 12 av de lärosäten som anordnat kurser inom Förskolelyftet och i samband med dessa besök också fört dialog med representanter från 48 deltagande huvudmän.

Förskolelyftet avslutas i och med utgången av 2011. En sammanfattande PM med uppgifter om kurser, deltagande, studieresultat samt resultat från studerandeenkäter för hela perioden 2009–2011 kommer att tas fram under 2012. Den utvärdering som gjordes 2011 under pågående satsning, avseende perioden 2009–2010, visar att målgruppen är mycket positiv till fortbildningen. Mest nöjda är personalkategorin barnskötare.

Ekonomisk sammanställning

Av tilldelade medel har Skolverket använt 188 097 044 kronor enligt tabell 17.

Tabell 17 Ekonomisk sammanställning för Förskolelyftet

Utgiftsslag (tkr)	2011	2010
Statsbidrag till skolhuvudmän	129 995	143 806
Ersättning till lärosäten	55 860	67 196
Kostnader för administration	2 242	2 890
Totalt	188 097	213 902

Särskild utbildning för rektorer

Rektorsprogrammet

Skolverket ska redovisa omfattningen av befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem. Redovisningen ska bl.a. avse hur många rektorer och andra med motsvarande ledningsfunktion som under budgetåret har deltagit i den statliga befattningsutbildningen. Det ska framgå om samtliga anmälda till utbildningen kunnat beredas plats. Om inte samtliga kunnat beredas plats, ska det framgå hur många som inte kunnat påbörja utbildningen vid önskad tidpunkt. Redovisningen ska göras per lärosäte som anordnar utbildningen och ske per skol- och verksamhetsform samt vara könsupplad. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket ansvarar för den statliga befattningsutbildningen för rektorer, biträdande rektorer och förskolechefer som arbetar i läroplanstyrd verksamhet. Det s.k. Rektorsprogrammet startade hösten 2009 och genomförs av sex lärosäten på uppdrag av Skolverket.

Obligatoriet för rektorer som infördes 15 mars 2010 innebär att kommuner, landsting och huvudmän för fristående skolor är skyldiga att se till att nyanställda rektorer går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att anställningen har tillträtts och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen. Rektorer anställda före den 15 mars 2010 omfattas inte av obligatoriet. Detsamma gäller rektorer som tidigare gått befattningsutbildningen eller en äldre statlig rektorsutbildning. Under året har lärosätena antagit samtliga rektorer som omfattas av obligatoriet vilka är 429 till antalet. Detta motsvarar 67 procent av antagna rektorer under 2011.

Intresset för att delta har under 2011 varit fortsatt stort och ca 1 200 rektorer, biträdande rektorer och förskolechefer har antagits till utbildning. Antalet rektorer och skolledare som har deltagit i rektorsprogrammet, fördelat på skolform, kön och lärosäte, framgår av tabell 18. I likhet med tidigare år har förskola och grundskola varit de mest representerade skolformerna. Att skolledare från grundskolan dominerar hänger samman med att av de ca 8000 verksamma skolledarna i Sverige är dryga 5000 verksamma i grundskolan.

Samtliga skolledare som anmälts till utbildningen av sina huvudmän har antagits av lärosätena. Av deltagarna kommer 67 procent från kommunala huvudmän eller landstingskommunala skolor och 33 procent från huvudmän för fristående skolor. Andelen kvinnor i utbildning är 67 procent och andelen män 33 procent. I utbildningen är 60 procent rektorer, 24 procent biträdande rektorer och 10 procent förskolechefer. För 5 procent av deltagarna saknas uppgift om befattning. Kostnaden per deltagare har varit 24 000 kronor per utbildningsplats och år.

Tabell 18 Deltagare i rektorsprogrammet 2011

	Totalt antal kv.	Totalt antal män	Totalt antal delt.	Kö	Förskola Barnomsorg ¹		Förskola Grundskola ²		Grundskola ³		Gymnasie-skola ⁴		Vuxen-utbildning ⁵		Särskola		Special-skola ⁶		Skolform saknas ⁷	
					K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Karlstads universitet	176	85	261	0	36	2	25	14	65	31	42	36	6	2	0	0	2	0	0	0
Karlstads universitet (Göteborg)	276	127	403	0	80	8	48	22	87	39	41	49	16	3	3	3	1	3	0	0
Linnéuniversitetet	239	127	366	0	57	6	57	25	74	48	41	38	3	7	6	0	0	3	1	0
Linnéuniversitetet (Skåne)	79	51	130	0	31	3	12	5	16	20	15	17	4	2	1	3	0	1	0	0
Stockholms universitet	321	160	481	0	64	9	59	22	102	51	74	67	19	8	2	2	1	1	0	0
Umeå universitet	157	89	246	0	27	1	39	24	51	30	26	30	10	2	2	0	1	2	1	0
Umeå universitet (Skåne)	195	107	302	0	34	8	54	14	61	41	40	38	3	5	2	1	0	0	1	0
Umeå universitet (Stockholm)	71	21	92	0	15	0	9		24	6	21	13	2	2	0	0	0	0	0	0
Uppsala universitet	338	152	490	0	81	3	46	17	119	61	66	59	15	6	7	2	3	4	1	0
Örebro universitet, Mälardalens högskola, Dalarnas högskola	273	129	402	0	54	7	41	10	100	51	54	49	15	9	8	1	1	2	0	0
Totalsumma	2 125	1 048	3 173	0	479	47	390	153	699	378	420	396	93	46	31	12	9	16	4	0

¹ Av deltagarna som ingår i kategorin "Förskola Barnomsorg" är det sju som även ansvarar för särskola

² Av deltagarna som ingår i kategorin "Förskola Grundskola" är det 51 som även ansvarar för särskola

³ Av deltagarna som ingår i kategorin "Grundskola" är det 160 som även ansvarar för särskola, två som även ansvarar för Särvux och två som ansvarar för Särskola och Särvux

⁴ Av deltagarna som ingår i kategorin "Gymnasieskola" är det 81 som även ansvarar för Vuxenutbildningen, 68 som även ansvarar för Särskolan, 17 som även ansvarar för Särvux, nio som även ansvarar för Särskola, Särvux och Vuxenutbildningen, 10 som även ansvarar för Särskolan och Vuxenutbildningen, fem som även ansvarar för Särvux och Vuxenutbildningen samt två som även ansvarar för Särskolan och Särvux.

⁵ Av deltagarna som ingår i kategorin "Vuxenutbildning" är det en som även ansvarar för Särskola, 27 som även ansvarar för Särvux och en som även ansvarar för Särskola och Särvux

⁶ Deltagare som angett skolformen "Specialskola" redovisas i denna kategori oavsett vilka skolformer som angetts i övrigt

⁷ Har ej svarat vid genomförd komplettering

I Gymnasieskola finns samtliga deltagare som angett "Gymnasieskola", antingen endast denna skolform eller i kombination med någon eller några av de övriga.

I Vuxenutbildning finns de deltagare som angett "Vuxenutbildning", antingen endast denna skolform eller i kombination med särskola och/eller särvux

I Särskola finns de deltagare som angett skolformen Särskola eller kombinationen Särskola/Särvux (3 stycken)

Utvärdering av rektorsprogrammet

Genom en egeninitierad utvärdering studerar Skolverket vid tre tillfällen under utbildningen hur deltagarna uppfattar värdet av utbildningen, eventuella förändringar i ledarskapet, på verksamhetsnivå och i skolans vardagliga praktik. En viktig utgångspunkt är att sätta in utvärderingarna i ett sammanhang. Därför studeras även kvantitativa data som skolans storlek, organisation och elevsammansättning liksom förekomsten av hur stödfunktioner på huvudmannanivå påverkar rektorernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Utvärderingen ger även möjligheter till jämförelser över tid mellan deltagare som genomgått utbildningen vid olika tidpunkter.

Under hösten 2011 har resultaten från höstterminerna 2010 och 2011 sammanställts. Resultaten visar en påtaglig förbättring från det ena året till det andra av skolledarnas förutsättningar att delta i utbildningen och det upplevda stödet från högskolan att genomföra utbildningen. Fortfarande anser dock över 70 procent av skolledarna att de inte får tillräckligt utrymme för utbildningen inom sin tjänst.

I enkäten från hösten 2011 bedömde 77 procent av deltagarna att utbildningens svårighetsgrad stämde mycket väl för dem. Detta är en svag ökning från enkäten hösten 2010 (75 procent). En majoritet (88 procent) anser också i mycket hög eller ganska hög grad att "utbildningen känns tillräckligt anpassad för just din roll som rektor, förskolechef eller biträdande rektor". Även här har andelen positiva svar ökat sedan året innan – från 80 till 88 procent. När det gäller de olika kursmomenten har många deltagare kommenterat att de har nytta av delkurserna skoljuridik och myndighetsutövning samt mål- och resultatstyrning.

I juni 2012 kommer den första gruppen skolledare att ha slutfört sin treåriga befattningsutbildning. Resultaten från utvärderingen av den första utbildningsomgången kommer att redovisas i en delrapport november 2012.

Avbruten utbildning

Sedan rektorsprogrammet startade höstterminen 2009 har ca 5 procent av deltagarna avbrutit sin utbildning och ytterligare 1,6 procent begärt studieuppehåll. Av de skolledare som antagits av lärosätena var det 2,5 procent som aldrig startade sin utbildning.

Under 2011 har Skolverket undersökt orsakerna till att skolledare avbrutit sin utbildning. Utredningen har genomförts dels genom telefonintervjuer, dels genom uppgifter från lärosäten. Den vanligaste orsaken till att en skolledare lämnar eller aldrig påbörjar rektorsprogrammet är att hon eller han bytt jobb. Därefter uppges arbetssituation och/eller en för hög arbetsbelastning vara orsaken till avbrottet då de upplever att de fått teoretiska möjligheter men inte en reell avlastning i sin tjänst för att kunna klara av studierna. En något mindre grupp av respondenterna i undersökningen har avbrutit rektorsprogrammet på grund av personliga skäl. Endast 9 personer (av 178) uppger missnöje med utbildningen som den övervägande anledningen att lämna programmet.

Rektorslyftet

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/1195/S) att genom överenskommelse med i första hand de lärosäten som anordnar befattningsutbildningen svara för en fortbildningsinsats för rektorer.

Skolverket har utformat övergripande mål för fortbildningen samt dimensionerat och uppdragit åt ovan nämnda lärosäten att anordna uppdragsutbildning i form

Tabell 19 Deltagare i rektorslyftet 2011

	Totalt antal kvinnor	Totalt antal män	Totalt antal deltagare	Kö	Grundskola		Gymnasieskola		Vuxenutbildning		Särskola		Specialskola	
					K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
Karlstads universitet	38	20	58	0	30	15	7	4	1	1	0	0	0	0
Karlstads universitet (Göteborg)	21	13	34	0	19	10	2	2	0	0	0	1	0	0
Linnéuniversitetet	37	22	59	0	34	13	3	7	0	2	0	0	0	0
Linnéuniversitetet (Skåne)	17	8	25	0	10	6	6	1	0	1	0	0	1	0
Stockholms universitet	57	31	88	0	45	21	9	7	1	3	0	0	2	0
Umeå universitet	32	12	44	0	29	9	3	2	0	0	0	1	0	0
Umeå universitet (Skåne)	23	7	30	0	18	3	5	3	0	1	0	0	0	0
Uppsala universitet	41	22	63	0	35	15	4	4	1	2	0	0	1	1
Örebro universitet, Mälardalens högskola, Dalarnas högskola	13	5	18	0	12	2	0	2	0	1	1	0	0	0
Totalsumma	279	140	419	0	232	94	39	32	3	11	1	2	4	1

av fortbildning inriktad mot pedagogiskt ledarskap. Fortbildningen motsvarar 7,5 högskolepoäng på avancerad akademisk nivå och är frivillig för huvudmannen.

Fortbildningens syfte är att bidra till att rektorer får kunskaper och kompetens som ökar förutsättningarna att utöva ett pedagogiskt ledarskap utifrån tydligare krav i skollag (2010:800) och nya eller reviderade läroplaner samt utifrån forskning och beprövad erfarenhet.

Våren 2011 antog lärosätena 507 rektorer till höstens utbildning. Ca 90 rektorer avstod från sin plats när utbildningen startade. Aktiva i utbildning är 419 rektorer. Vid en stickprovsundersökning svarade de rektorer som valde att inte påbörja utbildningen att de prioriterat att vara närvarande i verksamheten i ett intensivt implementeringsskede av kursplaner, betygsskala och ny skollag. Vidare angavs att de i ett mindre arbetsintensivt skede skulle ha deltagit i fortbildningen.

Skolverket genomför en utvärdering av rektorslyftet som presenteras i oktober 2012 i enlighet med regeringsuppdraget.

Svenskt – finskt utbyte – ett pilotprojekt

"Benchlearning för rektorer i Sverige-Finland. The role of principals in school development"

Ett initiativ taget av Kulturcentrum för Finland och Sverige med anledning av märkesåret 2009 har under 2011 samlat femtio svenska rektorer och femtio finska rektorer i ett bilateralt erfarenhetsutbyte. Projektets syfte har bl.a. varit att öka förståelsen av och ge ett nytt perspektiv till pågående reformer och förändringsprocesser i rektorsarbetet samt att skapa kontakter mellan finländska och svenska rektorer. Att genom ett samarbete mellan fortbildningsinstitutioner skapa ett utbyte av framgångsrika koncept och pedagogiska innovationer samt sprida den kunskap som finns att få genom forskning och utvärdering i bägge länderna har varit viktigt. Utbytet har innehållit studier av skolkulturer på system, skol- och rektorsnivå och genomförts genom skolbesök samt litteraturstudier och föreläsningar.

Utvärderingen visar att 90 procent deltagare har svarat att satsningen som helhet varit mycket värdefull. En slutrapport kommer att presenteras i början av 2012.

Forskningsspridning

Skolverket sammanställer och sprider enligt sin instruktion kunskap om forskning till myndighetens målgrupper. Under året har portalsidan, www.skolverket.se/forskning successivt byggts upp och följande områden fått en forskningsbevakning: entreprenörskap, bedömning och betyg, naturorienterande ämnen, matematik och svenska med läs- och skrivutveckling, IT i skolan samt specialpedagogik. Dessa områden bevakas av olika lärosäten för att erhålla en så hög kvalitet som möjligt. Intervjuer, rapporter och fördjupningar inom dessa utvalda områden finns också på hemsidan som även rymmer information kring vilka aktörer som agerar inom forskning och utbildning samt hänvisning till internationella jämförande studier och matnyttiga databaser. Antalet besök under november 2011 var 28 700. Under september–november hade portalen 88 000 besökare, vilket kan jämföras med 8 900 under samma period året innan.

Fördjupningar och teman på webbplatserna Forskning.se och sidorna "För dig i skolan" har under året rört bedömning, rektor och mobbning. Antalet besök på skolsidorna på Forskning.se under november 2011 var 42 400 besök, sedan 1

januari 352 000. Skolsidorna är de mest välbesökta på hela webbplatsen. Temasidan Bedömning hade 13 800 besökare under 8 veckor, Rektor hade 30 700 besökare under 30 veckor och Mobbning 59 000 besökare under ett år.

En större utvecklingsinsats även under 2011 har bestått i att sprida forskningsresultaten från Skolverkets kunskapsöversikt Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? Detta har skett i samarbete med 20 regionala utvecklingscentra. Totalt har 1 452 förvaltningspersonal, rektorer och lärare deltagit. Utvecklingsinsatsen har utvärderats och är nu föremål för en intern analys.

En något mindre utvecklingsinsats som anordnades i samverkan med Skolinspektionen var temat Rektor visar vägen. Under en heldag i Stockholm, Karlstad, Umeå och Malmö med 400 deltagare totalt diskuterades olika aspekter på rektors nya roll. Utgångspunkten var forskning, styrdokument och kvalitetsgranskningar.

Skolverket medverkade även som partner i Forskartorget på Bok och biblioteksmässan i Göteborg.

I pocketserien Forskning för skolan har följande översikter publicerats under 2011:

- *Vad fungerar? Resultat av utvärdering av metoder mot mobbning.*
Rapporten har laddats ned som PDF-fil 1330 gånger under 2011.
- *Greppa språket. Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet.*
Rapporten har laddats ned som PDF-fil 4611 gånger under 2011.

Myndigheten har även reviderat och publicerat

- *Kunskapsbedömningar. Vad, hur och varför?*
Rapporten har laddats ned som PDF-fil 3017 gånger under 2011.
- *Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan.* Rapporten har laddats ned som PDF-fil 2417 gånger under 2011.

Därtill har följande översikter publicerats

- *Fritidshemmet – lärande i samspel med skolan.* (publicerad i januari 2012).
- *Rektor en forskningsöversikt 2000–2010*
(publicerad i samarbete med Vetenskapsrådet).
Rapporten har laddats ned som PDF-fil ca 2 400 gånger under 2011, enligt uppgift från Vetenskapsrådet.

Inom Skolverkets forskningsspridande verksamhet behandlas frågor kring evidens, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ett aktivt deltagande i nationella och internationella nätverk är en viktig del i forskningsspridningen. Skolverket samverkar bl.a. med Specialpedagogiska skolmyndigheten kring forskningsspridning.

I samverkan med Evalueringsinstitutet i Danmark, Danish Clearinghouse och det norska Kunskapsdepartementet har forskningsspridningsuppdraget även byggt upp en nordisk databas om forskning på förskoleområdet. Denna databas är sökbar som en webbportal med adressen <http://nb-eccec.dk>.

Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser

Skolverket har under 2011, på regeringens uppdrag, arbetat med utvecklingsstödjande insatser inom ett antal nationellt prioriterade områden. Insatserna har bl.a. berört områdena matematik, naturvetenskap och teknik, språk- läs och skrivut-

veckling, entreprenörskap, it, elevhälsa, jämställdhet, värdegrund, diskriminering och kränkande behandling.

Utvecklingsinsatser i matematik

Skolverket har haft regeringens uppdrag (U2009/914/G) att skapa förutsättningar för förnyelse av undervisningen i matematik. Uppdraget har huvudsakligen inneburit att fördela projektmedel efter ansökan från kommunala och fristående skolhuvudmän för utvecklingsprojekt i grundskolan och motsvarande utbildning samt att i samverkan med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) stödja skolors utvecklingsarbete genom att bl.a. ta fram och tillhandahålla stöd- och intresseskapande material för lärares undervisning.

I april fattade Skolverket beslut om att fördela 121 mnkr till 272 lokala utvecklingsprojekt i Matematiksatsningen i grundskolan. Sammanlagt 4500 lärare och 90 000 elever på 602 skolor i 156 kommuner och 32 fristående skolor berörs av satsningen. I maj anordnades uppstartskonferenser i Alvesta, Göteborg, Stockholm, Örebro samt på Arlanda. Totalt har 365 personer från 201 olika projekt deltagit vid konferenserna.

Fyra utvärderingar av Matematiksatsningen har genomförts och redovisats. Utvärderingarna är gjorda av Ramböll Management, Linnéuniversitetet, Mälardalens högskola samt Södertörns högskola.

Vid uppföljningen av det tilldelade bidraget inom Matematiksatsningen 2010 har 185 projekt från 117 huvudmän följts upp. Totalt har 4,1 mnkr återkrävts av 66 huvudmän och 92 projekt. Skolverket har samverkat med 21 regionala utvecklingscentra kring förstärkt regionalt stöd för de lokala utvecklingsprojekten inom Matematiksatsningen.

Under året har, förutom ett övergripande samverkansavtal med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM), sex stycken överenskommelser träffats med NCM. Dessa rör kompetensutveckling av kommunala och fristående matematikutvecklare, kompetensutveckling av rektorer med fokus på deras roll som pedagogiska ledare, utveckling av NCM:s webbplats, genomförande av "Kängurun 2012", framtagande av stödmaterial för förskoleklass, framtagande av två temaskrifter för grundskolan. Skolverket har under året också samverkat med Umeå universitet kring arrangemanget av Matematikbiennalen i Umeå i januari 2012.

Därtill redovisade Skolverket i augusti ett förslag på en didaktisk fortbildning för alla matematiklärare. I arbetet med att utforma förslaget har Skolverket haft tio samråd med över 100 personer (grundskollärare, gymnasielärare, huvudmannaföreträdare, matematikdidaktiker, lärarutbildare, rektorer, företrädare för regionala utvecklingscentra, NCM, Sveriges matematiklärareförening samt fackliga företrädare, arbetsgivarorganisationer och skolmyndigheter).

Skolverket har också i samverkan med Nationellt centrum för matematikutbildning genomfört en kartläggning och inventering av befintligt stödmaterial i form av litteratur, internetresurser, filmer etc. Resultatet av kartläggningen kommer sedan innehållet bestämts vara en värdefull grund för utvecklingsinsatser som ska prioriteras i det av regeringen aviserade Mattelyftet 2012–2015. Flera av årets överenskommelser mellan Skolverket och NCM har redan tagit sin utgångspunkt i några luckor som kartläggningen exponerat, t.ex. stödmaterial för förskoleklass och framtagande av två temaskrifter kring algebra och geometri för årskurserna 4–9.

NT-uppdragen

Myndigheten har sedan februari 2009 haft regeringens uppdrag (U2009/914/G; U2008/6186/G) att genomföra utvecklingsinsatser inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik som en del av satsningarna inom MNT-området.

Totalt har satsningarna inom NT omfattat 33 mnkr sedan 2009. Skolverket har arbetat med uppdraget tillsammans med en mängd olika aktörer. Målet för insatserna har varit att öka måluppfyllelsen i skolan samt att öka intresset för vidare studier. Uppdraget slutredovisades i december 2011. Insatserna kan grovt delas in i kompetensutveckling, konferenser och stödmaterial.

Skolverket genomförde under hösten 2011 tillsammans med 15 lärosäten en kurs om 7,5 hp i naturvetenskap och teknik där 380 F–3 lärare deltog. Förutom denna kurs ger Umeå universitet två kurser i teknik för 60 lärare. Skolverket har även anordnat en fördjupande implementeringsinsats inom naturvetenskap och teknik där 10 konferenser hölls för cirka 2 200 lärare från grundskolan samt 10 konferenser med 570 deltagare från grundsärskolan där teknikämnet är nytt som eget skolämne. Skolverket har även bidragit till och/eller samverkat kring 350-årsjubileet av Christopher Polhems födelse; en kemilärarkonferens; en förskolekonferens i avsikt att bilda ett nationellt nätverk inom naturvetenskap och teknik; en lärarkonferens i samband med Nordiskt forskarsymposium om undervisning i naturvetenskap samt NO-biennaler i Luleå och Halmstad.

Skolverket har också tagit fram olika typer av stödmaterial för att underlätta implementeringen av de nya kursplanerna. Som exempel kan nämnas Naturvetenskap och Teknik för Alla (NTA) som har fått bidrag för att anpassa material till de nya kursplanerna och de nationella resurscentrumen i teknik, biologi, kemi och fysik som har fått i uppdrag att planera och upprätta en webbsida som stöd för lärare i de tidiga åldrarna. Skolan för teknikvetenskaplig kommunikation och lärande (ECE) på Kungliga tekniska högskolan har också fått i uppdrag av myndigheten att ta fram en rapport kring effekten av NTA på elevers studieval och resultat. Skolverket har också i samarbete med Tekniska museet arbetat för etablerandet av nya kommunala teknikskolor (KomTek). Som en följd av detta kommer KomTek att starta i åtta kommuner under 2012.

Utbildningssatsning i forskningsbaserade åtgärdsprogram mot mobbning i skolan

Regeringsbeslut den 15 februari 2007 (U2007/1205/S) samt den 15 maj 2008 (U2007/7851/S och U2007/7852/S) med uppdrag till Skolverket att under tre år utforma och genomföra en utbildningssatsning för skolor om forskningsbaserade och utvärderade åtgärdsprogram mot mobbning i skolan. Skolverket ska i årsredovisningarna beskriva hur projektet fortlöper. Uppdraget ska slutrapporteras till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 februari 2011. (Regleringsbrev 2011).

Skolverket redovisade uppdraget i sin helhet i januari 2011. Uppdraget omfattade bl.a. en omfattande utbildningssatsning i form av en högskolekurs om 10 högskolepoäng som 1 500 skolpersonal deltog i under åren 2008–2010. I uppdraget ingick vidare att göra en utvärdering av program som används i svenska skolor mot mobbning. Slutrapporten från utvärderingen publicerades i januari 2011. Utvärderingsresultaten har väckt mycket intresse och uppmärksamhet i media. Skolverket har skrivit debattartiklar om utvärderingen i Sydsvenska Dagbladet, Göteborgsposten, Skolledaren, Arbetarbladet i Gävle och Pedagogiska Magasinet.

Fortsatt spridning av resultaten kommer att ske inom ramen för det nya uppdraget om värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Rapporten *Utvärdering av metoder mot mobbning* har laddats ned som PDF-fil 12 636 gånger under 2011.

Uppdrag om skolans värdegrund respektive om värdegrund och mot diskriminering och kränkande behandling

Skolverket har under 2011 avslutat ett uppdrag om skolans värdegrund samt påbörjat arbete med ett förnyat uppdrag för att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Här redovisas båda.

Regeringsbeslut den 29 april 2009 (U2009/2848/S) med uppdrag om skolans värdegrund. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 mars 2011. (Regleringsbrev 2011).

Skolverket har genomfört de fem olika delarna som uppdraget innehållit; en samlad webbplats för värdegrundsfrågor, en studie om skolors värdegrundsarbete, ett stödmaterial om verktyg och metoder, ett stödmaterial om diskriminering och kränkande behandling samt konferenser. Skolverket har i genomförandet samrått med de myndigheter och organisationer som utpekades i regeringsbeslutet. Dessutom har verket löpande samrått med elevorganisationerna och andra berörda intresseorganisationer.

Regeringsbeslut den 22 juni 2011 (U2011/567/S, U2011/2649/S) med ett förnyat uppdrag för att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Uppdraget ska löpande redovisas i myndighetens årsredovisning och slutrapporteras till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 20 januari 2015. (Regleringsbrev 2011).

Skolverket tar i arbetet med detta uppdrag, liksom i det nya uppdraget om jämställdhet, tillvara erfarenheterna från det tidigare uppdraget inom området.

16 föreläsningar och ett antal informationstillfällen om resultaten av utvärderingen mot mobbning hos myndigheter, regioner och yrkesorganisationer har genomförts under hösten 2011. Utvärderingsrapporten har översatts till engelska.

Kursen Mobbning, diskriminering och kränkande behandling – skolpraktik och forskningsperspektiv, 10 hp, har erbjudits vid Malmö högskola och Uppsala universitet samt på heldistans under höstterminen 2011. 79 personer har deltagit.

En uppföljande utvärdering av långsiktiga effekter av kursen som även gavs under 2008–2010 har genomförts. Utvärderingen visade att utbildningssatsningens långsiktiga effekter är ett förbättrat arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolorna och att den i många fall skapat en god plattform för fortsatt arbete och utveckling. Utvärderingen pekade dock på ett par aspekter, såsom exempelvis organisatoriska förutsättningar för arbetet, som behöver utvecklas ytterligare för att ta skolorna hela vägen fram till ett fullt effektivt likabehandlingsarbete. Resultaten av effektutvärderingen har använts som ett underlag för utformningen av en ny kurs som startar under vårterminen 2012.

För att lyfta betydelsen av värdegrundsarbete och att motverka diskriminering och trakasserier i arbetet med nyanlända, har en utbildningsdag för 100 lärare arrangerats tillsammans med regionalt utvecklingscentrum (RUC) i Umeå.

ANDT

Regeringsbeslut den 20 januari 2011 (U2010/5830/S, U2011/375/S) med uppdrag att erbjuda utbildningsinsatser med syfte att stödja skolornas undervisning i alkohol, narkotika, dopning och tobak. En plan för uppdragets genomförande ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) den 2 maj 2011. Uppdraget ska slutligt redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) den 31 oktober 2014. (Regleringsbrev 2011).

En planering över framtida insatser lämnades till regeringen i maj 2011. En inventering och analys av befintligt material har genomförts. En bedömning har också gjorts av behov av ytterligare material från Skolverket. I uppdraget ingår även att inhämta kunskaper om hur skolorna bedriver undervisning om ANDT. En enkät har skickats ut till 1700 skolor och intervjuer har genomförts med ett antal rektorer och lärare hösten 2011. Skolverket har också initierat en kunskapssammanställning av den forskning som genomförts under 2000-talet och som rör både undervisning om ANDT och förebyggande arbete. En myndighetsövergripande referensgrupp har skapats. Skolverket har också samlat tobaksorganisationer till ett möte med syftet att planera gemensamma insatser, bland annat kring tobaksfri skolgård.

Jämställdhet

Regeringsbeslut den 30 juni 2011 (U2011/4050/S) med uppdrag att genomföra insatser i syfte att främja jämställdhet i skolväsendet enligt skollagen (2010:800). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 januari 2012. (Regleringsbrev 2011)

Uppdrag att genomföra insatser för jämställdhet inom skolväsendet (U2011/7067/S, U2011/263/S delvis)

Valet av insatser och fördelningen mellan uppdragets delar har präglats av den mycket begränsade tid som har funnits till förfogande. Följande insatser har genomförts:

Insatser för att främja jämställdhet i skolväsendet och sprida evidensbaserad kunskap för att främja varje elevs lika möjligheter att uppnå målen.

Högskolekursen Jämställdhet i skolan om 7,5 hp har genomförts som distansutbildning med 43 deltagare.

För att öka både medvetenheten och kunskapen har ett projekt som fått namnet Genus och ämnesdidaktik startats. Arbetet ska resultera i lärande exempel på metoder och arbetssätt i undervisningen i olika ämnen och i olika åldersgrupper som främjar jämställdhet och varje elevs lika möjligheter att uppnå målen för utbildningen, oavsett kön. Projektet inleddes med ett kunskaps- och inspirationsseminarium den 25 november i Stockholm där 150 personer deltog. Efter konferensen har de drygt 170 lärarna som anmält sig påbörjat arbetet på sina respektive skolor. Arbetet avslutas under 2012.

Fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning

Högskolekursen Sex- och samlevnadsundervisning – skolpraktik och forskningsperspektiv 7,5 hp, har genomförts vid fyra lärosäten (varav en distansutbildning) med totalt 74 deltagare. Skolverket har vidare genomfört tre konferenser om hur sexualitet och samlevnad kan integreras i olika ämnen i gymnasieskolan. Sammanlagt 300 personer deltog i konferenserna som riktade sig till lärare, skolledare och elevhälsan inom gymnasieskolan samt utvecklingsledare och skolchefer på huvudmannanivå.

Insatser för att förhindra och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

Det tidigare framtagna stödmaterialet om hedersrelaterat våld och förtryck har skickats ut till samtliga skolledare inom grund- och gymnasieskolan samt vuxenutbildning. Därtill har högskolekursen *Hedersrelaterad problematik – om skolans ansvar och möjligheter* genomförts vid ett lärosäte med 10 deltagare.

Insatser för att stimulera elevers språk-, läs- och skrivutveckling

Under 2011 har Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) fortsatt att stödja utvecklingen av de regionala nätverk för språk, läs- och skrivutvecklare som initierades 2010. Deltagare i sex av nätverken deltar även i den insats som sker inom ramen för rubricerat uppdrag. I november bjöds alla deltagare in till en gemensam uppstartskonferens och ett gemensamt erfarenhetsutbyte planeras till månadsskiftet mars/april 2012. Sammantaget deltar 43 skolor i 27 kommuner med totalt 255 deltagare.

Entreprenörskap i skolan

Skolverket ska stimulera arbetet med entreprenörskap i skolan. Det kan t.ex. handla om att främja skolors samarbete med arbetslivet, erbjuda kompetensutveckling, underlätta erfarenhetsutbyte samt fördela utvecklingsmedel och verksamhetsstöd. Skolverket ska även sprida relevanta forskningsresultat till skolan, kartlägga, analysera och sprida erfarenheter av huvudmännens arbete med entreprenörskap. I detta arbete förväntas Skolverket ta del av internationella erfarenheter och forskning inom området. Skolverket ska även samråda med Tillväxtverket för att främja entreprenörskap i enlighet med regeringens strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet. Årets verksamhetsstöd ska fördelas enligt vad som framgår underanslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposten 4. (Regleringsbrev 2011).

Under året har uppdragsutbildningen Entreprenöriellt lärande genomförts av åtta lärosäten på sammanlagt åtta orter. Sammanlagt genomfördes 14 kurser med 392 deltagare. Utbildningen följde en gemensam kursplan framtagen av lärosätena i samråd med Skolverket. Kurserna utvärderas och resultatet slutredovisas till Skolverket under mars 2012.

Utgångspunkten för 2011 års utvecklingsmedel var att ge stöd till skolorna för att implementera de nya styrdokumentet där entreprenörskap betonas. I besluten har Skolverket tagit hänsyn till bland annat kopplingen till styrdokument, skolornas behov av kompetensutveckling, insatser som främjar skolornas samverkan med arbetslivet, långsiktighet och nationell spridning. Målgruppen för utvecklingsinsatsen har varit skolledare, lärare och övrig personal i alla skolformer. Över 100 skolhuvudmän ansökte om totalt 61 miljoner kronor och Skolverket fördelade 7,0 mnkr till 74 skolhuvudmän.

Skolverket mottog 15 ansökningar om bidrag till organisationer som arbetar med entreprenörskap i skolväsendet. Fem organisationer beviljades statsbidrag på sammanlagt 3,3 mnkr och 18 organisationer fick avslag på ansökan. Besluten bygger på en prövning utifrån förordningen (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan.

Skolverket utbetalade 7,0 mnkr till Ung Företagsamhet enligt uppdrag i regleringsbrev.

Under året har Skolverket arbetat med att ta fram ett stödmaterial med syfte att skapa en samsyn kring vad entreprenörskap i skolan innebär. Materialet utgår

från läroplanerna för de olika skolformerna samt innehåller exempel från olika skolor i landet.

På Skolverkets webbplats Forskning för skolan har Skolverket i samarbete med Umeå Universitet vid fyra tillfällen under året publicerat aktuell forskning på temat entreprenörskap i skolan.

Under året har Skolverket kontinuerligt samverkat med Tillväxtverket.

Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola

Regeringsbeslut den 10 juni 2010 (U2010/3614/S) med uppdrag att träffa avtal med en extern organisation eller ett institut om att under fem år (2011– 2015) svara för det fortsatta arbetet med kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola. Uppdraget ska redovisas årligen i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2011).

Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ) har sedan 2006 Skolverkets uppdrag att utveckla och svara för processen kring ansökan om Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola. Under 2011 har SIQ fortsatt arbetet med att identifiera och lyfta fram goda förebilder för systematiskt kvalitetsarbete bland skolor och förskolor. SIQ har skapat kännedom om utmärkelsen och identifierat potentiella kandidater i syfte att öka deltagandet i utmärkelseprocessen. Vidare har SIQ genomfört utmärkel-seprocessen från examinatoransökan till domarkommittébeslut. Dessutom har SIQ skapat möjlighet till lärande från goda exempel samt arbetat för att förbättra såväl kriterier som process.

Som stöd till en analys kring anmälningsantalet genomförde SIQ en telefonundersökning med skolor som planerat att ansöka om utmärkelsen. Det konstaterades att reformimplementering är i fokus hos de flesta skolor och att utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet därför skjuts på framtiden.

En utbildning för skolor med ambition att ansöka om utmärkelsen genomfördes med 13 deltagare för att ge möjlighet till skolorna att knyta kontakter och utbyta erfarenheter.

Tabell 20 Kvalitetsutmärkelse inom skolväsendet – översikt

	2011	2010	2009	2008
Antal ansökande skolor	11	11	16	13
Antal nominerade till domarkommittén	5	4	5	7
Antal skolor tilldelade kvalitetsutmärkelsen	1	1	1	2
Antal skolor tilldelade erkännande	1	1	2	2
Antal examinatorer i utvärderingsuppdrag	44	41	68	44

Utmärkelsen Skola för hållbar utveckling

Arbetet med utmärkelsen Skola för hållbar utveckling överfördes från Myndigheten för Skolutveckling år 2008 och involverades i Skolverkets pågående projekt med att omvärldsbevaka utvecklingen inom området lärande för hållbar utveckling. Detta projekt startade år 2005.

Under år 2011 har antalet verksamheter som erhållit utmärkelsen Skola för hållbar utveckling ökat med ca 45 procent och antalet förskolor och skolor är nu runt 400 stycken. Orsaken till ökningen torde vara ett utökat samarbete med andra

aktörer inom området. Skolverket har aktivt samverkat med Den Globala Skolan och med Stiftelsen Håll Sverige Rent avseende informationsspridning om målen avseende lärande för hållbar utveckling i de nya styrdokument. Samverkan har skett i form av deltagande i nämnda organisationers konferens- och fortbildningsverksamhet, vilket har bidragit till att öka kännedomen om Utmärkelsen för hållbar utveckling och hur denna utmärkelse kan integreras i arbetet med andra angelägna områden, t.ex. entreprenöriellt lärande. Allt fler kommunala utbildningsförvaltningar formulerar tydliga mål avseende strukturerat arbete med hållbarhetsfrågor inom ramen för kommunernas övergripande arbete inom området. Detta ses också som en del i det pågående kvalitetsarbetet.

Skolverket har också varit aktivt i Utbildningsdepartementets arbete med lärande för hållbar utveckling inom ramen för UNESCO och deltagit i referensgrupper inom området.

Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling

Skolverket ska bedriva ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling. Genom centrumet ska Skolverket stimulera skolhuvudmän och skolor att arbeta aktivt med språk-, läs- och skrivutveckling. Verket ska samverka med Specialpedagogiska skolmyndigheten och andra relevanta myndigheter och organisationer inom området. Skolverket ska löpande redovisa uppdraget i sin årsredovisning. (Regleringsbrev 2011)

Under 2011 har Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) fortsatt att stödja utvecklingen av de regionala nätverk för språk-, läs- och skrivutvecklare som initierades 2010. Syftet är att stödja, stimulera och underlätta samarbete mellan skolor och kommuner, stärka deltagarna i deras uppdrag och att främja forskningsanknytning genom samarbeten med regionala utvecklingscentrum. De nätverksansvariga utgör även referensgrupp för NCS arbete. Bidrag på 380 000 tkr har fördelats till sex nätverksansvariga.

I november fanns nätverk i åtta regioner kring Hälsingland/Västernorrland, Jämtland, Norrbotten, Småland, Stockholm, Södermanland, Värmland och Västra Götaland. Språk-, läs- och skrivutvecklare i ca 80 kommuner deltar. Nätverket Hälsingland/Västernorrland har tillkommit under året.

Deltagare i sex av nätverken deltar även i Skolverkets pågående insatser för att främja alla elevers språk-, läs- och skrivutveckling inom ramen för det uppdrag att främja jämställdhet som Skolverket fick i juni (U2011/4050/S). Insatserna, som riktar sig till svensklärare i grund- och gymnasieskolan, har kopplats ihop med nätverken och de kommunala språk-, läs- och skrivutvecklarna för att i ökad utsträckning skapa förutsättningar för att det arbete som görs inom ramen för insatsen kopplas till skolans och kommunens utvecklingsarbete.

I november genomfördes en nationell konferens i Stockholm på temat "Samtal för läsförståelse, lärande och utveckling" där 203 språk-, läs- och skrivutvecklare deltog och enligt utvärderingen utgör detta ett angeläget forum. NCS har även gett ut tre nyhetsbrev under året till drygt 5 200 prenumeranter. Under 2011 har NCS samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten och deltagit i Skolverkets referensgrupp om skolbibliotek.

Nationella minoriteter modersmål och nordiska språk

Skolverket ska redovisa det samrådsförfarande som ägt rum under året mellan myndigheten och representanter för de nationella minoriteterna i utbildningsfrågor som direkt berör dessa grupper. (Regleringsbrev 2011).

Regeringsbeslut den 25 februari 2010 (IJ2010/368/DISK) med uppdrag att under en treårsperiod följa upp, analysera och redovisa insatser utifrån minoritetspolitikens mål. Uppdraget ska redovisas till Länsstyrelsen i Stockholms län respektive Sametinget den 15 november 2011 respektive den 15 oktober 2012. (Regleringsbrev 2011)

För utgifter dels för arbetet med Tema Modersmål, dels för att stödja produktion av läromedel avsedda att användas vid modersmålsstöd i förskolan för barn med annat modersmål än svenska i enlighet med förordningen (1991:978) om statsbidrag till produktion av vissa läromedel får myndigheten belasta anslagsposten med högst 2 000 000 kronor. I arbetet med Tema Modersmål ska Skolverket särskilt sträva efter att stödja de nationella minoritetsspråken. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket ska tillhandahålla den webbaserade resursbanken om nordiska språk för lärare och elever i grund- och gymnasieskolan som skapades i samband med språkkampanjen 2010. (Regleringsbrev 2011)

Nedan redovisas Skolverkets arbete med nationellt prioriterade utvecklingsinsatser avseende nationella minoriteter, för modersmålsundervisning, modersmål i förskola, studiehandledning på modersmål samt språkkampanjen inom det nordiska samarbetet.

Nationella minoriteter och modersmål

Skolverket har utarbetat kursplaner och kunskapskrav för ämnena modersmål, samiska och judiska studier. Skolverket har i detta arbete använt sig av arbetsgrupper som deltagit i framtagande av kursplanerna. Skolverket har dessutom samverkat med såväl interna som externa referensgrupper. Företrädare för nationella minoriteter har ingått i samtliga dessa grupperingar. Samverkan har skett för att ta fram underlag och därefter informera skolhuvudmän, skolledare och lärare om nya regleringar. Skolverket har träffat och informerat samtliga lärare i sameskolan om den nya samlade läroplanen för sameskolan. I arbetet med kursplan i judiska studier har representanter för alla i Sverige förekommande judiska institutioner bjödits in.

Vid Skolverkets externa information om nationella minoriteter i förskola och skola har återkommande kontakter skett med lärare, skolledare och läromedelsproducenter inom de nationella minoriteterna. En informationsfolder har distribuerats till 3 400 förskolor och skolor. Information på webbplatsen har förstärkts. Skolverket har under året dessutom deltagit i och/eller samorganiserat konferenstillfällen för ca 140 lärare i meänkieli, samiska, romani och finska. Vid dessa konferenstillfällen förs kontinuerligt diskussion om samverkan kring utbildningsfrågor.

Skolverket har inlett en samverkan med Högskoleverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens Skolinspektion och Myndigheten för yrkeshögskolan för att samordna samråd med företrädare för de nationella minoriteternas riksorganisationer. Samrådsmodellen har genomförts under hösten 2011. De företrädare för de nationella minoriteterna som deltog har uppskattat samrådet och en fortsättning av samrådsmodellen planeras under 2012. Inom myndigheten sker kunskapsöverföring och diskussioner om samråd för barn, elever och vuxna med annat modersmål än svenska.

Tema modersmål

Tema modersmål är en resurs primärt riktad till de lärare i förskola och skola som stödjer och undervisar i andra modersmål än svenska. Information om undervisningsområdet har skett i första hand via internet men varvas också med möten och konferenser. Huvuddelen av arbetet har utförts av ca 120 modersmållärare och skolledare i Sverige och i Norge. Skolverket har samordnat arbetet i Sverige

och underhållit en teknisk plattform. Under året har arbetsgrupperna publicerat information på 45 olika språk och 29 olika konferenser har arrangerats. I samverkan med ”Tema Morsmål” i Norge har lärare i Sverige fått tillgång till information på ytterligare språk och möjlighet att delta vid konferenstillfällen.

Vidare har Skolverket arrangerat en konferens för skolledare med lokalt ansvar för modersmålsverksamhet (130 deltagare) samt en konferens för lärare och skolledare inom projektet (80 deltagare). Med utgångspunkt i arbetet med Tema modersmål har lärare och skolledare samt personal från Skolverket även deltagit i ett stort antal nationella och internationella konferenser kring förstaspråksinlärning i områden med annat majoritetsspråk.

När lärarna inom Tema modersmål och Tema Morsmål publicerar på respektive webbplatser blir kontakter och information även tillgängliga för föräldrar, elever och alla andra intresserade. Besöken på Tema Modersmåls förstasida fortsätter att öka. Unika besökare under 2009 var 190 000, under 2010 var det 630 000 och 850 000 under 2011. Under skoldagar har webbplatsens förstasida haft ca 2 000 unika besökare/dag. Den primära målgruppen, modersmålslärare i Sverige omfattar ca 2 500 personer.

Nordisk språkkampanj

Skolverket har under året ansvarat även för en nordisk språkkampanj med syfte att stärka svenska elevers kunskaper i och om de nordiska grannspråken. Under 2011 har arbetet med att utveckla webbplatsen www.skolverket.se/nordiska_sprak fortsatt. Webbplatsen innehåller en rad resurser som kan användas i grannspråksundervisningen, artiklar och reportage, information om utbytesprogram och referenser till styrdokument. Skolverkets nyhetsbrev har under året lyft fram webbplatsen om nordiska språk vid tre tillfällen.

Övrigt

I samarbete med Föreningen Norden genomfördes en workshop-serie om undervisning i grannspråk i oktober månad på orterna Stockholm, Göteborg, Malmö och Haparanda. Sammanlagt 200 lärare deltog. Under höstterminen arrangerades en filmtävling för elever. Etthundra bidrag med beskrivningar av hur eleverna lär om norska och danska. De vinnande bidragen finns på Skolverkets webbplats som inspiration till lärare om hur de på ett kreativt sätt kan låta eleverna arbeta med grannspråk. Skolverket har informerat om språkkampanjen och webbresurser vid möten med skolledare och lärare i svenska.

Ett nytt läromedel utvecklades i form av lektionsförslag hur lärare kan arbeta med skandinaviska språk i klassrummet. Läromedlet delades ut i samband med workshop-serien, vid internationella språkdagen på Europahuset i Stockholm samt vid Skolforum i Älvsjö i oktober. Materialet med lektionsförlagen finns som pdf att hämta från Föreningen Nordens och Skolverkets webbplatser.

En enkät gick ut till svenskläraryöreningens medlemmar där över 600 lärare svarade. Resultatet av enkäten visar bland annat att 33 procent inte behandlar nordiska språk i sin undervisning alls. Resultatet av enkäten och det stora intresset för hittills genomförda aktiviteter visar att det finns ett stort behov av dels mer kunskap hos lärare om hur man konkret arbetar med nordiska språk, dels mer uppmuntran till lärare att inte bortprioritera detta område.

Skolverket deltog och talade vid ett seminarium om nordiska språk som arrangerades av Sveriges ambassad i Reykjavik i april 2011, som inspirerats av det

liknande seminarium som Skolverket och Sveriges ambassad i Köpenhamn anordnade i december 2010.

Användningen av informations- och kommunikationsteknik

Regeringsbeslut den 11 december 2008 (U2008/8180/S) med uppdrag att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT). Uppdraget ersätter tidigare uppdrag om att främja utveckling och användning av informationsteknik i förskola, skola och vuxenutbildning (U2005/8456/S). Skolverket ska även ansvara för arbetet med att avveckla de kvarvarande projekt m.m. inom ramen för det Europeiska skoldatanätet som den tidigare Kommittén för ett europeiskt skoldatanät – EUN (U 1997:06) hade i uppdrag att samordna". (Regleringsbrev 2011)

Elevers digitala kompetens och kraven på it-användning i olika ämnen har förstärkts i kurs- och ämnesplaner. En viktig målsättning för insatserna inom de olika projekten har därför varit att de ska bidra till implementeringen av de nya styrdokumenterna.

Pedagoger och skollära från hela landet har erbjudits kompetensutveckling via PIM (Praktisk IT- och Mediekompetens) och Multimediabyrån. Skolverket har utbildat mellan 3 och 15 personer per kommun/stadsdel och erbjuder ett omfattande kursmaterial och en enkel plattform för examination. Erbjudandet till Sveriges alla kommuner har tagits emot mycket positivt. Ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller att examinera pedagogerna har fungerat mycket bra. Kommunen ansvarar för organisation och genomförande och står helt för sina egna kostnader.

Totalt är idag 198 kommuner och 32 stadsdelar anslutna till PIM. Samtliga har formulerat ett måldokument för den kommunala insatsen som oftast sträcker sig över en treårsperiod. Under 2011 har Skolverket genomfört 41 utbildningsdagar för PIM-examinatorer i 39 nya kommuner. Av dessa kommuner har 23 påbörjat sin PIM-utbildning i den nya examinationsmiljön som utvecklades 2010. Syftet var att det skulle bli enklare för mindre kommuner och fristående skolor att genomföra PIM och under hösten 2011 har nio fristående skolor startat i denna miljö. Under året har även innehållet i Multimediabyrån utökats varje månad med nytt material i form av inspirerande kurser.

Under året har Skolverket genomfört 13 informationstillfällen för kommuners ledningsgrupper. Idag är över 130 000 pedagoger och skollära registrerade i PIM. Det innebär mycket trafik på de webbplatser som används inom PIM. Under året skickades ca 150 000 sidor per dag från PIM och Multimediabyrån.

I samarbete med regionalt utvecklingscentrum vid Göteborgs universitet har ett utvecklingsprojekt avslutats och utvärderats under året. Syftet var att undersöka hur ämnesundervisningen inom MaNO/Teknik, med koppling till de övergripande målen som de uttrycks i kurs- och ämnesplaner, kan utvecklas med stöd av it. Pedagogernas producerade läresurser presenterades under en konferens i april och finns publicerade på Multimediabyrån.

Webbplatsen Kolla källan har givit stöd för pedagogers kompetensutveckling inom informationssökning, källkritik, upphovsrätt och säker internetanvändning. Det är områden som numera betonas inom många ämnen i skolans nya styrdokument. Kolla källan har under året tagit fram 35 artiklar till stöd för kursplaneimplementering samt bevakat och dokumenterat relevanta konferenser. 15 föreläsningar har genomförts för lärare, skolbibliotekarier, rektorer och förskolechefer. Projekt Kolla källan har också omvärldsbevakat och svarat på frågor som rör skolbibliotek.

Genom den samlande portalen It i skolan har Skolverket erbjudit stöd till pedagoger som vill utveckla användningen av it i sin undervisning. Webbplatsen har samlat och presenterat aktuell forskning samt rapporter rörande uppföljning av it-användning i Sverige och i andra länder. Omvärldsbevakningen via Omvärldsbloggen och medverkan i sociala medier har varit särskilt uppskattad.

Digitala läresurser har gjorts tillgängliga för den pedagogiska verksamheten bland annat genom tjänsten Länkskafferiet och söktjänsten Spindeln. Länkskafferiet som Skolverket drivit sedan 1997 överfördes den 1 juli till Umeå universitet.

Under året har frågan om hur it kan ge stöd till elever med särskilda behov fokuserats. Samverkan har skett både internt och externt med i första hand Specialpedagogiska skolmyndigheten. I arbetet med att öka tillgängligheten till digitala resurser har Skolverket deltagit i projektet ”Digitala läresurser och lärplattformar” på Svenska Standardiseringsinstitutet.

Skolverket har som svensk representant deltagit i det Europeiska skoldatanätet (EUN). EUN är en organisation som med stöd av departement i ca 30 länder bidrar till utveckling av informationsteknikens användning i skolan. Alla projekt som drevs av den till utbildningsdepartementet knutna kommittén KES är utvecklade. På grund av EU-kommissionens regler rörande revision bevakar dock Skolverket frågan fortlöpande.

Projektet medverkade som partner i konferensen Framtidens lärande i Nacka 19–20 maj 2011. Konferensen som samordnas av stiftelsen Datorn i utbildningen samlade drygt 1500 deltagande skollärare, it-samordnare, skolutvecklare, skol-/förvaltningschefer, fackliga representanter och lärare.

Tabell 21 Insatser inom IT i skolan

Tjänst	Användning
PIM + tMultimediabyrå	55 miljoner sidvisningar 2011, 198 kommuner och 130 000 pedagoger och skollärare anslutna till PIM
Länkskafferiet	1 500 000 sidvisningar jan–maj 2011, över 1 000 följare på Facebook
It i skolan	86 739 sidvisningar 2011, ca 10 000 prenumeranter på nyhetsbrev
Kolla källan	320 000 sidvisningar 2011, 4 535 prenumeranter på nyhetsbrev, 147 884 sidvisningar blogg, 800 medlemmar Facebook, 1 500 följare Twitter

Hantering av statliga stöd och bidrag

Skolverket har enligt instruktionen ansvar för att administrera statliga stöd och bidrag enligt särskilda bestämmelser eller särskilda beslut. Myndigheten ska också enligt instruktionen svara för uppgifter som följer av konventionen med stadga för Europaskolorna (SÖ 2002:60). Ett flertal av Skolverkets insatser inom exempelvis utvecklingsuppdraget och inom ramen för försöksverksamheter innebär hantering av statsbidrag, exempelvis läraryftet och försöksverksamheten med lärlingsutbildning.

Tabell 22 Verksamhetskostnader för hantering av statliga stöd och bidrag

	2011	2010	2009	2008
Kostnader inklusive OH (mnkr)	128,3	32,9	31,8	23,9

Den redovisade verksamhetskostnaden för hantering av statliga stöd och bidrag har ökat kraftigt mellan 2010 och 2011. Detta förklaras i huvudsak av förändrade redovisningsprinciper när det gäller Läraryft och Förskolelyftet. För 2010 redovisades samtliga verksamhetskostnader för Läraryft under prestationstypen "Nationellt prioriterad fortbildning". För 2011, däremot, har Skolverket valt att redovisa hälften av verksamhetskostnaderna för Läraryft under prestationstypen "Nationellt prioriterad fortbildning" och hälften under prestationstypen "Statliga stöd och bidrag". Verksamhetskostnaderna för Förskolelyftet redovisades 2010 till hälften under prestationstypen "Nationellt prioriterad fortbildning" och till hälften under prestationstypen "Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser". För 2011 har detta ändrats så att hälften av verksamhetskostnaderna för Förskolelyftet har redovisats under prestationstypen "Nationellt prioriterad fortbildning" och hälften under prestationstypen "Statliga stöd och bidrag". Motiv till dessa förändringar är dels att de båda satsningarna bör redovisas på samma sätt, dels att myndigheten bedömer att det är prestationstyperna "Nationellt prioriterad fortbildning" och "Statliga stöd och bidrag" som är berörda. Detta eftersom satsningarna avser fortbildning som bedrivs med hjälp av statsbidrag.

Redovisning av antal registrerade beviljanden av sfi-bonus i Skolverkets informationsdatabas under 2011

Skolverket ska fortsättningsvis betala ut ersättning till kommunerna för utbetald sfi-bonus och för administrativa kostnader enligt förordningen (2010:1030) om prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare (sfi). Skolverket ska bistå kommunerna i fråga om det nationella bonussystemet samt när det gäller kommunernas information till elever i sfi. Skolverket ska använda den infor-

mationsdatabas som inrättats för försöksverksamheten med sfi-bonus för att stödja kommunernas administration och förhindra felaktiga utbetalningar. Skolverket ska i årsredovisningen redovisa utvecklingen av verksamheten med sfi-bonus utifrån befintliga data. Av redovisningen ska det bl.a. framgå hur många personer som har beviljats halv, två tredjedels respektive hel bonus. (Skolverkets regleringsbrev 2011)

Under perioden 1 september 2009 t.o.m. 31 december 2011 har kommunerna totalt registrerat in 4 430 beviljanden om sfi-bonus i informationsdatabasen. Av dessa var 2 370 beviljanden på 12 000-kronorsnivån, 1 285 beviljanden på 8 000-kronorsnivån och 775 beviljanden på 6 000-kronorsnivån. Skolverket har under samma period ersatt kommunerna med 29,7 mnkr för utbetalda bonusbelopp och administrativa kostnader.

Under 2011 har kommunerna registrerat in totalt 3 887 beviljanden i informationsdatabasen varav 2 003 beviljande var på 12 000-kronorsnivån. Antal inregistrerade beviljanden på motsvarande 8 000- och 6 000-kronorsnivån uppgick till 1 160 respektive 724 stycken. Skolverket har under 2011 ersatt kommunerna med 25,9 mnkr för utbetalda bonusbelopp och administrativa kostnader.

Skolverket lämnade en delrapport om försöksverksamheten med sfi-bonus i mars 2011 och kommer att lämna en slutredovisning i maj 2012.

Basfärdigheterna läsa, skriva och räkna

Regeringsbeslut den 4 september 2008 (U2008/5625/S) med uppdrag att sprida information till skolhuvudmännen och andra berörda om förordningen (2008:754) om statsbidrag för åtgärder som syftar till att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Skolverket ska även redovisa arbetet med statsbidraget. Uppdraget ska redovisas årligen i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2011)

År 2011 beviljades 391,2 mnkr i statsbidrag för åtgärder som syftar till att stärka arbetet med basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Av dessa gick 354,9 mnkr till kommunala huvudmän och 36,2 mnkr till fristående eller statlig huvudman. Sammanlagt beviljades 98 procent av tillgängliga medel. Uppföljningen av 2010 års utbetalade medel visade att 9,4 mnkr inte hade förbrukats eller hade använts felaktigt. Skolverket beslutade i enlighet med förordningen (2008:754) att återkräva dessa medel.

Antalet fristående och statliga skolor som beviljas statsbidraget har ökat varje år sedan satsningens början. En stor skillnad föreligger emellertid mellan de fristående skolor som saknar elever i årskurs 1–3 och endast kan beviljas statsbidrag för kompetenshöjande insatser om IUP med skriftliga omdömen och de fristående skolor som även kan använda statsbidraget till åtgärder för att stärka basfärdigheterna. Under 2011 sökte i den förstnämnda gruppen 31 procent av skolorna mot 85 procent i den andra gruppen.

Skolverket har även fått i uppdrag att sprida information om statsbidraget. Myndigheten har skickat brev till alla berörda skolhuvudmän med information om bidraget och om förfarandet kring ansökan och uppföljning. Information om statsbidraget och hur det använts har publicerats på Skolverkets webbplats. Skolhuvudmännens ansökningar och uppföljningar är upplagda i Skolverkets databas SIRIS.

Skolverket har fått i uppdrag att anlita en extern aktör i syfte att utvärdera satsningen. En rapport lämnades till Regeringskansliet den 1 april 2011. En slutrapport som omfattar hela satsningen åren 2008–2012 ska lämnas i april 2013.

Tabell 23 Översikt basfärdigheterna läsa, skriva och räkna

	2011	2010	2009	2008
Beviljat statsbidrag, antal kommuner	286	289	290	283
Beviljat statsbidrag, antal fristående/statliga skolor	550	517	467	372
Bidagsramarna, summa (mnkr)	399,1	506,7	249,0	148,5
Beviljat statsbidrag, summa (mnkr)	391,2	499,4	245,3	142,4
Beviljat statsbidrag, andel (%) av bidagsramarna	98,0	98,6	98,5	95,9
Återkrav, andel (%) av beviljat statsbidrag		1,9	1,5	2,5

Kostnader för administration av statsbidrag

Skolverket ska lämna en redovisning av kostnaderna för administrationen av samtliga statliga stöd och bidrag som Skolverket ansvarar för. (Regleringsbrev 2011)

Tabell 24 Kostnader för administration av statsbidrag

Anslag	2011 (tkr)	2010 (tkr)	2009 (tkr)
1:5			
Löner och arvoden	1 145	1 171	226
Expenser	808	-	119
Totalt	1 953	1 171	345
1:6 och 1:8			
Löner och arvoden	242	450	450
Expenser	-	-	-
Totalt	242	450	450
1:7 Maxtaxa			
Löner och arvoden	764	668	794
Expenser	200	200	200
Totalt	964	868	994
1:9 Svensk undervisning i utlandet			
Löner och arvoden	1 487	1 960	1 960
Expenser	1 996	712	1 800
Totalt	3 483	2 672	3 760
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal			
Löner och arvoden	6 794	6 340	4 693
Expenser	1 446	2 110	2 151
Totalt	8 240	8 450	6 844
1:11 Basfärdigheter			
Löner och arvoden	871	834	712
Expenser	8	506	254
Totalt	879	1 340	966
1:15 Statligt stöd till vuxenutbildning			
Löner och arvoden	2 713	1 702	1 337
Expenser	350	407	738
Totalt	3 063	2 109	2 075

Användning av medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsende mm

Skolverket ska redovisa för vilka ändamål tilldelade medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposterna 3, 4 och 9 har använts. Redovisningen ska även fördelas på kostnadsslag. Av redovisningen ska framgå utbetalda medel till huvudmän och andra organisationer. (Regleringsbrev 2011)

Utvecklingsanslaget har ökat från totalt 743,4 mnkr 2010 till 801,7 mnkr 2011. Det beror till största delen på kostnader för arbetet med lärarlegitimationer och ökade kostnader för rektorsutbildning. Dessa kostnader ligger under anslagsposten 1.5.3.

Fördelningen av kostnader mellan de olika anslagsposterna har därtill delvis förändrats mellan 2010 och 2011. Anslagspost 1:5.2 Internationella studier är ny för 2011. Föregående år redovisades dessa kostnader under anslagspost 1.5.3. Under anslagspost 1:5.4 finns 2011 uppdraget att främja entreprenörskap inom ramen för regeringens strategi för entreprenörskap i skolan. Föregående år redovisades dessa kostnader under anslagspost 1.5.3.

Kostnaderna i tabellerna nedan inkluderar inte fördelade OH-kostnader utan visar belastningen på anslagsposterna.

Tabell 25 Fördelning av medel på anslag 1:5 år 2011

Kostnadsslag (tkr)	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter		-66		
Löner och arvoden	1 693	9 471	1 267	29 168
Kostnader	13 292	151 271	3 998	125 177
Bidrag och transfereringar varav till skolhuvudmän varav till andra organisationer		215 221 190 035 25 186	39 180 10 600 28 580	212 030 184 277 27 753
Totalt varav till rektorsutbildningen	14 985	375 897 77 210	44 445	366 375

Tabell 26 Fördelning av medel på anslag 1:5 år 2010 resp. 2009

	2010			2009		
Kostnadsslag (tkr)	1:5.3	1:5.4	1:5.9	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Löner och arvoden	10 828		35 941	14 303		33 672
Expenser	73 418		81 350	77 006		66 887
Bidrag och transfereringar varav till skolhuvudmän varav till andra organisationer	285 035 241 747 43 288	16 239 16 239	240 614 204 264 36 350	203 014 163 957 39 056	18 097 18 097	145 600 111 570 34 030
Totalt varav till rektorsutbildningen	369 281 51 831	16 239	357 905	294 322 38 352	18 097	246 158

Svensk undervisning i utlandet

Myndigheten ska ansvara för uppgifter som följer av konventionen med stadga för Europaskolorna (SÖ 2002:60) (Skolverkets instruktion). Skolverket ska särredovisa kostnaderna under anslaget 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet uppdelade på bidrag för elever i utbildning som motsvarar förskoleklass, grundskola och gymnasieskola i svenska utlandsskolor, bidrag för elever som får distansundervisning, bidrag för kompletterande svenskundervisning, bidrag för elever vid svenska sektioner vid internationella skolor, lokalkostnadsbidrag och kostnader för lärare vid Europaskolorna. (Regleringsbrev 2011)

Anslaget gäller olika delar av svensk undervisning i utlandet – svenska utlandsskolor, kompletterande svensk undervisning, distansundervisning samt Europaskolorna.

Den av Skolverket insamlade och sedan av SCB bearbetade statistiken beträffande de svenska utlandsskolorna visar på en fortsatt trend med ett minskat antal elever behöriga till statsbidrag utan att för den skull utgiftsposterna t.ex. avseende lokalkostnader minskar proportionerligt. Vidare fortsätter det totala antalet utlandsskolor att minska, från 30 skolor år 2004 till dagens nivå 19 skolor. Skolverket publicerar den årliga skriften Svensk utlandsundervisning i siffror.

Svårigheterna med att tillämpa nuvarande Förordningen om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar (1994:519) kvarstår då regelverket inte är anpassat till dagens internationaliserade samhälle. Skolverket har tidigare inlämnat skrivelser till regeringen med förfrågan om att utreda nuvarande system för bidrag till svensk undervisning i utlandet mot bakgrund av ändrade förutsättningar. Vidare har frågan tagits upp i mål- och resultatdialogen med utbildningsdepartementet. Under 2011 har en fördjupad analys genomförts avseende lokalkostnader och antalet behöriga elever för statsbidrag.

Skolverket har under året specifikt stöttat implementeringen av de nya skolreformerna genom att ge ekonomiskt stöd till fyra olika nätverksträffar för svenska utlandsskolor och kompletterande svensk undervisning. Totalt har dessa nätverkskonferenser engagerat ca 200 deltagare. Genomgående i utvärderingarna framhävs betydelsen av att få träffas för erfarenhetsutbyte samt vikten av att ta del av och diskutera vad som händer inom utbildningsväsendet i Sverige. Under augusti genomfördes den årliga sommarkonferensen i Stockholm, ett samarrangemang mellan Skolverket och SUF (Svensk utlandsundervisnings förening). Antalet deltagare var runt 100 personer, styrelseledamöter, pedagoger och skolledare. På samma sätt som vid nätverksträffarna poängteras i utvärderingarna betydelsen av att träffas för erfarenhetsutbyte och uppdatering av vad som händer i Sverige. Vid samtliga dessa tillfällen, nätverksträffar och sommarkonferensen har Skolverkets personal medverkat. Vidare har ekonomiskt stöd utgått från Skolverket till de svenska utlandsskolorna för att möjliggöra för dessa att delta i konferenser i Sverige avseende de nya styrdokumenterna samt för deltagande i rektorsutbildningen för skolledare.

Under hösten 2011 beslutade Skolverket om ny kursplan för kompletterande svensk undervisning (SKOLFS 2011:124). Den nya kursplanen har framtagits i dialog med de olika föreningarna för kompletterande svensk undervisning runt om i världen.

Under 2011 har arbetet med Europaskolans kursplaner i svenska (kursplanerna L1, L1 advanced L3 och L4) slutförts. Berörda pedagoger har också beretts möjlighet att komma med synpunkter under arbetets gång med kursplanerna. L1 och L1 advanced omfattande undervisningen i svenska från förskolan till och med gymnasiet för Europaskolans svenska elever och trädde i kraft vid läsårsstarten 2011/2012.

Två seminarier för Europaskolans lärare vid de svenska sektionerna i Luxemburg och Bryssel har genomförts med deltagande pedagoger från och med förskolan till och med gymnasiet. Det övriga arbetet inom Europaskolan har bestått i att rekrytera personal till de svenska sektionerna i Bryssel och Luxemburg samt att delta i inspektörmöten och arbetsgrupper inom systemet. Arbetet har skett i nära samarbete med Utbildningsdepartementet.

Tabell 27 Svensk undervisning i utlandet – Anslag 1.9 ap 1

	2011	2010	2009
Bidrag till elever i utlandsskolor			
Elevbidrag grundskolan	30 749	32 230	30 132
Elevbidrag gymnasieskolan	2 321	2 547	2 543
Summa	33 070	34 777	32 675
Bidrag till elever med distansundervisning			
Distansundervisning	5 118	4 997	4 956
Handledning vid distansundervisning	77	183	297
Summa	5 195	5 180	5 253
Bidrag till kompletterande svenskundervisning	10 998	10 382	9 800
Bidrag till elever vid en utländsk skola (internationell skola)	2 537	2 762	2 568
Lokalkostnadsbidrag			
Lokalkostnader	14 043	16 147	14 352
Slutreglering lokalkostnader	1 562	1 889	2 285
Summa	15 605	18 036	16 637
Kostnader för lärare i Europaskolorna	23 834	23 146	19 249
Totalt	91 239	94 283	86 182

Sommarskola

Skolverket ska i enlighet med förordning om statsbidrag för sommarskolor erbjuda kommuner och fristående skolor bidrag för anordnande av sommarskolor.

Statsbidraget till sommarskola 2011 var 60 mnkr. Av dessa fick 250 tkr användas för Skolverkets administration av bidraget. I december 2010 beslutade regeringen om förordningen (2010:1015) om statsbidrag till sommarskolor och denna tillämpades för första gången 2011. Jämfört med tidigare år är den största skillnaden att statsbidrag också får användas för elever i år 1–6 i grundskolan. Tidigare har bidraget endast riktats mot äldre elever i år 7–9 samt i gymnasieskolan.

Under våren 2011 ansökte 254 kommunala och 124 enskilda huvudmän om att få statsbidrag för att anordna sommarskola för totalt 41 977 elever. Av dessa

Tabell 28 Sommarskola 2011. Antal huvudmän och elever

Typ av huvudman	Antal huvudmän		Antal elever, årskurs 1–6		Antal elever, årskurs 7–9		Antal elever, gymnasieskolan	
	Ansökan	Rekvisition	Ansökan	Rekvisition	Ansökan	Rekvisition	Ansökan	Rekvisition
Kommunala	254	249	5 860	3 132	19 068	11 827	11 133	7 919
Enskilda	124	103	729	351	1 170	671	3 973	2 208
Totalt	378	352	6 589	3 483	20 238	12 498	15 106	10 127

beviljade Skolverket statsbidrag för 22 713 elever. Av rekvisitionerna från huvudmännen som inkom efter sommaren framgår att 249 kommunala och 103 enskilda huvudmän anordnade sommarskola för 26 108 elever. Skolverket har fördelat om medel som inte utnyttjats och därmed har hela anslaget förbrukats.

Bidragsbeloppet för 2011 var 2 700 kronor per elev för sommarskola som var 2 veckor eller längre och 1 600 kronor för sommarskola som var 1 till 2 veckor. Medel som inte utnyttjats fördelades om som ett tilläggsbidrag till de huvudmän som haft fler elever än de garanterats statsbidrag för.

Utbildningsinformation

Skolverket har enligt instruktionen ansvar för att informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. Arbetet med att sprida information och kunskap är integrerat i alla delar av Skolverkets uppdrag. I detta avsnitt redovisas de verksamheter som bedöms ha en direkt koppling till denna huvuduppgift enligt instruktionen. Avsnittet är indelat i följande delar: Skolverket.se, Upplysningstjänsten, Övriga informationskanaler samt Utländska studiebesök. Därtill redovisas i detta avsnitt Skolverkets arbete med uppdraget om att genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena.

Verksamhetskostnaderna för utbildningsinformation har ökat mellan 2010 och 2011. Detta beror bl.a. på uppdraget om att genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena och på kostnader för arbete med kommenterande material till den nya gymnasieskolans styrdokument.

Myndigheten ska informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige.
(Skolverkets instruktion)

Tabell 29 Verksamhetskostnader för utbildningsinformation

	2011	2010	2009	2008
Kostnader inklusive OH (mnkr)	38,6	22,4	24,2	8,6

Skolverket.se

Skolverkets webbplats Skolverket.se fortsatte att utgöra navet i myndighetens externa kommunikation under 2011. Webbplatsen spelade en central roll vid genomförandet av de stora reformerna inom skolan och antalet besök fortsatte att öka kraftigt. Precis som tidigare vänder sig Skolverket.se främst till målgrupperna skolhuvudmän, skolledare, förskolechefer och pedagoger. Särskilt skolchefer och skolledare är frekventa besökare och en målgruppsundersökning från Gullers Grupp visar att Skolverkets webbplats är en självklar startpunkt när målgrupperna söker information om skolfrågor.

I juni lanserades en ny version av Skolverket.se. Webbplatsen fick en nytt utseende med ett djärvare grafiskt formspråk. En viktig målsättning med det nya publiceringsverktyget är att göra webbplatsen mer flexibel och dynamisk. Samtidigt tillkom nya funktioner som inbäddad Youtube-video och möjlighet för besökare att dela innehåll via sociala medier som Facebook och Twitter.

I likhet med tidigare år var kursplaner det mest efterfrågade innehållet på webbplatsen och under 2011 utvecklades lösningar för att göra grundskolans och gymnasieskolans nya kurs- och ämnesplaner, med tillhörande kommentarmaterial, tillgängliga via webben.

Skolverket.se har sedan flera år tillbaka haft en undermålig söktjänst och därför sätts stora förhoppningar till den nya sökplattform som började utvecklas

under hösten. Den nya söktjänsten, som införs under våren 2012, kombinerar fritextsökning och så kallad kategorisökning för att öka precisionen i sökningar. Den nya söktjänsten kommer även att exponera publikationer och kursplaner på ett framträdande sätt.

Den målgruppsundersökning som Gullers Grupp genomförde under våren bekräftade tidigare undersökningar: Det finns massor av nyttig information, men det kan vara svårt att hitta på webbplatsen. Mot den bakgrunden är den nya söktjänsten mycket viktig. Inför 2012 planerar dessutom Skolverket att göra flera användarundersökningar inför en genomgripande översyn av hela informationsstrukturen på Skolverket.se. Allt för att det ska bli lättare att hitta på webbplatsen.

Antalet besök på Skolverket.se ökade med drygt 30 procent under 2011 jämfört med föregående år. Drygt 8,2 miljoner besök resulterade i 48,1 miljoner sidvisningar. Ökningstakten håller därmed i sig jämfört med 2009–2010. Det kan noteras att antalet nedladdade PDF-filer från publikationsdatabasen ökade med hela 80 procent jämfört med föregående år, från 1 075 343 till 1 938 884 stycken. Under 2009 uppgick antalet till 875 975 stycken. Toppen nåddes i september då cirka 300 000 PDF-filer laddades ned, främst de nya läroplanerna. Under 2008 uppgick antalet nedladdade PDF-filer till 607 295 stycken.

Under 2011 gav Skolverket ut 221 titlar. Den totala försäljningen av publikationer var 5,9 miljoner kr. Det som sålde och laddades ner mest var de nya styrdokumenterna som är kopplade till reformeringen av skolan och olika typer av material som har som syfte att stödja implementering av reformerna. Men även forskning för skolan och Skolverkets allmänna råd.

Upplysningstjänsten

Skolverkets upplysningstjänst ger information och service till externa frågeställare genom att hantera frågor via telefon, e-post och skrivelser om Skolverkets verksamhet samt genom att ge information via Skolverkets hemsida.

Tidigare år har föräldrar tätt följt av rektorer/lärare varit den största kategorin frågeställare som kontaktat upplysningstjänsten och frågorna har då framförallt rört grundskolan. Under 2011 är det framförallt lärare, rektorer, studie- och yrkesvägledare samt förvaltningstjänstemän som kontaktat upplysningstjänsten. Frågorna rör företrädesvis reformerna i stort inom skolväsendet. Exempel på frågeområden är den nya skollagen, förordningar, betygsskalan, läroplaner och ämnes- och kursplaner för grund- och gymnasieskolan. Frågor om betyg och kunskapsbedömning, skolplikt och rätt till utbildning, särskilt stöd, kränkande behandling förekommer, liksom tidigare år, i stor utsträckning. Ett stort frågeområde har tillkommit under 2011 och det är frågor om lärarlegitimation.

Parallellt med att svara på frågor pågår arbetet med att förvalta, utveckla och effektivisera funktionen, bl.a. genom fortbildningsinsatser. De interna rutinerna gällande juridisk omvärldsbevakning, möten inom verket och samverkan med Skolinspektionen har fungerat tillfredsställande och bidragit till ökad service och kvalitet i upplysningstjänstens svar till frågeställarna.

Det underlag som upplysningstjänsten får om frågeställarnas behov tas tillvara och återförs till de olika sakenheterna och som också ofta utmynnar i klargörande FAQ och PM på Skolverkets webbplats.

Kundundersökningar har under tidigare år genomförts och som syftat till att ge en bild av allmänhetens uppfattning om Skolverkets telefonservice. Upplysningstjänsten har fått ett mycket gott betyg under alla de år som undersökningen genomförts med endast ett återkommande förbättringsområde som gäller tillgängligheten. Undersökningen har inte genomförts under 2011.

Frågemängden till upplysningstjänsten har ökat markant under 2011 jämfört med tidigare år. Antalet inkommande samtal till Upplysningstjänsten var totalt 81 000 under 2011, en ökning med 22 600 (+39 %) jämfört med 2010. Antalet besvarade samtal var totalt 55 200, en ökning med nästan 12 000 (+27 %). Antalet förlorade samtal var totalt 25 800 under 2011, vilket är 32 procent av inkommande, som kan jämföras med 26 procent av inkommande under 2010. Andelen förlorade har varierat under året och var betydligt högre under hösten 2011 jämfört med hösten ett år tidigare.

Den genomsnittliga kötiden för samtal har varierat under året, från omkring 5–12 minuter under våren till omkring 14–18 minuter under hösten. Samtalstiden i genomsnitt har endast varierat mellan 5 och 7 minuter under året.

Under 2011 uppgick antalet besvarade samtal och e-post tillsammans till totalt 90 600, en ökning med 24 400 (+37 %) jämfört med 2010. Skolverkets upplysningstjänst har inte lyckats upprätthålla den internt beslutade servicenivån om svar på e-post inom tre dagar och högst 10 minuters kötid för telefonsamtal då antalet frågor ökat markant under 2011. Genom olika åtgärder som syftat till att förebygga inkommande frågor, övertid samt genom en tillfälligt ökad bemanning har upplysningstjänsten lyckats möta den ökade frågemängden och besvarat fler frågor än under tidigare år.

Tabell 30 Antal besvarade samtal och sända e-post totalt i Upplysningstjänsten 2005–2011

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Totalt ¹	90 600	66 000	54 000	56 000	57 000	50 000	40 000

¹ Här ingår även uppskattat värde för svar och dokumentation utanför registrering samt stöd till svar i Twitter och Facebook (2011).

Statistiken ovan visar på en mer än en fördubbling av besvarade frågeställningar inom en sexårsperiod. Till detta kan räknas de inkommande samtal som inte kunnat tas emot och som beräknas vara i genomsnitt 30 procent. I sammanhanget kan konstateras att det sker en kontinuerlig ökning för varje år av både inkommande och besvarade frågor.

Övriga informationskanaler

Skolverkets Nyhetsbrev

Antalet prenumeranter på Skolverkets webbaserade Nyhetsbrev ökade något under 2011 till drygt 32 500 stycken. I början av året ersattes det textbaserade e-postutskicket med ett formgivet e-postutskick. Målet var att locka fler prenumeranter att klicka sig vidare och läsa artiklarna på Skolverket.se. En jämförelse mellan sista numret 2010 och sista numret 2011 visar att antalet klick ökade med 65 procent – omgörningen fick därmed avsedd effekt. Under hösten gjordes en omprioritering av de redaktionella resurserna vilket innebär att utgivningstakten

minskas från nio till fem nummer per år. Under våren gjorde Gullers Grupp en målgruppsundersökning som bekräftar bilden av att Skolverkets Nyhetsbrev är en viktig och uppskattad kanal ut till skolvärlden. Det kan noteras att nästan alla skolchefer och drygt åtta av tio skolledare läser nyhetsbrevet.

Sociala medier

Efter omfattande förberedelser förstärkte Skolverket sin närvaro i sociala medier under våren. 2010 startade myndigheten en egen kanal på Youtube och efter årsskiftet upprättades en policy för sociala medier. Inför lanseringen av Skolverkets Facebook-sida och Twitter-konto i maj hade ett tiotal så kallade moderatorer utbildats för uppgiften att sköta det dagliga redaktionella arbetet. I slutet av 2011 utvärderades verksamheten och utvärderingen visar bland annat att Skolverkets närvaro på Facebook och Twitter har tagits emot väl av målgrupperna. Bedömningen är att Skolverkets medverkan i sociala medier stärker bilden av en modern, närvarande och tillgänglig myndighet. Vid årsskiftet var det 3 863 personer som ”gillade” Skolverkets Facebook-sida och Twitter-kontot hade 1 957 ”följare”.

Massmedia

Skolverkets kontakter med media har intensifierats under 2011. Totalt har Skolverket omnämnts i över 12 400 artiklar under året, enligt statistik från mediebevakningsföretaget Retriever. Motsvarande siffra för 2010 var 11 100. Bedömningen är att den ökade mediebevakningen beror på reformarbetet och en allmänt intensivare skoldebatt. Skolverket skickade under 2011 ut 24 pressmeddelanden. Det är något färre jämfört med tidigare år. Två presskonferenser hölls under 2011.

Utbildningsinfo.se

Skolverket ska redovisa hur och i vilken omfattning verket arbetar med information om utbildning i Sverige. Av redovisningen ska framgå hur Skolverket arbetat med vidareutveckling och kvalitetshöjande åtgärder avseende IT-portalen Utbildningsinfo.se. Arbetet med Utbildningsinfo.se ska ske i samråd med berörda aktörer. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har under 2011 påbörjat ett arbete med att lyfta Utbildningsinfo:s tekniska plattform till en ny version samt att ta fram ett nytt utseende för webbplatsen. Sökfunktionen kommer att uppdateras till en s.k. facetterad sökning där besökaren får stöd i att hitta en utbildning inom sitt intresseområde. Då den nya designen ännu inte publicerats har ingen användarundersökning gjorts, detta är planerat till 2012.

Utbildningsinfo har under hösten deltagit på Gymnasiemässan i Stockholm. Där informerade Skolverket under tre dagar elever och vårdnadshavare om innehållet i de olika gymnasieprogrammen samt behörighetsregler och möjligheter med olika val. Till sin hjälp hade Skolverket studenter från studie- och yrkesvägledarutbildningen på Stockholms universitet. Skolverket samarbetade även med SACO som informerade om studier efter de högskoleförberedande programmen. Mässan hade ca 25 000 besökare.

Under året har Utbildningsinfo haft ca 267 000 besök.

Ploteus

Skolverket ska redovisa hur myndigheten samverkat med berörda myndigheter när det gäller den europeiska databasen Ploteus. (Regleringsbrev 2011).

All utbildningsinformation som finns i Utbildningsinfo publiceras sedan i oktober på Europeiska kommissionens webbplats Ploteus. Informationen rör svenska utbildningstillfällen och skolor från förskoleklass upp till universitetsnivå. Syftet med Ploteus är att underlätta för studenter, arbetssökande, yrkesverksamma med flera grupper att hitta information om studier i Europa. Just nu pågår ett arbete med att tillgängliggöra utbildningstillfällen från alla europeiska länder i Ploteus söktjänst. Hittills har nio länder anslutit sina nationella databaser eller webbplatser, varav Sverige är ett.

Under hösten har också en ny europeisk portal börjat byggas för information om European Qualifications Framework (EQF). Den kommer att inrymma även den sökfunktion som idag finns på Ploteus. Redan nu ligger Sveriges alla utbildningstillfällen ute på den s.k. staging area eller testportal som byggts upp för EQF, dock utan information om EQF och NQF (National Qualifications Framework) då det ännu inte finns något beslut om hur svenska utbildningar ska klassificeras. EQF-portalerna ska tas i bruk under senare delen av 2012 enligt planen.

Skolverket har tillsammans med personal från Internationella programkontoret deltagit i ett möte om Ploteus i Bryssel i oktober 2011.

SIRIS

SIRIS står för Skolverkets internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem. Huvudmålgruppen är skolledare och kommundienstämän. Systemet innehåller statistik och dokument avseende kvalitet och resultat från riks- till skolnivå. Syftet är att tillhandahålla information som underlag till diskussioner och att underlätta för jämförelser på olika nivåer. Under 2011 har systemet bland annat utökats med information om de nya behörighetsmått till gymnasieskolan, grafer med information om in- och utpendling och Skolinspektionens skolenkäter. Samarbetet med Skolinspektionen har även utökats med ytterligare information avseende fler tillsynsrapporter. Statistik om grundskolans resultat och Skolinspektionens rapporter och statistik avseende anmälningar och tillsynsärenden är fortfarande de informationsområden som efterfrågas mest. Totalt hämtades cirka 350 000 statistikrapporter under året (cirka 313 000 i fjol). Flest statistikrapporter hämtades under februari, april och november.

Standardisering av utbildningsinformation

Skolverket har inom ramen för Swedish Standards Institute (SIS) drivit ett arbete med att ta fram en nationell standard för presentation av utbildningstillfällen, Education Information Markup Language (EMIL). Standarden har tagits fram i samarbete med sju andra myndigheter, organisationer och privata aktörer som har ett intresse av att sprida och presentera utbildningsinformation. Standarden var ute på en bred remiss under våren och fastställdes som en svensk nationell standard i december 2011.

Under 2011 har därtill Skolverkets s.k. nav samlat in information om utbildningstillfällen från Folkhögskolornas informationstjänst, Myndigheten för yrkeshögskolan, Verket för högskoleservice (VHS) samt Skolverkets egna system (grundskoleutbildning, gymnasieutbildning samt viss utbildning för vuxna). I snitt finns ca 70 000 utbildningstillfällen lagrade i navet. Informationen används på flera stora nationella webbplatser, Utbildningsinfo.se, Arbetsförmedlingens webbplats samt allastudier.se som drivs av Metro AB. Under året har ytterligare

fyra förfrågningar om att hämta information från navet behandlats och filerna har tillgängliggjorts för dessa nya aktörer. Informationen görs också tillgänglig för den europeiska söktjänsten Ploteus via Utbildningsinfo.se.

Utländska studiebesök

Skolverket har under år 2011 tagit emot närmare 800 utländska besökare. I några fall har besöket utgjorts av en enda person men oftast har studiegrupperna bestått av 20-talet personer. Störst detta år var en grupp från Danmark med över 90 deltagare. Sammantaget kom drygt hälften av besökarna från Asien. Tre studiebesök kom från Afrika och från Europa har fler besökare än tidigare år kommit från den östra delen.

Många medarbetare inom Skolverket har deltagit i studiebesöken under året. Vid ministerbesöken eller andra s.k. high level besök har generaldirektören eller överdirektören medverkat.

Flertalet besökare har önskat få en allmän presentation av det svenska skolväsendet med fokus på styrsystemet och reformarbetet. Yrkesinriktad utbildning med i vissa fall särskild inriktning mot lärlingsutbildning eller näringslivskontakter, språkundervisning – engelska i de lägre årskurserna och modersmålsundervisning – förskole- och fritidsverksamhet och sex- och samlevnad är exempel på mer specificerade önskemål om innehåll.

Informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena

Regeringsbeslut den 16 december 2010 (U2010/7661/S) med uppdrag att i samarbete med Högskoleverket genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena och de nya lärar- och förskolläraryrkesutbildningarna. Avstämning ska ske fortlöpande med Utbildningsdepartementet. (Regleringsbrev 2011).

Uppdraget, som löper under två år, syftar till att fler ungdomar ska vilja bli lärare och därför söka till lärarutbildningen. Bakgrunden är det låga intresset för utbildningen och där trenden även vid den senaste antagningen var sjunkande. Målgruppen för kampanjen är främst ungdomar som går det sista året i gymnasieskolan och som ska välja yrke och vidareutbildning.

Skolverket har under året lanserat en särskild kampanjwebb www.fordetvidare.se som samlar ett antal målgruppsanpassade aktiviteter. Ett antal lärare har engagerats som bloggare där uppdraget har varit att sprida ett engagemang för yrket genom positiva bilder från vardagen. Ett test ”vi behöver fler lärare, testa om det är du” har lagts ut där olika specialframtagna musikvideor fungerar som respons. Information om lärarutbildningen, reformerna, läraryrket, och nya karriärmöjligheter är publicerad. Länkar finns till studera.nu och antagning.se.

Skolverket har deltagit i utbildningsmässor med kampanjen, bl.a. SACO-mässan i Stockholm och Malmö samt Kunskap o Framtid i Göteborg.

En annonseringsdrive har påbörjats i sociala medier som t.ex. facebook samt spotify och youtube. En helsidesannons har införts i elevtidningen Piraya.

Läraryrkeslegitimation m.m.

Inför 2011 fick Skolverket ett nytt ansvarsområde: att besluta om och utfärda legitimationer för lärare och förskollärare samt att inledningsvis förbereda och organisera detta arbete. Detta ansvar har Skolverket fått genom ett regeringsbeslut i särskild ordning. Som en del i reformen om läraryrkeslegitimation fick Skolverket därtill i sin instruktion ansvar för det nya beslutsorganet Lärarnas ansvarsnämnd. I detta avsnitt redovisas Skolverkets verksamhet på området.

Tabell 31 Verksamhetskostnader för läraryrkeslegitimation m.m.

	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr)	29,3

Utöver de redovisade verksamhetskostnaderna i tabellen ovan har Skolverket också haft it-relaterade investeringskostnader om 14,5 mnkr för verksamheten med läraryrkeslegitimation.

Legitimation för lärare och förskollärare

Sedan den 1 juli 2011 är Skolverket behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket. Skolverket fick därför den 11 november 2010 i uppdrag att förbereda och organisera arbetet med att legitimerade lärare och förskollärare, komplettera legitimationer med ytterligare behörighet samt utnämna lektorer.

Riksdagen beslutade den 2 mars 2011 att en legitimation ska införas för lärare och förskollärare. Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare utfärdades den 17 mars. Skolverket redovisade uppdraget för regeringen den 1 april (Dnr U2010/6930/S).

Från den 1 augusti 2011 har lärare och förskollärare kunnat ansöka om legitimation via webbansökan eller pappersansökan. Sammanlagt ska omkring 180 000 redan examinerade och yrkesverksamma lärare legitimeras. Därtill kommer årligen ca 10 000 nyexaminerade lärare. Vid årets slut hade drygt 79 400 ansökningar om legitimation inkommit till Skolverket.

Den 28 november meddelade Skolverket de första 100 förskolläraryrkeslegitimationerna. De första lärarna fick sina legitimationer den 14 december 2011. Den 31 december 2011 hade totalt 1104 legitimationer för lärare och förskollärare meddelats. I början av februari 2012 låg antalet på omkring 2000.

Under 2011 har Skolverket planerat och organiserat detta mångfacetterade och breda uppdrag genom att bygga upp ett nytt it-system för handläggning och registrering, informera berörda, samverka med andra myndigheter samt förbereda en organisation som kan hantera ett stort antal ansökningar på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Skolverket har under 2011 meddelat följande föreskrifter:

- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:35) om ansökan om legitimation för lärare och förskollärare m.m.
- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:36) om villkor för behörighet för lärare och förskollärare med utländsk utbildning
- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:37) om introduktionsperiod och kompetensprofiler för lärare och förskollärare
- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:58) om kompetensprofiler för utnämning till lektor
- Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetens ska vara relevant för vissa ämnen i gymnasieskolan.

Kommentar till föreskrifterna om introduktionsperioden och kompetensprofiler för lärare och förskollärare har funnits tillgängligt på webben sedan den 12 maj 2011. Ett webbaserat stödmaterial till rektors yttrande *Att bedöma lärares lämplighet att undervisa under introduktionsperioden* publicerades i december och ett liknande stödmaterial för förskolechefen kommer att publiceras i början av 2012.

Under första halvan av år 2011 påbörjade Skolverket arbetet med att utveckla ett webbaserat ansökningssystem och ett it-system för handläggning och beslut av inkomna ansökningar. It-systemet har konstruerats och utvecklats samtidigt som ansökningarna strömmat in. Detta har gjort att systemet inte kunnat utnyttjas till fullo under vissa delar av uppbyggnadstiden. Under andra halvan av året har detta it-system, i dess olika funktionsdelar, produktionssatts och utvecklats parallellt. Detta har medfört att delar av it-systemet periodvis inte fungerat fullt ut

Skolverket har under året även kartlagt olika typer av lärarexamina som utfärdats vid svenska lärosäten under perioden 1970–2010 och funnit att dessa är ytterst svårtolkade vilket får konsekvenser vid handläggningen.

Arbetet har försenats

Skolverkets arbete med lärarlegitimationer har försenats vilket har inneburit betydande problem med genomströmningen. Den ursprungliga förhoppningen var att kunna börja utfärda legitimationer i september 2011. Förseningen har framför allt berott på det faktum att många ansökningar är komplicerade att handlägga och på it-problem. Förskollärarnas ansökningar går snabbare att handlägga, eftersom deras behörighet, till skillnad från lärarnas, inte rör ämnen och årskurser. Lärarnas behörighet är svårare att bedöma bl.a. därför att det finns och har funnit många olika utbildningar för lärare. Cirka 75 procent av de hittills inkomna ansökningarna är pappersansökningar vilket medför en manuell hantering av öppnande och registrering. Denna andel är större än vad som ursprungligen bedömts. Det har även visat sig att många ansökningar måste kompletteras för att bli fullständiga och färdiga att handläggas.

Skolverket lämnade den 10 februari 2012 en hemställan till regeringen om ändring av vissa bestämmelser om lärarlegitimation så att dessa ska börja tillämpas vid ett senare tillfälle än vad som tidigare beslutats. Skolverket har i hemställan redovisat sin bedömning att verket inte kommer att kunna behandla en relativt stor del av återstående ansökningar före den 1 juli 2012, då kravet på lärarlegitimation bland annat för att få en tillsvidareanställning träder i kraft. Vidare har Skolverket redogjort för orsakerna till förseningarna. Sammanfattningsvis har verket pekat på

att tidsramen för uppdraget är snäv och komplexiteten i hanteringen av uppdraget är större än beräknat.

Samverkan med andra aktörer inom arbetet med lärarlegitimation

Skolverket har kontinuerligt samrått med ett antal externa referensgrupper i arbetet med legitimationsuppdraget. I referensgrupperna finns företrädare för Friskolornas Riksförbund, Högskoleverket, Lärarförbundet, Lärarförbundets Skolledarförening, Lärarnas Riksförbund, Lärarnas yrkesetiska råd, Lärarutbildningskonventet, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Sveriges Skolledarförbund och rektorsutbildningen vid Umeå universitet. Därutöver har Skolverket skapat en referensgrupp bestående av rektorer och förskolechefer från hela landet som representerar olika skolformer samt representanter för rektorsutbildarna. De frågor som särskilt har varit föremål för diskussion i referensgrupperna är introduktionsperioden, lämplighetsbedömningen och kompetensprofilerna.

Skolverket har haft ett flertal kontakter med Högskoleverket för att bland annat ta del av Högskoleverkets handlägningsprocess vid utfärdande av behörighetsbevis åt sökanden med utländsk lärarexamen och förskollärarexamen. Skolverket har tillsammans med Högskoleverket diskuterat formerna för samverkan mellan myndigheterna när det gäller hanteringen av ansökningar om legitimation för lärare och förskollärare samt vad yttrandet från Högskoleverket ska omfatta. Skolverket har även ett samrådsförfarande med Högskoleverket avseende kunskaper och kompetenser för yrkeslärare.

Förutom dessa referensgrupper medverkar även flera Skolverksinterna referensgrupper på olika sätt i arbetet med föreskrifterna, däribland de nationella programråden, Lärarfortbildningen och det så kallade Rektorslyftet. Projektgrupperna inom lärarfortbildning och lärarlegitimation har haft gemensamma informationsmöten med universitet och högskolor där främst studie- och yrkesvägledare varit en viktig informationsgrupp. Vid tre tillfällen har dessa inbjudits till Skolverket för aktuell information och vid flera tillfällen har information getts på universitet och högskolor.

Riktade informationsinsatser

Utöver samverkan med ovan nämnda referensgrupper har Skolverket även genomfört riktade informationsinsatser om den nya legitimationen för lärare och förskollärare samt om Lärarfortbildningen. Sammanlagt fem konferenser har genomförts under perioden 15–31 mars 2011 i Stockholm, Malmö, Göteborg och Umeå. Målgruppen för konferenserna har främst varit skolhuvudmän, men i mån av plats har också andra beslutsfattare inom utbildningsområdet beretts möjlighet att delta. Syftet med konferenserna har även varit att ge skolhuvudmän stöd i arbetet med kartläggning av lärares behörigheter. Likartade informationsinsatser har genomförts av Skolverket på regionala utvecklingscentra (RUC) vid t.ex. Karlstads universitet och Mittuniversitetet. Sammantaget har hittills genomförda informationsinsatser nått cirka 2000 deltagare.

Beträffande introduktionsperioden har Skolverket vid tre tillfällen deltagit i en konferensserie kallad Rektorn och lagen och då nått cirka 600 huvudmän, rektorer och förskolechefer från hela landet. Skolverket har även informerat fackliga förtroendemän vid Lärarnas Riksförbund och Lärarförbundet om det förestående arbetet.

Webbplatsen uppdateras kontinuerligt med ny information och FAQ-frågor allt eftersom nya förändringar i behörighetsförordningen eller andra nya uppgifter

tillkommer. Skolverket har också väsentligt utökat antalet anställda som svarar på alla telefonsamtal och också svarar för mailkontakter.

Lärarnas ansvarsnämnd

Enligt Skolverkets instruktion ska ett särskilt beslutsorgan, benämnt Lärarnas ansvarsnämnd, finnas inom myndigheten. Nämnden ska ha till uppgift att, enligt skollagen, pröva ärenden om varning, återkallelse av legitimation respektive ny legitimation efter tidigare återkallelse. Nämndens ledamöter utsågs av regeringen i januari 2012. Någon verksamhet har därmed inte bedrivits under 2011. I Skolverkets redovisning av uppdraget om att förbereda och organisera arbetet med att legitimera lärare och förskollärare (2011-04-14, Dnr 61-2010:1549) finns en beskrivning av det förberedande arbete som genomförts avseende Lärarnas ansvarsnämnd.

Överklaganden

Skolverkets beslut om lärarlegitimation kan överklagas till förvaltningsdomstol. Inget sådant ärende har under 2011 skickats till domstol.

Övrig återrapportering

Skolverkets sektorsansvar

Funktionshinder

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ett sektorsansvar för funktionshinderspolitiken inom sitt verksamhetsområde. Skolverket har under året utformat en webbsida på Skolverket.se som tar upp frågor som är relevanta för förskolors och skolors arbete med elever med en funktionsnedsättning. På webbsidan ges t.ex. information om Skolverkets arbete inom området, information i aktuella frågor och länkar till de andra myndigheternas hemsidor samt till funktionshindersorganisationer. Vidare har Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) upprättat samverkansavtal för bevakning av forskningstemat Specialpedagogik. Skolverket sprider information om detta sedan våren 2011 på webbsidan Skolverket.se/Forskning.

Arbetet med anpassning för att vidga tillgängligheten av nationella prov för elever med funktionsnedsättning fortsätter. Många lärare ställer också frågor kring anpassning och bedömning av elevernas resultat på de nationella proven. Skolverket har därför under året i samverkan med provinstitutionerna utarbetat stödmaterial, för lärare i årskurs 9, med exempel på hur anpassning kan ske vid provsituationen för elever med funktionsnedsättning.

Skolverket fick i oktober 2011 ett uppdrag att genomföra insatser med anledning av regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016. Myndigheten har under hösten tagit fram en planering för detta arbete. En viktig del i arbetet är att funktionshindersperspektivet ska genomsyra hela myndighetens arbete. Samtliga chefer har därför fått information om strategin och uppdraget.

Liksom tidigare år har Skolverket vid fyra tillfällen 2011 genomfört samråd med funktionshindersrörelsen. Frågor som har uppmärksammats är bl.a. målgruppsförändringarna och upphörandet av ”det tionde året” i särskolan samt rätten till särskilt stöd. Skolverkets uppdrag om elevhälsan har belysts vid två tillfällen och företrädare för SKL har redovisat särskilda satsningar på vägen från skola till arbete samt det s.k. Modellområdesprojektet om att synkronisera insatser för barns och ungas psykiska hälsa. Tillsammans med SPSM har ett av samråden också fördjupat sig på temat it och lärande. Skolinspektionen och SPSM har haft företrädare som bidragit med aktuella lägesrapporter vid ett par tillfällen under året.

Skolverket har under 2011 deltagit i flera sammanträden då HANDISAM har samlat sektorsmyndigheterna för att redogöra för sina tolkningar av uppdraget i den funktionshinderspolitiska strategin eller till nätverkssammanträden kring arbetsliv. Skolverket har också bistått SPSM med utbildningsstatistisk kompetens i ett projekt under European Agency första halvåret 2011. Projektet avser att utarbeta indikatorer på skolväsendets inkluderande förmåga.

Utöver det har Skolverket tagit emot flera grupper utländska besökare som önskat diskutera frågor om särskilt stöd och funktionsnedsättning i skolan. Dialog har förts med många enskilda frågeställare om kraven på skolor särskilt vad gäller särskilt stöd och utformningen av åtgärdsprogram.

Miljömålsarbetet

Skolverket ska i fråga om sitt miljömålsarbete rapportera till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och samråda med rådet om vilken rapportering som behövs. Myndigheten har också ett särskilt sektorsansvar för miljörådsarbetet inom sitt verksamhetsområde. Detta arbete ska enligt myndighetens instruktion rapporteras till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och redovisas därför inte i årsredovisningen.

Nyanlända barn och ungdomar

Myndigheten har under året publicerat samlad information på Skolverkets webbplats om nyanlända barns och ungdomars utbildning. Syftet är att bidra till kvalitetsförbättringar för att öka måluppfyllelsen. Myndigheten har tagit fram ett stödmaterial som syftar till att ge exempel på olika sätt att arbeta enligt de Allmänna råden för utbildning av nyanlända elever.

Skolverket har också startat en utbildningsinsats med fokus på nyanlända elevers skolsituation. Utbildningen utgår också från Skolverkets arbete inom ramen för uppdraget mot diskriminering och kränkande behandling. Den anordnas i samarbete med Umeås regionala utvecklingscentrum.

I samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) följer Skolverket två regionala EU-projekt med fokus på ensamkommande barn och ungdomar. Myndigheten har därför deltagit i nationella konferenser som organiseras av Migrationsverket och Socialstyrelsen samt SKL. Syftet har varit att informera om den nya skollagen och de allmänna råden för utbildning av nyanlända elever. Med samma syfte har myndigheten deltagit i konferenser som Länsstyrelser har anordnat.

Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen

”Myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv och perspektivet mänskliga rättigheter i sin verksamhet. Myndigheten ska också i sin verksamhet analysera konsekvenserna för barn och då ta särskild hänsyn till barnets bästa enligt Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter” (Skolverkets instruktion).

Skolverket har under 2011 påbörjat ett arbete för att utveckla verksamheten med utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Arbetet utgår från en nulägesanalys som genomförts av en konsult med särskild kompetens i rättighetsbaserat arbete. Analysens främsta slutsats vad gäller Skolverkets arbete med mänskliga rättigheter är att det i myndigheten finns kunskaper om mänskliga rättigheter, men att det saknas kunskaper om hur mänskliga rättigheter relaterar till den dagliga verksamheten och hur man kan arbeta människorättsbaserat. Det saknas enligt konsulten ett systematiskt arbetssätt som omfattar helheten från interna styrdokument till det dagliga arbetet i organisationen och som identifierar hur de mänskliga rättigheterna skyddas. Skolverkets utvecklingsarbete innefattar såväl planerade utbildningsinsatser på alla nivåer som verksamhetsanknutna arbetspass. Denna inriktning innebär

att insatserna omsluter perspektiv som Skolverkets handläggare ska beakta i det utåtriktade arbetet såsom bl.a. jämställdhet, barns rättigheter och rättigheter för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteters rätt.

Skolverket har under 2011 lanserat en ny modell för projektarbete. I planeringsfasen ska nya projekt, enligt modellen, bl.a. beakta behovet av barnkonsekvensanalyser och ett jämställdhetsperspektiv.

Det finns konkreta exempel på insatser som genomförs i detta syfte. Elevernas uppfattningar om proven har t.ex. följts upp på flera sätt i samband med utprovningen av nya nationella prov. Proven har då också bedömts utifrån att de inte missgynnar elever utifrån aspekter som kön, etnicitet och social bakgrund. I sammanhanget har särskilda åtgärder vidtagits för att bättre anpassa proven för elever med funktionsnedsättning. Ett annat exempel är att flera kommunikationsvägar med eleverna inför valet till gymnasieskolan har utvecklats.

Under verksamhetsåret har Skolverket också deltagit i Regeringskansliets strategilansering av funktionshinderspolitiken, temadialog om att stärka barns rättigheter och samråd om ansvarsfunktion för skyddet av de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Internationella engagemang i sammanfattning

Skolverket ska redovisa sitt arbete i olika europeiska och andra internationella arbetsgrupper och nätverk, såväl med avseende på innehållet i arbetet som resursåtgång (Regleringsbrev 2011)

Skolverket har under 2011 deltagit i internationellt samarbete i ett 50-tal referens- och arbetsgrupper i olika projekt, organisationer och nätverk. Redovisningen nedan ger exempel på detta samarbete. Skolverket uppskattar att den samlade resursåtgången mätt i arbetad tid under 2011 varit i samma storleksordning som året innan. Baserat på uppskattningar från berörda avdelningar uppgår den sammantagna arbetstiden för detta till ca fyra årsarbetskrafter. Resursåtgången bygger på uppskattningar varför uppgifterna bör tolkas med försiktighet.

I Skolverkets årsredovisning avseende 2010 angavs motsvarande uppgift till ca nio årsarbetskrafter. Skillnaden mellan de två åren är dock inte reell, utan förklaras av att Skolverket i år har valt att tolka uttrycket "arbete i olika europeiska och andra internationella arbetsgrupper och nätverk" snävare än i fjol. I uppskattningarna inför årsredovisningen avseende 2010 inkluderades i vissa fall exempelvis huvuddelen av den arbetstid som använts för genomförandet av Sveriges del i internationella undersökningar. Årets uppskattningar (avseende 2011) däremot, inkluderar mer renodlat den arbetstid som gått till formella möten i internationella grupper och nätverk.

Skolverket har på olika sätt deltagit i samarbetet kring utbildningsfrågor som pågår inom EU. Viktiga delar i Skolverkets engagemang har varit frågor som rör yrkesutbildningens område samt området utbildningsinformation.

Skolverket har även varit involverat i andra frågor inom det europeiska samarbetet. EU-kommissionens uppdrag att ta fram och utveckla indikatorer på grad av måloppfyllelse av de europeiska gemensamma målen har till exempel lett till att Skolverket deltagit i arbetet med en jämförande studie av elevers kunskaper i moderna språk i slutet av grundskolan. Under 2011 har huvudstudien genomförts. Inom den europeiska ramen har Skolverket också deltagit i projekt, aktiviteter och

nätverk inom till exempel it-området, läroplansfrågor, studie- och yrkesvägledning och den europeiska kvalitetsutvecklingen i språk. Skolverket har vidare bidragit till Europaskolornas verksamhet och utveckling genom främst lärarekrytering, inspektioner, implementering av nya kursplaner och fortbildningsinsatser.

Det nordiska samarbetet har länge varit ett viktigt inslag i Skolverkets internationella engagemang. Skolverket har under 2011 deltagit i såväl formellt beslutade grupper, nätverk och aktiviteter som mer informella sammanhang för erfarenhetsutbyten. Några exempel på det nordiska samarbetet är deltagande i ett evalueringsnätverk som tar fram underlag för och planerar nordiska möten på verksledningsnivå för att besluta om konkreta samarbetsområden och projekt, uppbyggnaden av en nordisk databas om forskning på förskoleområdet, samverkan inom arbetet med Tema Modersmål, arbetet inom Nordiskt nätverk för vuxnas lärande samt ett bilateralt erfarenhetsutbyte mellan rektorer i Finland och Sverige. Dessutom har Skolverket under 2011 deltagit i arbetet med Northern Lights on PISA 2009.

Unescos och Europarådets arbete har följts genom framför allt deltagande i konferenser och nätverk, särskilt med inriktning på lärande för hållbar utveckling respektive demokrati-, språk- och minoritetsfrågor. Inför Unescos generalkonferens 2011 bidrog Skolverket till de tre svenskinitierade beslutsförslagen rörande: press- och yttrandefrihet, Unesco Institute for Life Long Learning (UIL) och utbildning för hållbar utveckling. Skolverket har också representerat Sverige i styrelsen för Europarådets språkcenter i Graz.

Sverige är liksom tidigare år representerat av Skolverket i CERI Governing Board i OECD och i General Assembly i IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement). I likhet med tidigare år har det internationella samarbetet inom OECD och IEA kring internationella jämförande studier varit omfattande. Under 2011 har resultaten från PISA 2009 – ”students on line” om 15-åringars förmåga att söka, läsa och värdera digital information presenterats. Samtidigt har huvudstudierna för TIMSS 2011 och PIRLS 2011 genomförts och planeringsarbetet inför PISA 2012 och TALIS 2013 pågått.

Engagemangen inom ramen för OECD är emellertid vidare än så. Här kan nämnas att Skolverket deltar i arbetet med att leverera och utveckla underlag för indikatorer i Education at a Glance. Skolverket har under 2011 vidare deltagit i tre OECD-projekt – ”Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes”, ”Markets in Education Mechanisms and Stakeholder Behavior in Education Systems” och ”Innovative Learning Environments”.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Skolverket ska redovisa hur myndigheten samverkat med Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sameskolstyrelsen, andra myndigheter samt huvudmän och organisationer. (Regleringsbrev 2011)

Skolverket och Skolinspektionen uppdaterade i september 2010 sin avsiktsförklaring om samverkan. Avsiktsförklaringen uttalar bl.a. att myndigheternas ledningsgrupper ska träffas regelbundet, att samverkan ska ske genom remissförfarande inför viktigare beslut och att medarbetare ska kunna anlitas som tillfälliga sakkunniga i den andra myndighetens olika projekt. Några särskilt viktiga samverkansområden som pekas ut i avsiktsförklaringen är information/kommunikation, normering/

upplysningstjänsten, tillståndsprövning, nationella prov, statistik, forskningsspridning, svenska utlandsskolor samt omvärldsbevakning och verksamhetsplanering. Under 2011 har Skolverket och Skolinspektionen bland annat samverkat vad gäller juridiska frågor för att undvika att myndigheterna gör olika tolkningar av lagstiftningen t.ex. den nya skollagen, kring statistik och informationen i SIRIS (Skolverkets internetbaserade resultat och kvalitetsinformationssystem) och kring enskilda vuxenutbildningsanordnare med betygsrätt. Skolverket har också deltagit i referensgrupper för Skolinspektionens kvalitetsgranskningar och haft med referenspersoner från Skolinspektionen i olika projekt.

I juni 2010 undertecknades även en avsiktsförklaring om samverkan mellan Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och Skolverket. Enligt denna ska de båda myndigheternas generaldirektörer och ledningsgrupper träffas regelbundet. Dessutom ska Skolverkets rättssekretariat och verksjuristen på SPSM sammanträda regelbundet i syfte att samordna uttolkningen av författningsregleringen och att informera om principiellt viktiga ställningstaganden. Myndigheterna ska vidare samverka och samråda med anledning av Skolverkets sektorsansvar för handikappfrågor och det handlingsprogram som finns på detta område. Anpassning av nationella prov och tillfälligt deltagande i projekt är andra samverkansområdet som tas upp i avsiktsförklaringen. Under 2011 har Skolverket och SPSM bland annat samverkat inom särskolenätverket, vad gäller den nya läroplanen för specialskolan, i frågor som rör it-användning för elever i behov av särskilt stöd och ett EU-samarbete om statistik över barn i behov av särskilt stöd.

Skolverket har samverkat med Sameskolstyrelsen i planeringen av insatser för reformimplementering i sameskolan. Insatserna har främst avsett information om de nya kursplanerna och fortbildning för lärare. Ett myndighetsråd gällande samiska som minoritetsspråk har också genomförts.

Skolverket har en omfattande samverkan även med andra myndigheter, bl.a. Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen, Barnombudsmannen, Ungdomsstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Därtill samverkar Skolverket med universitet och högskolor, huvudmän och andra organisationer. Denna samverkan inbegriper både stående referensgrupper som Skolverket håller i såsom samrådsgruppen för Skolverkets officiella statistik och referensgrupper som är kopplade till specifika projekt. Under året har Skolverket exempelvis haft en omfattande samverkan med ett stort antal myndigheter, huvudmän och organisationer inom lärarlegitimationsuppdraget.

Skolverket har dessutom under 2011 varit representerat i ca femtio olika stadigvarande nationella samrådsorganisationer och nätverk. Några exempel är Rådet för den officiella statistiken, IFAU:s referensgrupp för informationsutbyte mellan myndigheter, Högskoleverkets rådgivande organ inom tillträdesområdet och Nationellt forum för validering.

Internt kvalitetssäkringsarbete

Ställningstaganden av principiell betydelse för Skolverket avgörs av generaldirektören i närvaro av ledningsgruppen. Exempel på sådana ställningstaganden är redovisningar av regeringsuppdrag, remisser som berör principiellt viktiga förändringar i utbildningssektorn och frågor som rör Skolverkets uppgifter och organisation. Myndigheten införde 2009 nya kvalitetssäkringsrutiner för de ären-

den som beslutas av generaldirektören. Kvalitetssäkringsrutinerna innebär bland annat ett så kallat delningsförfarande där samtliga avdelningar granskar rapporten innan den blir föremål för beslut av generaldirektören. Rutinerna syftar till att säkra kvaliteten och därmed ge projektledare och handläggare ett viktigt stöd i sitt arbete. De syftar också till att öka kunskapsspridningen mellan avdelningar och till att förbättra kompetensutnyttjandet. Sedan införandet har endast mindre justeringar gjorts i rutinerna.

Avdelningschefer har ett centralt ansvar för att verksamheten på avdelningen bedrivs effektivt, enligt gällande föreskrifter och riktlinjer. Varje avdelning har därför rutiner för att säkra kvaliteten i beslut och rapporter. Det finns exempelvis rutiner för arbetet med utredningar och utvärderingar och specifika rutiner för de komplexa projekt som ansvarar för de stora reformuppdragen inom grund- och gymnasieskolan.

För att tillförsäkra kvalitet och effektivitet i projektarbete har också en ny projektmodell tagits fram under 2011. Modellen ger stöd till styrning av och arbete i projekt. Vidare har myndigheten särskilda riktlinjer för vissa processer, t.ex. GD-föredragningar, regeringsuppdrag och remisser, i syfte att säkra kvaliteten i arbetet.

En arbetsgrupp inom verkets utvärderingsavdelning har under året opererat som stöd till andra enheter och avdelningar med att utforma beställningar av utvärderingsuppdrag till externa utvärderare. Arbetsgruppen har bestått av 4–5 personer. Under året har denna stödgrupp gett konsultativt stöd till ca tolv olika projekt.

Målgruppsundersökningar och andra sätt att få målgruppers synpunkter på Skolverkets verksamhet utgör ett av flera underlag för styrning mot bättre kvalitet. Skolverket använder ett öppet arbetssätt med bl.a. olika slags referens- och expertgrupper, både på verksövergripande nivå och inom ramen för specifika regeringsuppdrag och andra projekt. Ett exempel på referensgrupp är den kommunala referensgruppen som består av utvecklingsledare och högre förvaltningstjänstemän från tolv kommuner i landet. Under 2011 hölls fem möten med denna grupp. En referensgrupp bestående av skolchefer och motsvarande inom fristående skolor, med syfte att diskutera strategiska frågor med verksledningen har inrättats 2011.

Skolverket genomför också många insatsnära målgruppsundersökningar, direkt i anslutning till en konkret insats, t.ex. konferenser eller utbildningar. De har ofta formen av en enklare enkätundersökning och används främst för återkoppling för lärande för den enhet som arrangerar insatsen. De har emellertid också ett stort värde vid exempelvis konferensserier, eftersom Skolverket erhåller underlag för att kunna förbättra konferensernas utformning, innehåll och bemötande – kvaliteten – under seriens gång.

Övriga målgruppsundersökningar har framför allt att göra med verksamhetsutveckling. Det gäller utvärderingar av projekt/insatser på lokal eller regional nivå, utvärderingar av projekt/insatser som är öppna för målgrupper i hela landet, samt utredningar/utvärderingar av löpande verksamhet. Dessa undersökningar används för utveckling av den aktuella satsningen och kommande satsningar inom närliggande områden eller med liknande metoder.

Under 2011 har Skolverket fortsatt sitt förbättringsarbete för att arbeta mer systematiskt med målgruppsundersökningar. Utvecklingsarbetet fortsätter under 2012. Ett delprojekt som slutfördes under året handlade om att kartlägga och analysera ett urval av målgruppsundersökningar som har genomförts de senaste åren. Resultat från detta redovisas i avsnittet nedan.

Målgruppers syn på Skolverkets verksamhet

Skolverket har låtit Ramböll Management Consulting AB gå igenom 29 målgruppsundersökningar som har genomförts under 2009–2011, i syfte att dra övergripande slutsatser om myndighetens verksamhet. Dessa undersökningar utgör ett urval av samtliga genomförda målgruppsundersökningar. De har valts ut därför att de avser verksamhet/insatser på nationell nivå.

Sju rapporter är från 2011 och de övriga från 2009 och 2010. Av de 27 undersökningar som har mätt insatsernas övergripande kvalitet visar alla utom en att målgrupperna har en tydligt positiv uppfattning om kvaliteten på Skolverkets genomförande av verksamheten. I hälften av dessa undersökningar ger målgrupperna dessutom starkt positiva omdömen. Skolverkets primära målgrupper skollivsmän, skolledare och lärare täcks in väl i undersökningarna, varför resultaten vilar på en bred grund. Inga säkerställda skillnader mellan målgruppernas omdömen om kvalitet kan redovisas.

Övergripande kvalitet kan bl.a. brytas ner i insatsernas sakinhåll och deras utformning. Insatsernas innehåll undersöktes närmare i 26 av de 29 målgruppsundersökningarna och resultaten är lika goda som ovan. Målgrupperna har en tydligt positiv uppfattning om innehållet i Skolverkets insatser. I hälften av dessa undersökningar ger målgrupperna dessutom starkt positiva omdömen.

Rapporter som uppvisat mycket positiva omdömen utgörs av utvärderingar av fortbildnings- och utvecklingsåtgärder för skolpersonal och av ett flertal utvärderingar av de nationella proven. Några exempel på faktorer som upplevdes positiva är att utbildningen gav nya upplevelser och användbar kunskap (Utbildningssatsning mot mobbning och diskriminering), att de nationella proven hade relevant innehåll och väl avvägd svårighetsgrad (Ämnesproven 2010 i grundskolans årskurs 5) samt att Skolverkets information bidragit till en känsla av gemensam tolkningsram för de utsedda implementeringsansvariga (Utvärdering av implementeringsarbetet, målen i åk 3).

Den enda målgruppsundersökning som sticker ut i sammanhanget och visar på negativa omdömen från målgrupperna kommer från Riksrevisionens rapport *Lika betyg, lika kunskap*. Lärare och rektorer tillfrågades via enkäter och intervjuer på vilket sätt Skolverkets stödmaterial hade hjälpt dem i arbetet mot en likvärdig bedömning och betygsättning, varvid majoriteten av de tillfrågade menade att Skolverkets stödmaterial varit otydligt och svårtillgängligt. Därtill var en vanlig förekommande synpunkt från gruppen lärare att man inte kunnat tillgodogöra sig materialet på grund av tidsbrist.

En god kvalitet i genomförandet är nödvändigt men inte tillräckligt för att insatser ska vara motiverade, insatserna behöver vara såväl ändamålsenligt utformade (relevanta) som användbara. Analysen visar att målgrupperna mer sällan har tillfrågats om användbarhet och relevans, men när det skett har omdömena varit positiva. Ramböll ser emellertid en tendens att målgrupperna inte är lika starkt positiva när de bedömer användning och relevans som när de bedömer kvalitet.

Skolverket håller på att bearbeta resultaten från kartläggningen och analysen. En av slutsatserna, som redan nu kan lyftas, handlar om att konsultföretaget har identifierat ”vita fläckar”, t.ex. när det gäller viss del av verksamheten och vad målgruppsundersökningarna har avsett.

En av målgruppsundersökningarna 2011 har gett Skolverket mer specifik kunskap om hur Skolverket informerar och kommunicerar. Skolverket har låtit Gullers

Grupp Informationsrådgivare AB undersöka lärares, skolchefer och skolledares upplevelser av Skolverkets information och kommunikation genom enkäter och intervjuer. Undersökningen visar tydligt att Skolverket som myndighet är en given informationskälla. Skolverkets information uppfattas därtill som saklig och har hög trovärdighet. Fler än två av tre i samtliga grupper lärare förskola, lärare grundskola, lärare gymnasium, skolledare grundskola, skolledare gymnasium samt skolchefer har en positiv bild av Skolverkets information. Lika många anser att Skolverket är den naturliga källan för information om nationella mål, måluppfyllelse och regelverk. Bland skolledare och skolchefer är andelen ännu högre. Ny kunskap som Skolverket fått genom undersökningen är att målgrupperna ser Skolverket som en något mindre naturlig informationskälla kring utvecklingsfrågor än kring övergripande styrinformation. Slutligen visar denna målgruppsundersökning att skolledare och skolchefer sprider Skolverkets information i mycket hög utsträckning, även lärare om än något mindre. Det illustrerar att informationen uppfattas som viktig och nyttig.

Internt mångfaldsarbete

Skolverket strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som gör det möjligt att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med den kompetens som behövs. Verkets mångfaldsarbete inbegriper i första hand de sju diskrimineringsgrunder som stadgas i diskrimineringslagen: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. I syfte att utveckla mångfaldsarbetet, så att det på ett bättre sätt införlivas i den reguljära styrningen, har en mångfaldsplan för 2011–2013 har utarbetats och fastställts under året. Verkets ledningsgrupp har i samband med framtagandet av planen genomfört en genusutbildning.

Mångfaldsplanen integreras i verksamhetsstyrningen och ersätter de tidigare dokumenten: Jämställdhetsplan, Handlingsplan för Skolverkets mångfaldsarbete, Antidiskrimineringsstrategin och Handlingsplan för ökad tillgänglighet.

Den medarbetarundersökning som planeras kommer att följa upp mångfaldsområdet med ett särskilt fokus på jämställdhet, diskriminering och trakasserier.

Under 2011 har en nulägesbeskrivning tagits fram internt, som beskriver aktuella fakta om rekrytering, arbetsförhållanden, lönesättning, förvärvsarbete och föräldraskap, sexuella trakasserier och repressalier, tillgänglig information och kommunikation samt tillgängliga lokaler. Ett flertal aktiviteter är planerade och genomförs under 2012.

Intern styrning och kontroll

För att möta kraven i myndighetsförordningen och förordningen om intern styrning och kontroll (FISK) har Skolverket valt att integrera arbetet med riskanalyser och kontrollåtgärder i den ordinarie verksamhetsplaneringen och uppföljningen.

Enligt det årliga VP-direktivet ska avdelningar och enheter göra riskanalyser med hänvisning till förordning om intern styrning och kontroll. I samband med VP-arbetet tar avdelningar fram riskanalyser på enhetsnivå utifrån frågeställningarna: Vilka risker, befintliga och möjliga, ser enheten för att man inte ska kunna fullgöra sitt grunduppdrag som det beskrivs i VP, för att regelverket inte följs och

för att återrapportering/redovisning inte blir korrekt samt vilka åtgärder måste vidtas för att hantera dessa risker? De eventuella kontrollåtgärder som måste vidtas för att hantera hindren och som genererar kostnader ska beaktas i budgetarbetet. Avdelningarnas riskanalyser diskuteras och uppdateras i samband med verksamhetsuppföljningarna som sker två gånger per år.

I slutet av 2009 och i början av 2010 genomfördes tre av varandra oberoende granskningar av Skolverkets IT-verksamhet. Den första översynen initierades av verksledningen. Huvudorsaken var att Skolverkets uppdrag efter myndighetsombildningen 2008 ställde andra krav än tidigare på myndigheten bl.a. på grund av att regeringsuppdraget nu i större utsträckning inkluderade en IT-lösning. Den andra granskningen genomfördes av Skolverkets internrevision enligt förordningen om intern styrning och kontroll. Granskningen kompletterades efter årsskiftet med en djupare IT-revision, vilken genomfördes av ett konsultbolag på uppdrag av myndighetens internrevision.

Samtliga granskningar noterade brister inom Skolverkets IT-verksamhet. De förbättringsområden som identifierades var främst: ledning och styrning, informationssäkerhet, systemägarskap, ansvar och roller, prioritering av system samt riskanalyser. Resultatet av granskningarna ledde till att verksledningen bedömde att det fanns brister i internkontrollen inom IT-området år 2009 och noterade därför en reservation i årsredovisningen. En 3-årig förbättringsplan upprättades för perioden 2010–2012, och ett intensivt förbättringsarbete påbörjades med start under första kvartalet 2010.

Med utgångspunkt i de förbättringsområden som identifierats genomfördes flera åtgärder under år 2010. Eftersom väsentliga delar i planen återstod vid årets utgång valde verksledningen att låta reservationen kvarstå i årsredovisningen 2010. Under 2011 har förbättringsarbetet fortsatt enligt plan.

I samband med internrevisions granskning (dnr: 2009:938) lämnades rekommendationer till administrativa avdelningen att vidta åtgärder inom fyra områden. Rekommendationerna och vidtagna åtgärder beskrivs nedan.

1. Säkerställa att alla system har systemägare eller motsvarande på lämplig organisationsnivå och att det dokumenteras.
Vidtagna åtgärder:
 - En förteckning över samtliga objekt har upprättats.
 - Ett utpekat ägaransvar finns för samtliga objekt som är i drift idag. Ägarskapet är dokumenterat och stödet till objektägarna finns tydliggjort i rollbeskrivningar.
2. Klargöra vilket stöd systemägarna eller motsvarande behöver av IT-enheten.
Vidtagna åtgärder:
 - Funktionsområdet IT-utveckling och verksamhetsstöd inom IT-enheten är inrättad och bemannad. Funktionens roll är bl.a. att vara länken mot verksamheten och tidigt fånga upp verksamhetens behov. Inom funktionen finns två certifierade verksamhetsarkitekter.
 - Funktionen för IT-utveckling och verksamhetsstöd hanterar nu på ett formaliserat sätt IT-utvecklingsönskemål och större IT-förvaltningsåtgärder.
3. Tydliggöra överenskommelserna mellan systemägare eller motsvarande och IT-enheten om vilket stöd som kan ges till verksamheten.

Vidtagna åtgärder:

- En översyn av förvaltningsmodellen har genomförts. Förvaltningsplanerna för systemen tydliggör överenskommelserna mellan verksamheten och IT-enheten och respektive parts åtaganden beskrivs.

4. Initiera att erforderliga riskanalyser blir genomförda och dokumenterade så snart som möjligt (avser IT-system).

Vidtagna åtgärder:

- En verksamhetsprioritering av de olika objekten har genomförts som ligger i linje med det externa regelverket MSBFS 2009:10. Regelverket tar bl.a. upp att informationen ska klassificeras med utgångspunkt i krav på konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. IT-rådet (se nedan) har deltagit i prioriteringsarbetet och den gjorda prioriteringen har förankrats hos verksamheten. För de fem högst prioriterade objekten har riskanalyser genomförts och förvaltningsplaner utarbetats.

Ytterligare vidtagna åtgärder för att förbättra den interna styrningen och kontrollen inom IT-området är följande:

- Ansvar för områdena informationssäkerhet respektive IT-säkerhet har klargjorts.
- VP processen vad gäller nya IT-utvecklingsönskemål har setts över och styrts upp.
- Prioriteringsarbetet av inkomna utvecklingsönskemål för 2012 baseras på utarbetade riktlinjer.
- IT-rådets roll har setts över. Rådet har antagit rollen som diskussionspartner och rådgivare till chefen för den administrativa avdelningen.
- En modell för kostnads- och nyttobedömningar av IT-projekt är framtagen.
- Ett livscykel tänkande vad gäller IT-projekten har införts.
- Tjänstekatalog – två tjänster definieras, som delar av IT:s utbud (drift av verksamhetssystem och IT-arbetsplats).

Förändringsarbetet kommer att fortsätta under 2012. Kvarstående arbete gäller:

- Upprätta förvaltningsplaner samt tillhörande riskanalyser för fler objekt i myndighetens objektförteckning. Målet är att samtliga objekt i objektförteckning på sikt ska ha en förvaltningsplan samt tillhörande riskanalys. Till respektive objekt skall ett avtal/en överenskommelse upprättas (SLA) mellan objektägare och IT angående det stöd som förväntas från IT-enheten.
- Upprättade riskanalyser ska följas upp i samband med verksamhetsuppföljningarna 2 ggr per år samt vid det årliga VP-arbetet.
- Fortsätta införa en tydlig process för förändringshantering.
- Skapa en långsiktig plan för konsolidering av Skolverkets objekt/system, vilket har påbörjats.
- Upprätta en informationssäkerhetspolicy och andra styrande dokument som behövs för myndighetens informationssäkerhet.

Med dessa åtgärder bedömer verksamheten att myndigheten har vidtagit och kommer att fortsätta att vidta ytterligare åtgärder som bidrar till att myndigheten har erforderlig kontroll över IT-verksamheten och att risknivåerna i Skolverkets IT-system är tydliggjorda och acceptabla. Reservationen i årsredovisningen kan därmed tas bort. Internrevisionen som har följt utvecklingsarbetet inom IT-området

har i sitt råd och stödjande uppdrag för år 2011 också bedömt att det inte längre krävs en reservation (se internrevisionens årsrapport 2011, dnr:2112:56).

Personal och kompetens

Personalstruktur

Vid utgången av 2011 var 368 personer anställda i Skolverket, av dessa var 285 tillsvidareanställda, 45 tidsbegränsat anställda samt 38 pedagoger inom Europaskolorna. Jämförelsesiffror från tidigare år visas i tabellen nedan. Antalet årsarbetskrafter var 354 (351).

Tabell 32 Antalet anställda 2009–2011 (den 31 december respektive år)

	2011	2010	2009
Tillsvidareanställda	285	275	263
Visstidsanställda	45	68	64
Europaskolan, visstid	38	38	35
Total	368	381	362

Personalomsättningen var 15 procent, vilket är något lägre jämfört med 2010 då den var 17 procent. Medelåldern i Skolverket var 47 (46) år. Vid utgången av 2011 var andelen anställda kvinnor 67 (67) procent och andelen män 33 (33) procent. Vid årsskiftet hade Skolverket 23 chefer – 15 kvinnor och 8 män. Antalet undervisningsråd, som är den största personalkategorin, var 163 (152) och förhållandet kvinnor och män i denna kategori var 60 (59) procent respektive 40 (41) procent.

Av Skolverkets samtliga anställda 2011 hade 13 procent utländsk bakgrund (14 procent 2010, 12 procent 2009 och 2008).

Andelen nyanställda medarbetare med utländsk bakgrund var 7 procent, vilket är något lägre jämfört med tidigare år (2010: 18 procent, 2009: 8 procent, 2008: 13 procent, 2007: 13 procent).

Fyra av de fem medarbetare som blev 65 år under 2011 gick i pension. De närmsta fyra åren är det 37 medarbetare som fyller 65 år, vilket inte bedöms vara en stor grupp antalsmässigt. Att ersätta nyckelpersoner är ett pågående arbete.

Kompetensförsörjning

Enligt bestämmelserna i förordningen (2008:747) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kap. 3 § ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Attrahera och rekrytera medarbetare

För att säkerställa resurser och kompetens för arbetet med de stora skolreformerna anlätades under 2010 dels cirka 280 experter, dels gjordes ett flertal riktade kompetensutvecklingsinsatser. Under 2011 har ett fortsatt omfattande arbete med gymnasiereformen Gy2011 genomförts och ett stort antal externa experter har anlåtats i detta arbete (cirka 200, varav 130 timanställda).

Förstärkning har också krävts i Skolverkets arbete med lärarlegitimations-uppdraget. De myndighetsutövande uppgifterna utförs av Skolverket, men mot bakgrund av att cirka 180 000 yrkesverksamma lärare under kort tid kommer att ansöka om legitimation har ett bemanningsföretag upphandlats med handläggare/utredare som registrerar och bereder ärenden. I avtalet med bemanningsföretaget finns två kompetensnivåer som ställer krav på handläggarnas kompetens (cirka 60 personer har anlitats). Under 2011 genomförde verket även en förstärkning genom att utöka ledningen inom utvecklingsavdelningen med en enhetschef för den nya enhet där lärarlegitimationen ingår.

Verkets informations- och kommunikationskompetens och viss administrativ kompetens förstärktes under 2010 som ett led i implementeringen av skolreformerna. Informations- och kommunikationskompetens har fortsatt att vara ett prioriterat område under 2011. Däremot har antalet visstidsanställda projektadministratörer minskat i takt med att konferensverksamheten har minskat. Kommunikationens betydelse för Skolverkets agerande har fortsatt att öka genom åren vilket bland annat manifesteras genom rekryteringarna, men också i kompetensutveckling och satsningar på sociala medier. En policy och riktlinjer för sociala medier är framtagen. Medarbetare som kan vara moderatorer, med uppgift att lägga ut och besvara inlägg i sociala medier, har identifierats och fått kompetensutveckling. Informationsenhetens kompetens i sociala medier har också förstärkts genom seminarier, externa utbildningar och erfarenhetsutbyte med andra myndigheter.

Skolverkets upplysningstjänst har förstärkts både antalsmässigt och kompetensmässigt med anledning av en kraftig ökning av antalet inkommande samtal och e-post från allmänhet, lärare och rektorer. Lärarlegitimationen och de omfattande reformerna i olika skolformer har medfört ett ökat tryck på att kommunicera och att bygga upp en svarskapacitet internt. Antalet anställda vid upplysningstjänsten var vid utgången av året 19 varav 9 visstidsanställda (16 anställda varav 6 visstidsanställda 2010). Upplysningstjänsten har fortsatt att kvalitetssäkra sitt arbete, mäta kvalitet och bygga upp FAQ. De har också stärkt sin kompetens i bemötande, förvaltningsrätt och stresshantering.

Att attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare är en förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag på ett bra sätt. Vid årets rekryteringar har myndigheten ofta fått ett stort antal ansökningar och ett flertal kvalificerade slutkandidater. Den externa exponeringen av myndighetens medarbetare vid konferenser och den mediala exponeringen av skolfrågorna kan ha bidragit till detta. Den satsning på ett utökat internetbaserat rekryteringsstöd som inleddes under 2010 har fortsatt under 2011. Kompetensutveckling när det gäller tester i samband med rekrytering har också genomförts som ett led i denna satsning.

Under 2011 genomfördes en uppföljning av hur nyanställda uppfattar rekryteringsprocessen, introduktionen och "att vara nyanställd" i Skolverket. Sammanfattningsvis får Skolverket 3.8 på en femgradig skala vilket är något lägre än 2010 (4,5). Nyanställda upplever att rekryteringsprocessen har varit snabb och att uppgifter oftast har stämt överens med intervjun. Introduktionsutbildning, rutiner och mentorer har i allmänhet fungerat väl trots att 2011 var ett mycket arbetsintensivt år.

I ökad utsträckning används olika strategier för att föra över och bevara kunskap från personer som slutar. Vid längre internationella projekt finns t.ex. oftast en biträdande projektledare. Ett annat exempel är att den som nyanställs ofta går parallellt med den som slutar t.ex. inför en pensionering.

Utveckla och behålla medarbetare

För att Skolverkets medarbetare ska kunna vara effektiva, känna motivation och utvecklas i sitt arbete är fortlöpande kompetensutveckling betydelsefull. Under 2011 genomfördes olika utbildningsinsatser, riktade insatser genom konsultstöd och ett kortkursprogram.

Direkta insatser har varit interna utbildningar samt kompetensutvecklande inslag vid avdelnings- och enhetsmöten. Inslagen har spänt över breda områden såsom kunskapsbedömning, att förstå reformerna och deras genomförande i ett förvaltningspolitiskt perspektiv samt hur man kan arbeta under hård press och bevara sin hälsa.

Under året har Skolverket tagit fram en projektledarutbildning som stöd till den projektmodell som utarbetats under 2011. Totalt har fyra utbildningar genomförts med 40 medarbetare.

Verket har arbetat för att utveckla en bred handläggarkompetens när det gäller hantering av statsbidrag, genom deltagande i projektledarutbildning, men också genom arbete med systematiskt kvalitetsarbete och rutinbeskrivningar.

Det interna s.k. kortkursprogrammet har inte haft samma omfattning som under 2010, men innehållit kurser i bland annat presentationsteknik, att skriva i Skolverket, programutbildningar i Office 2003 och upphandling. Kompetensutvecklingsinsatser i kommunikation har även fortsatt under året bl.a. i form av konsultstöd vid förberedelserna för olika implementeringskonferenser.

Skolverket har en biblioteksverksamhet som syftar till att vara en resurs för verkets medarbetare liksom stöd i kompetensutveckling. Biblioteket har bland annat medverkat i Skolverkets utredarutbildning samt introduktionsutbildning för nyanställda. Under året har biblioteket för första gången erbjudit kortkurser i informationssökning. Under våren genomfördes en användarundersökning bland Skolverkets anställda, vilken visade att biblioteket uppfattas som en viktig resurs för många medarbetare.

Ett utökat antal medarbetare har arbetat med allmänna råd och föreskriftsarbete under 2011, vilket planeras även för 2012. Viss kompetensutveckling har genomförts för dessa medarbetare och fortsätter under nästa år.

För att säkerställa Skolverkets utvärderingskompetens för de regeringsuppdrag som innehåller utvärderande delar har utvärderingsavdelningen bistått andra avdelningar genom en stödfunktion. Stöd har givits till ett 20-tal projekt och stödfunktionen har därefter utvärderats. Det samlade intrycket är att stödet har varit värdefullt och har uppfyllt en viktig roll då aktuell utvärderingskompetens ibland saknats på utbildnings- respektive utvecklingsavdelningen. Indirekt bidrar detta arbete även till kompetensutveckling.

För att utveckla och behålla medarbetare har en översyn av karriärvägar påbörjats. Det görs mot bakgrund av att Skolverket har en platt organisation med arbetsformer som ofta är projektniiktade. Detta ger flexibilitet och kompetens kan användas från olika enheter och avdelningar för att svara mot komplexa regeringsuppdrag. Det kan dock uppfattas som att "karriärvägar" är otydliga.

Chefsförsörjning

Vid årsskiftet hade Skolverket en generaldirektör, en överdirektör samt 21 chefer (femton kvinnor och åtta män). Under året tillträdde en ny generaldirektör och tre chefer rekryterades. Utvecklingsavdelningen omorganiserades på grund av det

omfattande uppdraget som bland annat lärarlegitimationen innebär och en enhetschef rekryterades till den nya enheten professionsutveckling. En ny enhetschef rekryterades till statsbidragsenheten. Rekrytering av IT-chef påbörjades i slutet av året och den framtida kompetensväxlingen planerades. Antalet ansökningar till chefstjänsterna var cirka 70 i genomsnitt och med ett stort antal kvalificerade slutkandidater.

Under året har tre interna chefsöverläggningar genomförts med hela chefsgruppen. En chefsöverläggning har haft ett mer internt fokus, mångfalds- och värdegrundfrågor, de andra två har haft tema fristående skolor samt svagpresterande elever. Forskare, huvudmän, rektorer m.fl. har varit inbjudna föreläsare.

Ett internt chefs- och ledarskapsprogram har startat med en förstudie. Programets syfte är att ytterligare utveckla Skolverket styrning och ledning, men också kompetensen inom ledarskapsområdet.

Arbetsmiljöarbete

Från och med 2011 finns arbetsmiljöfrågorna med i myndighetens verksamhetsuppföljning. I verksledningens löpande uppföljning av verksamheten med avdelningar och enheter har särskilt aktuella arbetsmiljöfrågor samt genomförda insatser fokuserats. Ett exempel på insatser har varit seminarier med tema att hantera sin tid och stress.

Skolverkets flytt till nya lokaler har medfört avsevärda förbättringar vad gäller den interna kommunikationen och möjligheterna att arbeta mer samlat. Flytten har periodvis upptagit stor del av myndighetens administrativa kapacitet under året och särskilt medarbetare inom IT-området har haft en stor arbetsbelastning. Flytten har också krävt att ny kompetens byggts upp samt att viss modernisering av IT- infrastrukturen såsom ny växel, telefoni och säkerhet har genomförts. Viss specifik kompetensutveckling har också genomförts, såsom utbildning till certifierad informationssäkerhetsarkitekt.

I slutet av 2011 påbörjades planeringen av en mindre "klimatundersökning" med anledning av flytten. En mer fullständig medarbetarundersökning är inplanerad och genomförs senare under 2012. Ett särskilt bevakningsområde generellt, men också mer specifikt i undersökningarna är arbetssituationen för de medarbetare som varit och är involverade i reformarbetet.

Sammantaget är myndighetens bedömning att åtgärderna i stor utsträckning har bidragit till att säkra kompetensförsörjningen och i huvudsak ha bidragit till fullgörande av myndighetens huvudsakliga uppgifter enligt instruktionen.

Sjukfrånvaro

Tabell 33 redovisar de anställdas sjukfrånvaro enligt krav i förordning om årsredovisning och budgetunderlag.

Den totala sjukfrånvaron 2010 var 2,5 procent och den var oförändrad 2011. Det är den näst lägsta sjukfrånvaron sett över en femårsperiod. Mäns sjukfrånvaro har minskat något och kvinnors ökat något. Långtidssjukfrånvaron (minst 60 kalenderdagar) har ökat. Däremot har antalet personer som varit sjukskrivna fem eller fler tillfällen under året har minskat något.

Tabell 33 Sjukfrånvaro

Andel av tillgänglig arbetstid (%)	2011	2010	2009	2008
Totalt	2,5	2,5	1,9	3,1
Åldersgruppen 29 eller yngre	2,1	1,0	1,9	1,6
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år	3,0	3,0	2,0	2,6
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre	2,0	2,1	1,7	3,7
Kvinnors sjukfrånvaro	2,9	2,5	2,3	3,4
Mäns sjukfrånvaro	1,7	2,5	1,1	2,6
Andel av total sjukfrånvaro				
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar)	42,8	36,4	33,2	62,1

Finansiell redovisning

Resultaträkning (tkr)

	Not	2011-01-01 2011-12-31	2010-01-01 2010-12-31
Verksamhetens Intäkter	1		
Intäkter av anslag		859 442	752 876
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	40 433	35 420
Intäkter av bidrag	3	9 372	1 576
Finansiella intäkter	4	766	236
Summa Intäkter		910 013	790 108
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-244 662	-243 639
Kostnader för lokaler		-22 747	-24 340
Övriga driftskostnader	6	-628 904	-509 597
Finansiella kostnader		-617	-215
Avskrivningar och nedskrivningar		-15 318	-14 431
Summa kostnader		-912 248	-792 222
Verksamhetsutfall		-2 235	-2 114
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av uppbörd	7	66 877	0
Medel som tillförts statens budget		-66 877	0
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	8	6 794 761	7 189 708
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag			
Lämnade bidrag		-6 793 538	-7 182 299
Saldo		1 223	7 409
Årets kapitalförändring	9	-1 012	5 295

Balansräkning (tkr)

Tillgångar	Not	2011-12-31	2010-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade kostnader för utveckling		57 398	40 883
Licenser och dataprogram		2 832	1 989
Summa immateriella anläggningstillgångar	10	60 230	42 872
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		1 680	0
Maskiner och inventarier		21 398	5 897
Summa materiella anläggningstillgångar	11	23 078	5 897
Fordringar			
Kundfordringar		4 189	703
Fordringar hos andra myndigheter		13 721	12 889
Övriga fordringar		11	0
Summa fordringar		17 921	13 592
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	12	6 512	11 294
Upplupna bidragsintäkter		-	-
Övriga upplupna intäkter	13	1 387	2 144
Summa periodavgränsningsposter		7 899	13 438
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		28 407	25 579
Summa avräkning med statsverket	14	28 407	25 579
Kassa och Bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		26 803	42 225
Summa kassa och bank	15	26 803	42 225
Summa tillgångar		164 338	143 604

Balansräkning (tkr)

Kapital och skulder	Not	2011-12-31	2010-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	16	38 374	13 554
Balanserad kapitalförändring	17	-1 952	-7 246
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-1 012	5 295
Summa myndighetskapital		35 410	11 603
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		1 034	1 499
Summa avsättningar	18	1 034	1 499
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	19	42 006	36 382
Skulder till andra myndigheter	20	7 785	21 151
Leverantörsskulder		46 287	45 188
Övriga skulder		4 217	4 205
Summa skulder m m		100 295	106 926
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	19 807	17 864
Oförbrukade bidrag	22	7 792	5 711
Summa periodavgränsningsposter		27 599	23 575
Summa kapital och skulder		164 338	143 604

Anslagsredovisning 2011

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskrivande	Indragning	Total disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet										
01 001	Integrationsåtgärder	23	17 080	100 000	0	0	-17 080	100 000	25 441	74 559
01 001	007, SFI-bonus		17 080	100 000			-17 080	100 000	25 441	74 559
03 001	Särskilda jämställdhetsåtgärder	24	2 913		10 000	0	-2 913	10 000	8 478	1 522
03 001	023, särskilda jämställdhetsåtg		2 913	0	10 000		-2 913	10 000	8 478	1 522
Utgiftsområde 14 arbetsmarknad och arbetsliv										
01 003	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser		145	0	0	0	0	145	0	145
01 003	005, Utbildningar inom ramen för Europeiska globaliseringsfonden		145	0	0		0	145	0	145
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning										
01 001	Statens skolverk	25	11 084	315 768	0	0	-1 655	325 197	315 676	9 521
01 001	001, Statens skolverk		11 084	315 768			-1 655	325 197	315 676	9 521
01 005	Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet	26	271 962	914 040	-300	0	-177 962	1 007 740	801 702	206 038
1 005	002, Internationella studier			15 000	0		0	15 000	14 985	15
01 005	003, Till Statens skolverks disposition		197 959	411 000	-139 959			469 000	375 898	93 102
01 005	004, Bidrag till vissa organisationer		66	46 500	0		-66	46 500	44 445	2 055
01 005	009, Fördelas efter beslut av regeringen		73 937	441 540	139 659		-177 896	477 240	366 375	110 865
01 006	Särskilda insatser inom skolområdet	27	-464	214 805	0	0	-1 876	212 465	195 306	17 159
01 006	002, Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder		-464	214 805	0		-1 876	212 465	195 306	17 159
01 007	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	28	2 029	3 660 000	0	0	0	3 662 029	3 656 371	5 658
01 007	001, Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m m		2 029	3 660 000	0		0	3 662 029	3 656 371	5 658

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskrivande	Indragning	Total disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 008	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet	29	37 518	151 603	0	0	-34 400	154 721	116 743	37 978
01 008	001, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		884	24 000	4 000		-488	28 396	25 640	2 756
01 008	002, Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar mm		36 634	127 603	-4 000		-33 912	126 325	91 103	35 222
01 009	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	30	3 630	100 615	0	0	-1 654	102 591	92 231	10 360
01 009	001, Elev- och lokalkostnadsbidrag vid svensk undervisning i utlandet		3 252	99 015	0		-1 326	100 941	91 239	9 702
01 009	002, Utvecklingsarbete		378	1 600	0		-328	1 650	992	658
01 010	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	31	564 872	1 046 100	0	0	-526 967	1 084 005	738 970	345 035
01 010	001, Fortbildning av lärare och förskolepersonal		436 774	846 100	0		-404 869	878 005	550 873	327 132
01 010	002, Fortbildning av förskolepersonal		128 098	200 000	0		-122 098	206 000	188 097	17 903
01 011	Förstärkning av basfärdigheter	32	10 476	400 000	0	0	-10 476	400 000	383 009	16 991
01 011	001, Förstärkning av basfärdigheter		10 476	400 000	0		-10 476	400 000	383 009	16 991
01 015	Statligt stöd till vuxenutbildning	33	30 766	1 506 260	0	0	-14 577	1 522 449	1 346 148	176 301
01 015	001, Statsbidrag till vuxenutbildning		0	50 000	0		0	50 000	25 936	24 064
01 015	002, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		0	9 541	0		-83	9 458	9 454	4
01 015	003, Särskilt verksamhetsstöd till Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna		0	156 257	0		-1 420	154 837	154 837	0
01 015	006, Statsbidrag för förarutbildningar		533	58 000	0		0	58 533	57 058	1 475
01 015	008, Statsbidrag till yrkesutbildning inom komvux		29 252	1 229 362	0		-12 183	1 246 431	1 095 799	150 632
01 015	013, Statsbidragshantering yrkesvux		981	3 100	0		-891	3 190	3 063	127
	Summa		952 011	8 409 191	9 700	0	-789 560	8 581 342	7 680 074	901 268

Beställningsbemyndiganden

						Utestående åtaganden per år		
	Anslagsbenämning	Not	Tilldelad bemyndigande ram	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	2012	2013	2014
1.5	Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet		130 000	125 000	93 797	55 093	31 204	7 500
	002, Internationella studier		15 000	0	9 581	5 281	4 300	0
	003, Till Statens skolverks disposition		115 000	125 000	84 216	49 812	26 904	7 500
1.10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal		200 000	615 400	83 200	83 200	0	0
	001, Fortbildning av lärare och förskolepersonal		200 000	615 400	83 200	83 200		
	Summa	34	330 000	740 400	176 997	138 293	31 204	7 500

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2011	2010	2009	2008	2007
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	51 000	44 000	35 000	38 000	25 000
Utnyttjad	42 006	36 382	28 460	19 427	21 345
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	31 577	31 622	30 670	38 947	34 947
Utnyttjad	-	-	-	-	-
Ränteintäkter på räntekonto	782	236	25	598	1 106
Räntekostnader på räntekonto	-	-	-	-	-
Avgiftsintäkter					
Skolverket	40 402	35 420	33 277	17 191	15 623
Beräknade avgiftsintäkter enl. regleringsbrev	-	-	-	-	-
Anslagskredit					
Beviljad	127 717	120 015	105 679	43 341	35 822
Utnyttjad	-	-	1 062	1 342	233
Anslagssparande					
Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet					
1:1 Integrationsåtgärder					
Utgående saldo	74 559	17 080	-		
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder					
Utgående saldo	1 522	2 913	913	16 375	-
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv					
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser					
Utgående saldo	145	145	90 000	-	-
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning					
1:1 Statens Skolverk					
Utgående saldo	9 521	11 084	9 447	-1 346	13 624
Intecknade av framtida åtaganden	-	-	-	-	-
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet					
Utgående saldo	206 038	271 962	292 197	170 226	2 007
Intecknade av framtida åtaganden	-	-	-	-	-
1:6 Särskilda insatser inom skolområdet					
Utgående saldo	17 159	-464	-967	2	5 588
Intecknande av framtida åtaganden	-	-	-	-	-
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet					
Utgående saldo	5 658	2 029	1 892	1 742	3 289
Intecknande av framtida åtaganden	-	-	-	-	-
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet					
Utgående saldo	37 978	37 519	37 174	35 269	14 148
Intecknade av framtida åtaganden	-	-	-	-	-1 019
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet					
Utgående saldo	10 360	3 630	10 405	6 519	16 370
Intecknade av framtida åtaganden	-	-	-	-	-

	2011	2010	2009	2008	2007
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal					
Utgående saldo	345 035	564 872	494 204	239 271	300 045
Intecknade av framtida åtaganden	-	-	-	-	-
1:11 Förstärkning av basfärdigheter					
Utgående saldo	16 991	10 476	11 594	7 275	-
Intecknande av framtida åtaganden	-	-	-	-	-
1:15 Statligt stöd till vuxenutbildning					
Utgående saldo	176 301	30 766	2 610	10 106	2 851
Intecknade av framtida åtaganden	-	-	-	-	-
25:16 (år 2007) Utveckling av påbyggnadsutbildningar					
Utgående saldo	-	-	-	-	8 831
25:9 (år 2006) Bidrag till personalförstärkning i förskola					
Utgående saldo	-	-	-	9	114 904
25:10 (år 2006) Bidrag till personalförstärkning i skola och fritidshem					
Utgående saldo	-	-	-	-	135 781
25:16 (år 2006) Statligt stöd för utbildningen					
Utgående saldo	-	-	-	-	482
25:02 (år 2008) Myndigheten för skolutveckling					
Utgående saldo	-	397	-	-	-
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganderam	330 000	725 000	1 450 000	2 453 000	900 000
Utestående åtaganden	176 997	740 400	1 188 000	319 529	647 513
Antalet årsarbetskrafter	354	351	338	397	424
Medelantalet anställda	366	345	333	325	444
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 532	2 215	1 644	1 083	1 029
Årets kapitalförändring	-1 012	5 295	-7 790	15 126	-3 196
Balanserad kapitalförändring	-1 952	7 246	439	-23 374	-18 801

Notförteckning

Tilläggsupplysningar

Statens skolverk, nedan benämnt Skolverket har följt det regelverk för ekonomi och redovisning som gäller för statliga myndigheter. Det gäller främst förordningen om myndigheters bokföring (2000:606), förordningen om årsredovisning m.m. (2000:605) samt de regelverk i övrigt, som gäller för statliga myndigheter.

I regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) har Skolverket medgivits undantag från Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 16§ andra stycket anslagsförordningen (1996:1189). För anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal får Skolverket i förskott betala del av eller hela ersättningen till universitet och högskolor som bedriver fortbildning på uppdrag av Skolverket.

Värderingsprinciper

Skolverket ändrade 2010-07-01 principerna för värdering av anläggningstillgångar. För att redovisas som en anläggningstillgång gäller att anläggningen är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav, den ekonomiska livslängden uppgår till lägst 3 år samt att anskaffningsvärdet överstiger ett halvt basbelopp. Inventarier med en beräknad livslängd mindre än tre år samt inventarier till ett värde av högst 21 tkr kostnadsförs vid anskaffningstillfället. Till korttidsinventarier räknas persondatorer. För övrig dator- och larmutrustning har Skolverket fastställt den ekonomiska livslängden till tre år, kontorsmaskiner och möbler till fem år. Kontorsmaskiner som utgörs av en kombination av skrivare och kopiator värderas ha en ekonomisk livslängd på tre år. Den ekonomiska livslängden för immateriella anläggningstillgångar har fastställts mellan tre och fem år efter en individuell bedömning för varje anläggning.

Kundfordringar har tagits upp med det belopp varmed de beräknas inflyta. Skulder har tagits upp till det nominella värdet. För både 2011 och 2010 användes beloppsgränsen 50 000 kronor vid bedömning om periodisering ska ske av upplupna respektive förutbetalda kostnader i samband med bokslutet.

Uppgifter om Skolverkets ledande befattningshavare och insynsråd

Redovisning avser utbetalda skattepliktiga ersättningar och värdet av förmåner till ledande befattningshavare som utsetts av regeringen samt insynsrådets ledamöter. Enligt Skolverkets instruktion (SFS 2009:1214) ska Skolverket ha ett insynsråd. Regeringen beslöt 2009-05-20 vilka personer som ska ingå i detta insynsråd. Uppdrag i styrelser och råd i andra statliga myndigheter eller aktiebolag redovisas i kursiv stil under respektive person.

Ledande befattningshavare	2011
Gd Anna Ekström, fr o m 2011-05-23 <i>Ledamot i Insynsråd vid Högskoleverket</i> <i>Ledamot i Insynsråd Stockholms län</i> <i>Ledamot i Uppsala universitets styrelse</i>	799 348 Kr
Öd Helen Ängmo, förordnad tf GD 2010-11-01 – 2011-05-22 <i>Ledamot i CERI Governing Board inom OECD</i> <i>Ledamot i ANT-rådet</i> <i>(rådet för alkohol, narkotika, dopnings- och tobaksfrågor)</i>	1 012 690 Kr
Skolverkets insynsråd (fr o m 2009-05-20)	
Gunilla Dahlberg <i>Ledamot i Reggio Emilia Institutets styrelse</i> <i>Ordförande i aktiebolaget "Space & Relation on Earth"</i>	4 500 Kr ¹

Anders Flodström <i>Styrelseordförande Svenska Internetstiftelsen</i> <i>Ledamot och viceordförande i styrelsen för European Institute of Innovation and Technology</i> <i>Ledamot i styrelsen KTH, Executive School AB</i> <i>Ledamot i styrelsen för Stiftelsen Bonocompagni-Ludoviso, född Bildt</i> <i>Ledamot I Sverige-Amerika stiftelsen</i>	4 500 Kr ¹
Eva Gullfeldt	7 500 Kr ¹
Thomas Persson <i>Ledamot i Lärarutbildningsnämnden vid Stockholms universitet</i>	7 500 Kr ¹
Margareta Pålsson <i>Ledamot vid Förvaltningsstiftelsen för SR; SVT och UR</i>	7 500 Kr ¹
Gerd Ripa	7 500 Kr ¹
Thomas Strand <i>Ledamot Riksbankens jubileumsfond</i>	6 000 Kr ¹

¹ Arvodesbeloppen för Insynsrådet betalas ut 2012

Noter

Belopp anges i tusentals kronor (tkr).

Resultaträkning

Not 1

Bland verksamhetens intäkter och kostnader redovisas även kostnader som har belastat ej räntebärande anslag. Det gäller anslag 1.5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposterna 3 och 9, anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet, anslagsposterna 1 och 2 samt anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagspost 23.

Kostnader som belastat anslag 1:9 avser främst löner för de lärare som anställts av Skolverket och som arbetar på skolor utomlands.

Bland verksamhetskostnaderna redovisas även administrationskostnader för anslagen 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal, 1:11 Förstärkning av basfärdigheter samt 1:15 Statsbidrag till yrkesutbildning inom komvux, anslagspost 8.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2011	2010
<i>Inkomster enligt 4 § avgiftsförordningen:</i>		
Rapporter, nationella prov m.m.	38 484	32 535
Periodiseringspost, upplupna intäkter – rapporter, nationella prov	- 1 994	1 994
Lärarlegitimation	66	
<i>Inkomster enligt 15 § avgiftsförordningen:</i>		
Allmänna handlingar	11	10
<i>Övriga intäkter</i>		
Övriga intäkter	3 982	716
Konsultuppdrag	35	
Periodiseringspost, upplupna intäkter - övriga intäkter	- 151	151
Försäljning av inventarier	0	14
Summa	40 433	35 420

Not 3

Intäkter av bidrag	2011	2010
Statliga myndigheter, Kammarkollegiet, Socialstyrelsen mm	7 709	-
Integrations- och jämställdhetsdepartementet; SFI-bonus		222
EU institutioner	308	33
Nordiska Ministerrådet; Nordiskt nätverk för vuxnas lärande	786	1 321
Nordiska Lärosäten	525	-
Övriga länder och internationella organ	44	
Summa	9 372	1 576

Not 4

Finansiella intäkter utgörs av ränteutgifter på myndighetens räntekonto i RGK samt återbetalning av ränta på anslagssparande till RGK. Under 2011 har Skolverket erhållit ränta på räntekonto på 766 (236).

Not 5

Lönekostnader	2011	2010
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter och andra avgifter	159 790	160 269

Not 6

Övriga driftskostnader har ökat med 119 007 tkr, 2011 (628 904) jämfört med 2010 (509 597). Den största delen av ökningen (88 102) avser ökade konsultkostnader inom statlig/utomstatliga samt ökade kostnader för uppdragsutbildning utomstatliga (22 338). Övriga noterbara ökningar är kostnader för inköp av publikationer (5 691).

Not 7

Intäkter av uppbörd avser utgivna bidrag 2010 som återbetalats 2011. Anslaget för dessa bidrag har upphört.

Not 8

Avsnittet för transfereringar visar ett saldo, periodiseringspost, 2011 om -1 223 (-7 409). Anslagsbelastning sker först i och med utbetalning eftersom transfereringar inte omfattas av den kostnadsmässiga anslagsavräkningen utan avräkningen sker kassamässigt.

Lämnade bidrag för Maxtaxa inom barnomsorg, Fortbildning av lärare och förskolepersonal, Förstärkning av basfärdigheter samt Statligt stöd till vuxenutbildningen är exklusive Skolverkets kostnader för administration.

Lämnade bidrag	2011	2010
Maxtaxa inom barnomsorg m.m.	3 655 407	3 657 102
Fortbildning av lärare och förskolepersonal	542 258	650 299
Förstärkning av basfärdigheter	382 129	495 706
Yrkesutbildning inom Komvux	1 095 799	1 155 300
Verksamhetsstöd SISU Idrottsutbildarna	154 837	147 485
Övriga lämnade bidrag	964 331	1 083 816
Övriga lämnade bidrag, periodiseringsposter	-1 223	-7 409
Summa	6 793 538	7 182 299

Not 9

Specifikation av årets kapitalförändring	2011	2010
Årets avskrivningar	-2 235	-2 114
Årets amorteringar		-
Förändring semesterlöneskuld		-
Upplupna intäkter/Upplupna kostnader		-
Avsättning pensionsskuld		-
Upplupna kostnader, lämnade bidrag	1 223	7 409
Bokfört värde på sålda anläggningstillgångar		-
Kvarstående del av balanserade kapitalförändringen i samband med övergång till kostnadsmässig anslagsavräkning		
Summa	- 1 012	5 295

Årets avskrivningar 2011 (2 235) avser avskrivningar på den IT-baserade bedömningsplattform som 2009 utvecklades för att utforma och fastställa nationella prov i svenskundervisning för invandrare (SFI-prov). Dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5.9 och redovisas under Statskapital.

Balansräkning**Not 10 Immateriella anläggningstillgångar**

Balanserade kostnader för utveckling

Anskaffningsvärden	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	60 296	41 421
Årets anskaffningar	26 382	18 875
Årets utrangeringar/försäljningar	-	-
Utgående balans	86 678	60 296
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	19 412	10 734
Årets avskrivningar	9 868	8 679
Årets nedskrivningar	-	-
Årets utrangeringar/försäljningar	-	-
Utgående balans	29 280	19 412
Bokfört värde	57 398	40 883

Licenser och dataprogram

Anskaffningsvärden	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	5 748	5 476
Årets anskaffningar	1 855	292
Årets utrangeringar/försäljningar		-20
Utgående balans	7 603	5 748
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	3 759	2 421
Årets avskrivningar	1 012	1 358
Årets utrangeringar/försäljningar		-20
Utgående balans	4 771	3 759
Bokfört värde	2 832	1 989

Not 11 Materiella anläggningstillgångar*Förbättringsutgifter på annans fastighet*

Anskaffningsvärden	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	479	479
Årets anskaffningar	1 769	-
Årets utrangeringar/försäljningar	-	-
Utgående balans	2 248	479
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående balans	479	479
Årets avskrivningar	89	-
Årets utrangeringar/försäljningar	-	-
Utgående balans	568	479
Bokfört värde	1 680	0

Maskiner och inventarier

Anskaffningsvärden	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	27 984	46 680
Årets anskaffningar	19 903	2 518
Årets utrangeringar/försäljningar	-328	-21 213
Utgående balans	47 559	27 984
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående balans	22 088	38 780
Årets avskrivningar	4 350	4 394
Årets utrangeringar/försäljningar	-277	-21 086
Utgående balans	26 161	22 088
Bokfört värde	21 398	5 899

Not 12

Förutbetalda kostnader	2011-12-31	2010-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	4 772	5 496
Utbetalda förskott till universitet och högskolor avseende fortbildning av lärare och förskolepersonal	-	164
Övriga förutbetalda kostnader	1 740	5 634
Summa	6 512	11 294

Not 13

Övriga upplupna intäkter	2011-12-31	2010-12-31
Liber (inkom 2010 efter brytdag)	-	1 993
SUF Svensk Utlandsundervisn.	-	151
Förening (inkom 2010 efter brytdag)		
Återbetalning Statsbidrag från kommuner	1 387	
Summa	1 387	2 144

Not 14

Avräkning med statsverket	2011-12-31	2010-12-31
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	30 861	39 047
Redovisat mot anslag	7 361 335	7 636 811
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-7 293 495	-7 644 997
<i>Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde</i>	98 701	30 861
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-12 065	-10 372
Redovisat mot anslag	318 739	314 507
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-318 868	-317 311
Återbetalningar av anslagsmedel	2 546	1 111
<i>Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-9 648	-12 065
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	6 783	8 516
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-1 051	-1 733
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	5 732	6 783
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
<i>Ingående balans</i>	-	-
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	171 372	52 850
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-7 464 868	-7 697 847
Betalningar hänförliga till anslag	-7 293 495	-7 644 997
Saldo		-
Medel under utredning		-
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>	-66 378	-
Summa Avräkning med statsverket	28 406	25 579

Utgående fordringar och skulder 2011-12-31 i det räntebärande flödet, - 9 648, avser det utgående anslagssparande 2011 för anslagen 1:1 och 1:15:13.

I samband med övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning 2009 flyttades semesterlöneskulden per 2008-12-31 från Balanserad kapitalförändring till Avräkning med statsverket. Från och med 2009 har förändring av semesterlöneskulden anslagsavräknas. Uttag av semesterdagar som intjänats före 2008-12-31 ska inte anslagsavräknas utan avräknas denna balanspost.

Not 15

Beviljad räntekontokredit för 2011 uppgår enligt regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM) till 31 577. Behållning räntekonto i RGK 2011-12-31 var 26 803 (42 225). Minskning av saldott 2011 beror till del på att Skolverket erhållit/och betalat statliga leverantörsskulder tidigare än föregående år och således också minskat leverantörsskulderna, se not 20.

Not 16

Statskapital	2011-12-31	2010-12-31
Konst från Statens konstråd	15	15
Licenser Lärarlegitimation	1 855	-
IT utveckling Lärarlegitimation	13 005	-
IT baserat ärendehanteringssystem	227	-
Bedömningsplattform för SFI-prov	7 647	6 644
Bedömningsplattform för SFI-prov: avskrivning 2009	-105	-105
IT-baserat informationssystem för kursplaner	15 730	7 000
Utgående statskapital	38 374	13 554

Statskapital utan avkastningskrav avser konst som under 2003 har överförts från Statens Konstråd. Investeringar för Lärarlegitimation har finansierats med anslag 1:5:3 Den IT-baserade bedömningsplattform som utvecklas för att utforma och fastställa nationella prov i svenskundervisning för invandrare (SFI-prov), IT-baserat informationssystem för kursplaner, dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5:9.

Not 17

Balanserad kapitalförändring	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balanserad kapitalförändring	-7 246	439
Föregående års kapitalförändring enligt resultaträkningen	5 295	- 7 790
Varav: avskrivning år 2009 på Bedömningsplattform SFI-prov		105
Utgående balanserad kapitalförändring	1 951	- 7 246

Not 18

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2011-12-31	2010-12-31
Ingående avsättning	1 499	2 497
Årets pensionskostnad	272	-21
Årets pensionsutbetalning	-737	-977
Utgående avsättning	1 034	1 499

Not 19

Låneramen för 2011 uppgår enligt regleringsbrev 2011-05-19 (U2011/3405/S) till 51 000 (44 000).

	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans lån hos Riksgäldskontoret	36 382	28 460
Under året upptagna lån	18 212	19 853
Amortering	-12 588	-11 931
Utgående balans lån hos Riksgäldskontoret	42 006	36 382

Not 20

Skulder till andra myndigheter	2011-12-31	2010-12-31
Leverantörsskulder	2 882	16 532
Arbetsgivaravgifter	4 388	4 254
Premier avtalsförsäkringar	-	19
Särskild löneskatt	19	37
Kåpanavgift	-	9
Utgående moms	496	300
Summa	7 785	21 151

Minskningen av leverantörsskulder till andra myndigheter beror främst på att universitet och högskolor har fakturerat sina kostnader tidigare under 2011, Skolverket har således betalt före årsskiftet 2011/2012.

Not 21

Upplupna kostnader	2011-12-31	2010-12-31
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	12 430	12 308
Upplupna löner inkl sociala avgifter	1 145	3 340
Upplupna kostnader för Kompetens- och utvecklingsåtgärder		-
Övriga upplupna kostnader	6 232	2 216
Summa	19 807	17 864

Not 22

Oförbrukade bidrag	2011-12-31	2010-12-31
Integrations- och jämställdhetsdepartementet	645	867
EU-kommissionen; Evaluation of SEN policy and Practice	833	709
Utbildningsdepartementet; Validering av utländsk yrkeskompetens	1 201	1 237
Justitiedepartementet; Utvärdering av Starkare än du tror	174	174
Näringsdepartementet, Främja entreprenörskap vård omsorg	193	250
Socialstyrelsen, Främja entreprenörskap vård omsorg	1 250	1 250
Kammarkollegiet, Främja entreprenörskap vård omsorg	2 000	750
Nordiska ministerrådet, språkkampanj inom nordiska språk	352	474
Nordiska lärosäten	526	-
Övriga oförbrukade bidrag från myndigheter	356	-
Övriga oförbrukade bidrag från utomstatliga institutioner	261	-
Summa	7 791	5 711

Anslagsredovisningen**Not 23 Anslag 1:1 Integrationsåtgärder***Indragning*

I enlighet med regleringsbrev 2010-12-16 (IJ2010/2190/IU(delvis), IJ2010/2211/IU) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2010. Beloppet, 17 080 har redovisats som en indragning.

Finansiella villkor

Anslagspost 7	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av sfi.bonus, högst	600	525	75

Not 24 Anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder*Omdisponerade anslagsbelopp*

I regeringsbeslut 2011-08-25 (U2011/4661/JÄM) beslöts att tilldela Skolverket 10 000 på anslagspost 23, Särskilda jämställdhetsåtgärder – del till Skolverket.

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2011-01-27 (U2011/523/JÄM) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2010. Beloppet, 2 913 har redovisats som en indragning.

Not 25 Anslag 1:1 Statens Skolverk*Indragning*

I regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket disponera 3% av tilldelade medel 2010. Den del av det ingående anslagssparande som översteg 3%, 1 655 har redovisats som indragning.

Not 26 Anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*Indragning*

Enligt regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2010 på anslagspost 3. Det ska omfördelas till anslagspost 9. Enligt regleringsbrevet får Skolverket efter omfördelningen disponera 94 000 av det ingående anslagssparandet 2010 på anslagspost 9. Resterande del, 177 896 har redovisats som indragning.

För anslagspost 4 får Skolverket enligt regleringsbrevet inte disponera det ingående anslagssparandet 2010.

Finansiella villkor

Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Medel för kvalitetshöjande åtgärder och vidareutveckling avseende:			
- IT-portalen Utbildningsinfo.se	-	1 735	
- europeiska utbildningsdatabasen Ploteus	-	153	
Internationella tävlingar för elever i teknik, naturvetenskap och matematik	-	692	
Stipendier till islänningar för yrkesutbildning i Sverige	-	254	
Till Internationella programkontoret för utbildningsområdet för stöd till utveckling av multilaterala projekt inom Grundtvig, Comenius och Leonardo da Vinci	200	200	-
Bidrag för lärlingsutbildning enligt förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning, högst	200 000	168 297	31 703
varav till administrativa kostnader och uppföljning	1 100	981	119
Bidrag till lärlingsutbildning enligt förordning (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning, högst	44 000	15 710	28 290
Till Stockholms universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i kemi och fysik	500	500	-
Till Lunds universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i kemi och fysik	500	500	-
Till Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdom vid Örebro Universitet för dess arbete att stödja skolor i arbetet med ökad fysisk aktivitet och andra hälsofrämjande verksamheter	4 500	4 500	-
Till teknik- och naturvetenskapscentrum i enlighet med vad som sägs i förordningen (1997:153) om statsbidrag till teknik- och naturvetenskapscentrum, högst	25 500	25 500	-
Utgifter för att fortsätta arbetet med en Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola, högst	2 000	2 000	-
Utgifter avseende uppdraget om befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem, högst	108 000	77 210	30 790
varav administrationskostnader		7 076	

Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
För utgifter dels för arbetet med Tema Modersmål dels för att stödja produktion av läromedel avsedda vid modersmålsstöd i förskolan för barn med annat modersmål än svenska, högst	2 000	1 995	5
Utgifter avseende uppdraget att inrätta nationella programråd för yrkesutbildning, högst	5 000	3 924	1 081
Utgifter avseende uppdraget om mål och prov på varje studieväg i svenskundervisning för invandrare m.m, högst	9 000	9 000	-
Utgifter avseende uppdraget att ansvara för nationella kursprov för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen i ämnena svenska och svenska som andraspråk, matematik samt engelska, högst	13 000	13 000	-
Utgifter avseende uppdraget att ansvara för nationella prov i årskurs 6, högst	3 000	3 000	-
Utgifter avseende uppdraget att ansvara för och förbereda Införandet av nationella prov i SO-ämnena och NO-ämnena i årskurs 6 samt SO-ämnena i årskurs 9	14 000	12 870	1 130
Utgifter avseende uppdraget att förbereda och organisera arbetet med att legitimera lärare och förskollärare (2010: 6930/S) samt för att legitimera lärare och förskollärare, komplettera legitimationer med ytterligare behörighet och utnämna lektorer, högst	35 000	34 848	152
Medel har även finansierat anläggningstillgångar avseende detta uppdrag.		14 860	

Anslagspost 4	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till elevorganisationer	-	4 700	
Bidrag till föräldraorganisationer	-	1 500	
Sveriges anslutning till Europeiskt centrum för moderna språk i Graz	-	592	
Till förberedelsearbete avseende uppfinnartävlingen Finn Upp för elever i årskurserna 6–9	-	1 000	
Stöd till Förbundet Mot Läs- och skrivsvårigheter för verk- samheten vid Skrivknuten i Stockholm	-	1 000	
Till Youth Skills Sweden (Yrkeslandslaget)	5 000	5 000	-
varav för planering och genomförande av yrkes-SM	2 000	2 000	-
Till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur, högst	2 000	2 000	-
Utgifter avseende uppdraget att främja entreprenörskap inom ramen för regeringens strategi för entreprenörskap i skolan, högst	28 500	26 453	2 047
varav verksamhetsstöd som har betalats ut till			
- Ung företagsamhet	7 000	7 000	-
- Tillväxtverket som ska använda medlen för att lämna bidrag till entreprenörskapsfrämjande organisationer inom utbildningsområdet	4 000	4 000	-

Anslagspost 4	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Till projektet Matena för vidareutveckling av samverkan Mellan skola och teknikföretag inom MNT-området, högst	1 500	1 500	-
Anslagspost 9	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter avseende uppdraget att erbjuda kommuner och fristående skolor bidrag för anordnande av sommarskolor, högst	60 000	59 983	17
varav för uppföljning sommarskola 2011, högst	250	233	17
Till Specialpedagogiska skolmyndigheten efter rekvisition	700	-	700
Utgifter avseende uppdraget till Internationella programkontoret för utbildningsområdet (IPK)	800	800	-
Utgifter avseende uppdraget att genomföra utvecklingsinsatser inom matematik, naturvetenskap och teknik, högst	155 500	150 541	4 959
varav till projektmedel till utvecklingsprojekt inom matematikundervisning i grundskolan och motsv. utb.	125 000	121 540	3 460
varav för utvärdering av utvecklingsprojektens effekter	3 000	2 486	514
varav för myndighetens förvaltningskostnader	1 000	1 000	-
Medel att användas till stöd till skolornas utvecklingsarbete genom informationsinsatser, stödmaterial och liknande åtgärder, högst	15 000	14 175	825
Medel att användas för att underlätta övergången mellan gymnasieskolan och den högre utbildningen inom MNT-området, högst	2 000	1 501	499
Medel att fördela till Science centers, högst	3 000	3 000	-
Medel att använda för ändamålet att utveckla och stödja undervisningen i naturvetenskap och teknik i tidiga åldrar, högst	8 500	8 500	-
Medel att användas för att främja utvecklingen av fler kommunala teknikskolor, högst	2 000	1 934	66
Utgifter avseende uppdraget om skolans värdegrund, högst	200	137	63
Utgifter avseende uppdraget att implementera beslutade och planerade reformer m.m. inom hela det offentliga skolväsendet och motsvarande fristående skolor liksom förskolor, varav	119 000	108 741	10 259
Medlen får användas för finansiering anläggningstillgångar för uppdraget		9 960	
Medlen får användas för uppdraget att utarbeta kursplan och kunskapskrav i ämnet judiska studier		13	
Utgifter avseende uppdraget att förbereda förändringen med anledning av en planerad ny förberedande dansarutbildning och yrkesdansarutbildning	1 000	1 000	-
Utgifter avseende uppdraget vidareutveckla sin webbaserade resursbank om nordiska språk för lärare och elever i grundskolan och gymnasieskolan, högst	300	299	-

Anslagspost 9	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Utgifter i enlighet med förordningen om försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan, högst	8 400	7 329	1 071
varav kostnader för information och administration av försöksverksamheten	900	740	160
Utgifter avseende uppdraget att genomföra fortbildningsinsatser med anledning av införandet av betyg i årskurs 6, högst	15 000	13 818	1 182
Utgifter avseende uppdraget att stärka undervisningen i matematik, naturvetenskap och teknik, högst	15 000	13 839	1 161
Utgifter avseende det förnyade uppdraget att stärka skolans Värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande Behandling, högst	10 000	9 441	559
Utgifter avseende uppdraget om kommunernas resursfördelning till kommunala skolor, högst	500	346	154
Till Sameskolstyrelsen efter rekvisition	100	100	-

Not 27 Anslag 1:6 Särskilda insatser på skolområdet

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) har Skolverket redovisat en indragning på årets tilldelade medel om 1 876. Enligt samma regleringsbrev får Skolverket disponera 3% av det ingående anslagssparandet 2010.

Finansiella villkor

	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Elevbaserat tilläggsbidrag för svårt rörelsehindrade elever:			
Göteborgs Kommun	14 789	14 789	-
Kristianstads Kommun	15 117	15 117	-
Stockholms Kommun	9 530	9 530	-
Umeå Kommun	8 593	8 593	-
Ersättning till Örebro Kommun enligt:			-
- 6§ i avtalet mellan staten och Örebro kommun om gymnasial utbildning i Örebro för döva och hörselskadade samt dövblinda ungdomar från hela landet	113 515	113 515	-
- 8§ nämnda avtal, för särskilda stödinsatser	4 600	4 600	-
- 9§ nämnda avtal samt 6§ avtalet mellan staten och Örebro kommun om utbildning inom Örebro gymnasiesärskola för döva eller hörselskadade utvecklingsstörda elever från hela landet		19 194	
Utbetalning till Örebro Kommun i utökad statsbidrag till särskild utbildning inom kommunens gymnasiesärskola för döva och hörselskadade elever från hela landet (U2011/3664/GV)	3 000	3 000	-
Ersättning i enlighet med avtal som upprättats mellan staten och: Landstinget i Södermanlands län		6 968	

Not 28 Anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.*Indragning*

I enlighet med regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket disponera 3 % av det ingående anslagssparandet från 2010.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, högst	1 000	964	-

Not 29 Anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.*Omdisponerade anslagsbelopp*

I enlighet med regeringsbesluten 2011-06-22 (U2011/3946/S) och 2011-11-03 (U2011/6110/S) har omfördelning skett mellan anslagspost 1 och 2 med 3 500 resp. 500.

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket disponera 3 % av tilldelade medel 2010 för anslagspost 1 och 2. Den del av det ingående anslagssparandet som översteg 3 % har indragits, 259 resp. 32 696 . För årets tilldelade medel 2011 har även en indragning skett, med 229 resp. 1 216 i enlighet med regeringsbeslut 2011-01-20 (U2011/389/S)

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar:			
Mjölby Kommun, utbildning i guldsmidsteknik	202	202	-
Nybro Kommun, utbildning i glasblåsning	600	600	-
Lessebo Kommun, utbildning i glasblåsning	300	300	-
Krokoms Kommun, utbildning i körning med häst	1 058	1 058	-
Stockholms Kommun, utbildning för yrkesdansare	7 309	7 309	-
Särskilt bidrag för förberedande dansutbildning i grundskolan:			
Göteborgs Kommun (inklusive grundbidrag 1 000)	-	3 208	-
Piteå Kommun (inklusive grundbidrag 1 000)	-	1 863	-
Stockholms Kommun (inklusive grundbidrag 1 000)	-	3 150	-
Särskilt bidrag för förberedande dansarutbildning och yrkesdansarutbildning:			
Göteborgs Kommun, förberedande dansarutbildning	942	942	-
Stockholms Kommun, förberedande dansarutbildning	942	942	-
Stockholms Kommun, yrkesdansarutbildning	2 221	2 221	-
Särskilt bidrag för internatboende för elever på dansarutbildningen, högst:			
Stockholms Kommun	1 500	1 500	-
Särskilt bidrag för förberedelse av inrättande av förberedande dansarutbildning, högst:			
Piteå kommun	200	200	-
Rådet för dansarutbildningens verksamhet	2 500	2 145	355

Finansiella villkor

Anslagspost 2	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
IBO anslutningsavgift	-	2 747	
Internationell gymnasial utbildning i Stockholm, Göteborg och Sigtuna	-	13 295	
Statsbidrag till kommuner för elever från nordiska länder	-	15 283	
Statsbidrag till landsting för elever från nordiska länder	-	1 650	
Statsbidrag till fristående skolor för elever från nordiska länder	-	7 055	
Ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning		-	
Statsbidrag till riksinternatskolor	-	26 876	
Statsbidrag för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige	-	1 575	
Statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige	-	22 622	

Not 30 Anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utgifter som belastat Europaskolorna redovisas bland verksamhetens kostnader i resultaträkningen.

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket disponera 3 % av tilldelade medel 2010 för anslagspost 1 och 2. Den del av det ingående anslagssparandet som översteg 3 % har indragits, 410 resp. 328. För anslagspost 1 har även en indragning av årets tilldelade medel skett med 916 i enlighet med regeringsbeslut 2011-01-20 (U2011/389/S)

Not 31 Anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Indragning

I enlighet med regeringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket disponera 3 % av det ingående anslagssparandet från 2010 för anslagspost 1 och 2. Den del av det ingående anslagssparandet som översteg 3 % har indragits, 404 869 resp. 122 098.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av insatserna för lärarfortbildning, högst	7 100	5 998	1 102

Anslagspost 2	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av fortbildningsinsatserna för förskolepersonal, högst	3 000	2 242	758

Not 32 Anslag 1:11 Förstärkning av basfärdigheter

Indragning

Enligt regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2010. Det ingående anslagssparandet 2010 har redovisats som en indragning.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för information, administration och uppföljning, högst	1 000	879	121

Not 33 Anslag 1:15 Statligt stöd till vuxenutbildning

Indragning

Enligt regleringsbrev 2010-12-22 (U2010/7682/SAM/S) får Skolverket disponera 3 % av det ingående anslagssparandet för anslagsposterna 2, 3, 6, 8 och 13. Den del av det ingående anslagssparandet som översteg 3 %, anslagspost 13, 891, har redovisats om en indragning. För anslagspost 1 får Skolverket disponera hela det ingående anslagssparandet

För årets tilldelade medel 2011 har även en indragning skett för anslagsposterna 2, 3 och 8 med 83, 1 420 resp. 12 183 i enlighet med regeringsbeslut 2011-01-20 (U2011/389/S)

Finansiella villkor

Anslagspost 2	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag: Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar			
Svenska Hemsjödsföreningarnas Riksförbund	507	507	-
Samernas utbildningscentrum i Jokkmokk	8 948	8 947	-

Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna	154 837	154 837	-

Not 34 Beställningsbemyndigande

Enligt regleringsbrev för 2011 har Skolverket tilldelats en bemyndigande ram om 200 000 för anslag 1:10. ap 1, Fortbildning av lärare och förskolepersonal, 15 000 för anslag 1:5. ap 2 Internationella studier samt 115 000 för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition för Rektorsprogrammet.

Utestående åtaganden att infrias under 2012-14 uppgår totalt till 176 997, därav för rektorsprogrammet 84 216 och 9 581 för internationella studier, anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. För anslag 1:10 fortbildning av lärare och förskolepersonal utgör åtagandet 83 200, Skolverket har avtalat med 19 lärosäten att anordna/erbjuda kurser inom lärarlyftet II, kostnad för kurserna uppgår till 59 200 därutöver tillkommer kostnader för statsbidrag till huvudmännen vilket beräknas till 24 000.

Ingående åtaganden 2011 uppgick till 740 400

Ledningens beslut om årsredovisning 2011

Ledningens beslut om årsredovisning 2011

Vid föredragning den 15 februari 2012 har jag fattat beslut om Skolverkets årsredovisning för 2011.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Jag bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 22 februari 2012

Anna Ekström
Generaldirektör

I ärendets slutliga handläggning har Helén Ängmo, Camilla Asp, Ragnar Eliasson, Eva Lindgren samt Staffan Lundh i Skolverkets ledningsgrupp deltagit.

Skolverket

www.skolverket.se